

BIURO KONSERWACJI PRZYRODY w SZCZECINIE

WALORYZACJA PRZYRODNICZA GMINY

Maszewo

(OPERAT GENERALNY)

SZCZECIN 2001

WSTĘP	4
CEL, ZAKRES I METODA.....	5
I. CZĘŚĆ OGÓLNA.....	8
1. Wiadomości ogólne	8
1.1. Charakterystyka fizjograficzna obszaru gminy	9
1.2. Regionalizacja fizyczno-geograficzna, geobotaniczna i zoogeograficzna	10
1.3. Geologia.....	11
1.4. Gleby.....	12
1.5. Hydrologia	13
1.6. Klimat	17
1.7. Sozologia	18
II WALORYZACJA BOTANICZNA	19
2.1. Roślinność potencjalna	19
2.2. Roślinność rzeczywista	19
2.2.1. Roślinność ekosystemów łąkowych	19
2.2.2. Roślinność wodna, przybrzeżna i bagienna	21
2.2.3. Roślinność leśna.....	24
2.2.4. Roślinność segetalna	26
2.3. Flora gminy Maszewo.....	28
2.3.1. Rośliny chronione ściśle i częściowo	28
2.3.2. Występowanie gatunków rzadkich i zagrożonych wyginięciem	30
2.4. Parki i zadrzewienia wiejskie.....	31
2.5. Aleje.....	33
2.6. Drzewa pomnikowe	34
2.7. Podsumowanie inwentaryzacji wraz z propozycjami różnych form ochrony przyrody	36
III. WALORYZACJA FAUNISTYCZNA	38
3.1. Bezkręgowce.....	38
3.2. Kręgowce.....	38
3.2.1. Kręglouste.....	39
3.2.2. Ryby.....	39
3.2.3. Herpetofauna.....	40
3.2.4. Ptaki	43
3.2.5. Ssaki.....	48
3.3. Zwierzyna łowna.....	50
3.4. Gatunki zwierząt chronione i zagrożone wyginięciem.....	51

3.5. Rola obszaru gminy Maszewo jako miejsca odpoczynku, żerowania i zimowania dla zwierząt wędrownych	52
3.6. Ochrona fauny w gminie Maszewo- istniejące i proponowane formy ochrony.....	52
3.7. Strefy faunistyczne - inne cenne obszary i obiekty	53
3.8. Podsumowanie waloryzacji faunistycznej.....	53
IV. PRZYRODA NIEOŻYWIONA - WYNIKI INWENTARYZACJI	55
4.1. Obiekty geomorfologiczne.....	55
4.2. Rzeźba terenu oraz opis form geomorfologicznych	55
4.3. Formy krajobrazowe	61
4.4. Głazy i gładzowiska	62
4.5. Odkrytki	62
4.6. Obszary zdegradowane	63
4.7. Ocena stanu zachowania istniejących form ochrony przyrody nieożywionej i krajobrazu i propozycje ochrony ze wskazówkami konserwatorskimi.....	64
V UWARUNKOWANIA OCHRONY PRZYRODY	65
5.1. Projektowane formy ochrony przyrody.....	65
5.2. Proponowane formy ochrony przyrody.....	66
5.2.1. Proponowany obszar chronionego krajobrazu OChK-I	66
5.2.2. Proponowane zespoły przyrodniczo - krajobrazowe (ZPK)	67
5.2.3. Użytki ekologiczne (UE)	69
5.2.4. Proponowane pomniki przyrody	72
5.2.5. Obszary cenne pod względem przyrodniczym.....	73
5.3. Elementy ESOCh na obszarze gminy Maszewo	74
5.4. Ocena zagrożeń i perspektyw dla przyrody na terenie gminy	76
5.5. Fauna i flora gminy na tle przepisów Konwencji Berneńskiej i dyrektyw Unii Europejskiej	76
VI WSKAZANIA DO STUDIUM UWARUNKOWAŃ PRZYRODNICZYCH ORAZ PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY MASZEWO	78
6.1. Uwagi do zagospodarowania turystycznego gminy.	78
6.1.1. Propozycje zagospodarowania walorów krajobrazowych gminy.....	79
VII PODSUMOWANIE I WNIOSKI	80

WSTĘP

Przedstawiamy opracowanie o stanie przyrody gminy Maszewo, jej zasobach i walorach. Przeprowadzona dzięki wspólnym działaniom Wojewody, Gminy oraz Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie, inwentaryzacja przyrodnicza dała zasób informacji, które pomogą przy podejmowaniu szeregu decyzji ważnych dla funkcjonowania gminy w zakresie zagadnień społecznych, ekonomicznych, kulturowych i gospodarczych, a także w skutecznej ochronie zasobów przyrodniczych.

Podjęte działania są zgodne z przyjętą przez Sejm RP uchwałą w sprawie ekologicznej polityki państwa, która zakłada jako naczelną zasadę w planowaniu i realizacji działań gospodarczych uwzględnienie potrzeb zachowania w jak najlepszym stanie środowiska przyrodniczego, bez czego byt i kondycja człowieka są zagrożone. Ochrona przyrody to również powinność wynikająca z międzynarodowych zobowiązań Polski, która jest sygnatariuszem szeregu aktów prawnych dotyczących ochrony przyrody na swoim terytorium.

Uzyskana w wyniku reformy administracji z 1999 roku duża możliwość samodzielnego działania i gospodarowania władz samorządowych kładzie na jej barki dużą odpowiedzialność w realizacji polityki ekologicznej państwa na szczeblu gminy.

Zasadniczą trudnością przy realizacji zapisów ustaw o zagospodarowaniu przestrzennym i o ochronie przyrody jest niewystarczające rozpoznanie zasobów przyrodniczych danego obszaru. Brak wiedzy o miejscach bytowania rzadkich oraz ginących gatunków roślin i zwierząt, cennych ekosystemach stwarza potencjalne kolizje pomiędzy potrzebą zachowania wartości przyrodniczych a zamierzeniami planistów, jak i władz oraz mieszkańców danej gminy, pragnących dokonać zmiany przeznaczenia takiego terenu, zlokalizować na nim przedsięwzięcie gospodarcze, przeprowadzić drogę, gazociąg itp. Niezwykle pilne staje się przyjęcie takiego kierunku rozwoju, który umożliwi gospodarowanie przy pełnym poszanowaniu posiadanych walorów przyrody i przy zminimalizowanym zagrożeniu dla środowiska naturalnego.

W porównaniu z innymi obszarami Pomorza Zachodniego, gmina Maszewo jawi się jako teren o stosunkowo niedużych walorach przyrodniczych. Przyczyną tego stanu rzeczy jest zdecydowanie rolniczy charakter gminy, odwodnienia wykonane w XIX-XX wieku, izolacja i fragmentacja ekosystemów naturalnych i seminaturalnych (wód, mokradeł i lasów). Cały teren gminy uległ silnej antropopresji przez co zachowało się niewiele enklaw naturalnej przyrody, której resztki należy zabezpieczyć poprzez różne formy ochrony przyrody.

CEL, ZAKRES I METODA

Celem niniejszego opracowania jest dostarczenie władzom lokalnym, wojewodzie i innym służbom syntetycznej informacji o walorach przyrodniczych gminy. Wiedza ta pozwoli na świadome kształtowanie ładu przestrzennego gminy, uniknięcie pomyłek i potknięć planistycznych oraz kolizji i konfliktów pomiędzy służbami ochrony przyrody i organizacjami ekologicznymi, a planistami i lokalnym społeczeństwem reprezentowanym przez administrację samorządową.

Świadomość walorów, jakimi dysponuje gmina na gruncie zasobów przyrody, jej osłabliwości i wartość ma pomóc w sporządzeniu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz służyć w bieżącej pracy jako materiał wyjściowy przy podejmowaniu ważnych decyzji gospodarczych.

Opracowanie niniejsze zawiera szereg informacji otrzymanych w efekcie przeprowadzonej w latach 1999/2000 inwentaryzacji przyrodniczej. Podstawą do jego wykonania były operaty szczegółowe sporządzone przez zespoły specjalistów. Zasady wykonania tych operatów określa instrukcja zatwierdzona przez Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody w Szczecinie pt. "Założenia metodyczne inwentaryzacji przyrodniczej gmin".

Prace objęły trzy płaszczyzny tematyczne:

- inwentaryzację flory i roślinności,
- inwentaryzację fauny,
- inwentaryzację przyrody nieożywionej.

Wyniki inwentaryzacji szczegółowych przedstawiono w formie tekstowej i graficznej na mapach w skali 1: 10 000. Walory wykazane w tych opracowaniach zobrazowano na mapie w skali 1: 25 000 dokonując jednocześnie syntezy całości.

W szczególności naniesiono miejsca występowania rzadkich i chronionych gatunków roślin i zwierząt. Zaznaczono również obszary ważne dla bytu różnych grup zwierząt i wartościowe fragmenty szaty roślinnej.

Wyłoniono w ten sposób strefy florystyczne i faunistyczne zajmujące nieraz znaczne obszary i komunikujące się między sobą tzw. korytarzami ekologicznymi. Powstała w efekcie mapa wartości przyrodniczych wiążąca zasadnicze grupy zagadnień.

W oparciu o opisy zawarte w operatach szczegółowych, konsultacje z ich wykonawcami oraz z Wojewódzkim Konserwatorem Przyrody, wyznaczono obiekty powierzchniowe i punktowe o szczególnych walorach, proponując dla nich kwalifikację ochronną dopuszczoną w Ustawie z 16 października 1991 r o ochronie przyrody, tzn.- użytki ekologiczne, obszary chronionego krajobrazu, zespoły przyrodniczo - krajobrazowe, pomniki przyrody.

Wskazano miejsca, gdzie znajdują się pojedyncze obiekty już objęte ochroną, tj. stanowiska roślin i zwierząt, drzewa pomnikowe, oraz obiekty zaproponowane do ochrony, które przedstawiają znaczną wartość przyrodniczą.

Wykazano ponadto cenne obszary, dla których nie przedstawiono propozycji formalnego objęcia ochroną, ale które z mocy prawa powinny być chronione jako miejsca rozrodu i regularnego przebywania gatunków chronionych i dlatego należy je uwzględnić w planach zagospodarowania przestrzennego gminy.

Zawartość mapy "Waloryzacja przyrodnicza" w syntetyczny sposób przedstawia legenda zamieszczona na planszy (ANEKS - Załącznik 8).

Wszystkie kategorie powierzchniowych obiektów chronionych podzielono na:

- **istniejące**, tj. te, dla których istnieją formalne akty prawne powołujące je,
- **projektowane**, tj. te, dla których istnieje złożony formalnie projekt,
- **proponowane**, tj. te, które proponujemy w niniejszym opracowaniu.

W ANEKSIE (znajdującym się na końcu niniejszego opracowania) umieszczono jako załączniki następujące wykazy:

- Listę gatunków roślin z terenu gminy Maszewo.
- Zestawienie gatunków rzadkich i narażonych na wyginięcie
- Listę gatunków zwierząt z terenu gminy Maszewo.
- Wykaz zinwentaryzowanych okazałych drzew i alei.
- Spis gniazd bociana białego.
- Wykaz obiektów zabytkowych kultury materialnej, wraz z ich z krótką charakterystyką.
- Podział obszaru gminy na mikroregiony obrazujących zróżnicowanie rzeźby terenu.
- Wybrane akty prawne dotyczące ochrony przyrody
- Fotografie
- Mapa w skali 1:25 000 "Gmina Maszewo. Waloryzacja przyrodnicza."

Wykaz skrótów zastosowanych w tekście:

UE - użytek ekologiczny

OCHK - obszar chronionego krajobrazu

ZPK - zespół przyrodniczo - krajobrazowy

PP - pomnik przyrody

OC - obszar cenny

ESPOCH - Ekologiczna Sieć Obszarów Chronionych

A1, B6 itp. - określenia lokalizacji na mapie "Waloryzacja przyrodnicza" zawarte w tabelach

Ilekcroć w opracowaniu wspomina się Ustawę o ochronie przyrody, to mówi się o Ustawie z dnia 16 października 1991 r o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 114 poz.492).

Dla proponowanych obiektów chronionych przedstawiono wskazania konserwatorskie mające nadać kierunek zagospodarowania tych miejsc lub wskazać istniejące zagrożenia.

Podstawowe wskazania ochronne zawierają akty prawne dotyczące ochrony przyrody (ustawy i rozporządzenia, ANEKS Załącznik 8), które są wystarczającym zabezpieczeniem zachowania wartości przyrodniczych, pod warunkiem oczywiście pełnego poszanowania ustaleń wspomnianych aktów. Szczegółowe wytyczne będące pewnym uzupełnieniem, bądź wyjaśnieniem istniejących przepisów, podano w miarę potrzeby przy opisach konkretnych obiektów.

W opracowaniu wykorzystano informacje zawarte w operatach szczegółowych, w zasobach Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody i w zasobach własnych Biura. Konserwacji Przyrody

Projekt całości został uzgodniony z Wojewódzkim Konserwatorem Przyrody.

UWAGA!

Dla potrzeb studium nie jest konieczne uszczegółowienie informacji przyrodniczych o prezentowanych obiektach, stąd też pewne skróty i uproszczenia. W razie konieczności uzyskania bardziej precyzyjnych informacji należy zgłosić się do Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody posiadającego pełną dokumentację inwentaryzacyjną.

Cytowana w opracowaniu literatura dotyczy spisów piśmiennictwa zamieszczonych w poszczególnych operatach szczegółowych.

I. CZĘŚĆ OGÓLNA

1. Wiadomości ogólne

Gmina Maszewo położona jest w środkowo-zachodniej części województwa zachodniopomorskiego, na południowym krańcu powiatu goleniowskiego. Graniczy ona z gminami: od północy z Osiną i Nowogardem, od wschodu z Dobrą i Chociwlem, od południa ze Starą Dąbrówką i Stargardem Szczecińskim, od zachodu z Goleniowem.

Powierzchnia gminy dzieli się na 24 sołectwa i wynosi blisko 211 km².

Siedzibą władz gminy jest miasto Maszewo, położone w środkowo-południowej części gminy. Obszar gminy zamieszkuje ponad 8000 osób (wg stanu na 31 grudnia 1997 roku - 8.123 osoby). Średnie zaludnienie wynosi 65 osób/km², jednak ponad 1/3 osób mieszka w samym mieście Maszewo.

Podstawowym źródłem utrzymania ludności jest rolnictwo. Udział przemysłu jest znikomy, skoncentrowany głównie w Maszewie (szwalnia, przemysł spożywczy itp.) Część gruntów po dawnych gospodarstwach PGR została wydzierżawiona. Również znaczna część zbiorników wodnych jest dzierżawiona. Prowadzi się na nich gospodarkę rybacką.

Użytkowanie gruntów w gminie Maszewo kształtuje się następująco:

powierzchnia ogólna gminy:	21051ha	100,00%
lasy i zadrzewienia	3557ha	16,90%
użytki rolne:	15629ha	74,24%
w tym:		
grunty orne:	12171ha	57,81%
sady:	41ha	0,19%
łąki	2081ha	9,90%
pastwiska	1336ha	6,34%
wody stojące	21ha	0,10%
wody płynące	178ha	0,84%
rowy	109ha	0,52%
kopalnie	2ha	0,01%
drogi	679ha	3,22%
kolej	16ha	0,08%
osiedla - tereny zabudowane	360ha	1,71%
osiedla - tereny niezabudowane	49ha	0,23%
osiedla - tereny rekreacyjne	60ha	0,29%
nieużytki	383ha	1,82%
inne grunty	8 ha	0,04%

Gmina Maszewo leży poza głównymi szlakami komunikacyjnymi województwa. Przez jej teren przebiega droga nr 144 (łącząca Pyrzyce, Stargard Szcz. i Nowogard), oraz droga nr 140 prowadząca z Maszewa do Goleniowa.

Z Goleniowa do Maszewa prowadzi linia kolejowa - obecnie nieczynna.

Obszar gminy położony jest zasadniczo w granicach Nadleśnictwa Nowogard. Przeważająca część lasów gminy położona jest w jej północno - zachodniej części.

Na terenie gminy stwierdzono liczne walory kulturowe i historyczne. Do rejestru zabytków Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków wpisane zostało 19 obiektów, z czego ponad połowa znajduje się w obrębie miasta Maszewa. Poniżej przedstawiamy spis zabytków nieruchomości gminy Maszewo według miejscowości:

- | | | |
|-----|--------------|---|
| 1. | Bagna | kościół św. Piotra i Pawła |
| 2. | Budzieszowce | kościół Macierzyństwa NMP |
| 3. | Jenikowo | kościół, dzwonnica |
| 4. | Jenikowo | cmentarz przykościelny |
| 5. | Maszewo | budynek mieszkalny, ul. Wojska Polskiego 2 |
| 6. | Maszewo | budynek mieszkalny, ul. Wojska Polskiego 13 |
| 7. | Maszewo | budynek mieszkalny z wieżą, ul. Głowackiego 5 |
| 8. | Maszewo | obwarowania miejskie |
| 9. | Maszewo | poczta, Wojska Polskiego 9 |
| 10. | Maszewo | kaplica św. Jerzego |
| 11. | Maszewo | budynek mieszkalny, ul. Jedności Narodowej 20 |
| 12. | Maszewo | kamienica, pl. Wolności 1 |
| 13. | Maszewo | kościół MB Częstochowskiej |
| 14. | Maszewo | teren Starego Miasta |
| 15. | Nastazin | kościół Zwiastowania NMP |
| 16. | Nastazin | cmentarz przykościelny |
| 17. | Przemocze | kościół św. Stanisława Kostki |
| 18. | Rożnowo | kościół św. Antoniego Padewskiego |
| 19. | Sokolniki | kościół Najśw. Serca Jezusa |

Więcej informacji dotyczących tych obiektów znajduje się w ANEKSIE (załącznik 6).

1.1. Charakterystyka fizjograficzna obszaru gminy

Położenie gminy określają następujące współrzędne: ·szer. geogr. płn. między 53°35'00" a 53°43'50"; ·dł. geogr. wsch. między 15°16'50" a 15°33'10" Rozpiętość tego obszaru między granicą północną a południową gminy wynosi ok. 16,5 km, a między wschodnią a zachodnią 18,7km.

Przeciętna wysokość obszarów równin w obrębie gminy wynosi od 60 do 88 m n.p.m. Poniżej 60 m n.p.m. teren opada jedynie w części zachodniej, oraz w rynnach polodowcowych.

Teren gminy wznosi się w kierunku południowo-wschodnim. Najniżej położonym fragmentem gminy jest skraj doliny rzeki Iny położony na zachód od wsi Przemocze. Jego wysokość kształtuje się na poziomie 17 m n.p.m.

Najwyżej położony obszar znajduje się na północ od wsi Mokre z kulminacją na wysokości 88 m n.p.m. Tak więc maksymalna deniwelacja na terenie gminy osiąga ponad 70 m.

Przez gminę przebiega dział wodny rozdzielający zlewnię rzek Przymorza i zlewnię Odry. Gmina odwadniana jest przez szereg niewielkich cieków wodnych, będących dopływami, Odry, Zalewu Szczecińskiego lub Regi.

1.2. Regionalizacja fizyczno-geograficzna, geobotaniczna i zoogeograficzna

a) regionalizacja fizyczno-geograficzna

Pod względem fizyczno-geograficznym obszar gminy Maszewo położony jest (wg Kondrackiego, 1994) na obszarze makroregionu **Pobrzeże Szczecińskie**, do którego należy 97,5 % powierzchni. Znikomy obszar gminy znajduje się w makroregionie **Pojezierze Zachodniopomorskie** (2,5% powierzchni).

provincji **Niż Środkowoeuropejski**

podprovincji **Pobrzeże Południowobałtyckie**

makroregionu **Pobrzeże Szczecińskie**

mezoregiony **Równina Nowogardzka** (313.31) - 96,7 % powierzchni gminy

Równina Goleniowska (313.25) niewielki fragment położony w południowo wschodniej części gminy - 0,75% powierzchni

podprovincji **Pojezierza Południowobałtyckie**

makroregionu **Pojezierze Zachodniopomorskie**

mezoregion **Wysoczyzna Łobeska** (314.44)

Równina Nowogardzka wznosi się zazwyczaj powyżej 50 m. n.p.m. W poszczególnych punktach osiąga nawet powyżej 80 m. Położona jest między równinami Goleniowską i Pyrzycko-Stargardzką od zachodu , a Pojezierzem Zachodniopomorskim od wschodu.

Charakterystyczne jest ukształtowanie powierzchni równiny. W falistą powierzchnię wysoczyzny morenowej z wałami drumlinów i ozów wcięte są wąskie , zabagnione dolinki o przebiegu w kierunku północ- południe. Powierzchnia całego mezoregionu wynosi 1 223 km².

b) regionalizacja geobotaniczna

Według podziału geobotanicznego (Szafer 1972) gmina **Maszewo** leży w obrębie:

Państwo	Holarktyka
Obszar	Euro-Syberyjski
Prowincja	Niżowo-Wyżynna, Środkowoeuropejska
Dział	Bałtycki
Poddział	Równin Przymorskich i Wysoczyzn Pomorskich
Kraina	Nizina Szczecińska

c) regionalizacja zoogeograficzna

Według regionalizacji zoogeograficznej (Kondracki 1988) gmina **Maszewo** leży w obrębie:

Państwo	Holarktyka
Podpaństwo	Palearktyka
Prowincja	Europejsko-Zachodniosyberyjska
Kraina	Południowobałtyckiej
Dzielnica	Bałtyckiej .

1.3. Geologia

Pod względem tektonicznym gmina Maszewo leży w obrębie jednostki geologiczno-strukturalnej niecka szczecińska, przy jej granicy z wałem pomorskim. Przez teren gminy przebiega strefa dyslokacyjna Goleniów - Krzyż. W obrębie niecki szczecińskiej pod osadami trzeciorzędowymi występują osady kredy górnej, o miąższości przekraczającej 1000 m. Składają się na nie wapienie, margle, opoki, oraz kreda pizząca. Dla Maszewa są to; osady mastrychtu górnego dla północnej części gminy i mastrychtu dolnego dla części południowej.

Rzeźba powierzchni podczwartorzędowej niecki szczecińskiej jest mocno urozmaicona, na co miał wpływ szereg czynników, m.in. procesy erozji, denudacji, tektoniki solnej, erozja lodowcowa. Spośród osadów trzeciorzędowych przeważają piaski, mułki i ły z miocenu, oraz ły septariowe, mułowce i mułki oligoceńskie.

We wczesnym plejstocenie powstała bogata sieć rzeczna.

Utwory czwartorzędowe tworzą osady trzech zespołów zlodowaceń, interglacjałów, oraz utworów holocenijskich.

Najstarsze zlodowacenie południowopolskie reprezentują dwa poziomy glin przedzielone osadami zastoiskowymi i wodnolodowcowymi. W trakcie interglacjału wielkiego na terenie niecki szczecińskiej następuje wyrównanie powierzchni, a także w północnej jej części powstaje rozległe jezioro będące początkowym etapem tworzenia się zastoiska szczecińskiego.

Zlodowacenie środkowopolskie pozostawia po sobie kolejne 3-4 poziomy glin lodowcowych, z mułkami i piaskami będącymi osadami płytkiego zbiornika zastoiskowego. W okresie interglacjału emskiego następuje ponowne wyrównanie powierzchni i powstaje nowa sieć rzeczna.

Ostatecznie istniejąca rzeźba terenu ukształtowała się podczas zlodowacenia północnopolskiego, a zwłaszcza w jego ostatnim stadium pomorsko-leszczyńskim i okresie ustępowania lodowca.

Równina dennomorenowa stanowi podstawowy i przeważający element budowy powierzchni czwartorzędowej terenu gminy.

Formowała się ona w czasie stadium pomorskiego zlodowacenia i podczas stopniowej transgresji lodowca. Równina falista moreny dennej zbudowana jest głównie z piasków i żwirów lodowcowych, oraz bloków glin zwałowych. Wyniesienia wysoczyzny pokrywają niskie wały drumlinowe o przebiegu południkowym.

Dla powierzchni moreny dennej w granicach gminy charakterystyczne są liczne rynny i doliny o przebiegu południkowym, oraz obniżenia powytopiskowe na wysoczyznach. Wypełnione są one osadami pochodzenia lodowcowego oraz osadami holoceniowymi - osadami rzecznyymi, jeziornymi, oraz namułami i torfami.

Dodatkowo w trakcie fazy pomorskiej oraz w okresie deglacjacji wytworzył się szereg form szczelinowych. Należą do nich przede wszystkim wyraźnie wykształcone szeregi ozów zbudowane z piasków i żwirów osadzonych w szczelinach lodowca.

1. trzy wały ozowe położone wzdłuż doliny Małki.
2. wał ciągnący się na linii miejscowości Darż i Grabowo.
3. wał ozów położony jna południe od Maszewa.

Ponadto ciąg ozowy występuje wzdłuż dolinki Bukowiny, na wschód od Jenikowa, na północy gminy.

Rozmieszczenie osadów czwartorzędowych na terenie gminy Maszewo przedstawia **rys. nr 1**.

1.4. Gleby

Maszewo jest gminą o charakterze rolniczym. Według stanu użytkowania gruntów (informacja uzyskana w gminie Maszewo) użytki rolne zajmują **15 629 ha**, co stanowi **74,2%** powierzchni gminy, w tym grunty rolne około 57 %.

Na obszarze gminy stwierdzono występowanie gleb od IV, do VII klasy bonitacji rolnej. Przeważają gleby kompleksu żytznego dobrego. Zasadniczo ich występowanie pokrywa się z zasięgiem osadów glacialnych. Są to zazwyczaj gleby brunatne wylugowane, powstałe na piaskach gliniastych lekkich.

Miejscami na piaskach gliniastych mocnych, oraz na glinach występują gleby brunatne wyługowane IV klasy bonitacji (kompleks żytni bardzo dobry). Są to najżyźniejsze gleby gminy. Występują w blokach na pld-wsch. od Maszewa, w okolicach wsi Bielice, na pln-zach. od Nastazina, na pln od Dębic, na wsch od Korytowa, oraz w okolicach Przemocza i Tarnowa.

Obok gleb żyźniejszych stwierdzono również gleby słabsze kompleksu żytniego słabego, będące glebami piaskowymi różnych typów. Występują one w kompleksach pomiędzy Radzankiem i Maszewem, na pld. od Maszewa (w obrębie rynny lodowcowej), w rejonie Jarosławek, Dobrosławic i Radzanka, w okolicach Nastazina, Mokrego i Bagna.

Gleby kompleksu żytniego bardzo słabego (kl. VII) reprezentowane przez gleby piaskowe występują w rejonie żwirowni pod Maszewem, pomiędzy Maszewem a Wisławiem, na zach. od wsi Mokre, oraz na zach. od Godowa.

Najsłabsze gleby należące do kompleksu zbożowo-pastewnego słabego to czarne ziemie występujące w obniżeniach na zach. od Korytowa, na pld. od Jenikowa, na pln. Zachód od Nastazina, oraz w okolicach Bielic, Jarosławek i na wsch. od Maszewa.

Użytki zielone występują na terenie gminy w obniżeniach powytopiskowych, oraz w dolinach rzek. Powstały głównie na madach, glebach torfowych, oraz mułowo torfowych i czarnych ziemiach. Są to użytki zielone średnie. Ogółem łąki i pastwiska zajmują **16,24%** powierzchni gminy.

1.5. Hydrologia

Wody powierzchniowe.

Hydrologia wód powierzchniowych gminy jest dość skomplikowana ze względu na przebiegające przez jej obszar działy wodne. Mniej więcej na linii Tarnowo - Maszewo - Mokre w kierunku wschód zachód przebiega dział wodny rozdzielający zlewnię rzeki Odry (podzlewnię Iny) od zlewni Przymorza (podzlewni Gowienicy i Regi). Pomiedzy Maszewem i Dębicami przebiega dział wodny niższego rzędu rozdzielający zlewnię Gowienicy od zlewni Regi. Dodatkową komplikacją są działy wodne poszczególnych cieków płynących bądź w stosunkowo niewielkiej odległości od siebie nie łącząc się, bądź płynące w jednej dolinie lecz w różnych kierunkach (np. Bukowina -Sokola, czy Sapólna i Kania.).

Zasadniczo powierzchnia gminy Maszewo odwadniana jest przez szereg małych i średnich cieków biorących swój początek w granicach gminy. Odpływ wód odbywa się w różnych kierunkach: południowym, zachodnim oraz północno-wschodnim. W granicach gminy Maszewo płyną następujące ciek wodne:

ZLEWNIA ODRY:

Zlewnia Iny, dopływu Odry

Wisielka - niewielka rzeczka wypływająca z łąk spod Rożnowa i płynąca w kierunku zach. na odcinku ponad 2km wzdłuż granicy gminy. Jest dopływem Iny. Wisielka odwadnia częściowo zmeliorowane obniżenia powytopiskowe. Płyne wąską dolinką obniżoną w stosunku do wysokości gminy o kilka metrów.

Małka - wypływa z obniżenia powytopiskowego na płd. od Radzanka i płynie wąską doliną w kierunku południowym. Uchodzi do Iny w gminie Stargard Szcz. Dno doliny miejscami jest obniżone w stosunku do terenów sąsiednich o ponad 10m. Wzdłuż całej doliny rzeki pas wałów ozowych. Zbocza doliny zadrzewione, dno w rozszerzeniach użytkowane jako łąki.

Zlewnia Krąpieli, dopływu Iny

Gieldnica (Biały Potok) wąska rzeczka wypływająca z obniżeń spod Dębic i Bielic. Płyne w kierunku południowym doliną łączącą kolejne obniżenia pochodzenia lodowcowego. Dolinka o szerokości do kilkudziesięciu metrów wykorzystywana głównie jako użytki zielone. Poprzez rzekę Krąpiel należy do zlewni Iny.

Sokola płynie częściowo tą samą doliną co należąca do zlewni Regi Bukowina. Dział pomiędzy nimi znajduje się na płd - wsch. od wsi Dębice. Sokola płynie na południe kilkunastometrowej szerokości doliną rozszerzającą się w okolicy Sokolników. Przepływa przez tereny wybitnie rolnicze. Poprzez Krąpiel należy do rzek zasilających Inę.

Kania należy również do dopływów Krąpieli. Swój początek bierze w okolicach wsi Mokre, częściowo płynąc na przedłużeniu tej samej doliny co należąca do zlewni przymorza Sapólna. Dział wodny pomiędzy tymi rzeczkami jest więc zarazem działem wodnym Odry i Przymorza. Kania płynie w kierunku płd-wsch. uchodząc do Krąpieli w gminie Stara Dąbrowa. Na obszarze gminy Maszewo wykorzystuje i odwadnia kilka mis wytopiskowych poszerzając swą dolinę do kilkudziesięciu a nawet kilkuset metrów. Krawędzie doliny rzeki częściowo zadrzewione.

ZLEWNIA PRZYMORZA:

Zlewnia Regi

Sapólna jest znaczącym dopływem Uklei, z którą łączy się tuż przed jej ujściem do Regi, należy więc do zlewni przymorza. Swój początek bierze w okolicy wsi Bagna i Mokre, w obniżeniach wytopiskowych, a następnie płynie na płn. częściowo stanowiąc granicę gminy. Odwadnia dość znaczny północno zachodni fragment gminy, odbierając również wody Bukowiny. Dolina Sapólny ma charakter przebudowanej rynny polodowcowej - jest wąska, obniżona do 10 m w stosunku do powierzchni wysokości. Rzeczka przepływa lub sąsiaduje z niewielkimi fragmentami lasu.

Bukowina, jak wspomniano jest dopływem Sapółnej. Swój początek bierze na wsch. od Dębic. Płynie początkowo na północ przedłużeniem doliny Sokoli, a następnie kieruje się na półn-wsch. i przepływając przez Jenikowo i Korytowo uchodzi do Sapółnej. Dolina rzeki ma szerokość kilkunastu do kilkudziesięciu metrów i jest stosunkowo głęboka. Przed Jenikowem rzeczka przepływa przez obniżenia postglacjalne.

Zlewnia Stepnicy, dopływu Zalewu Szczecińskiego

Leśnica jest rzeką o najbardziej skomplikowanym przebiegu na obszarze gminy. Swój początek bierze pod osiedlem w Stodólsku i płynie na północ w kierunku Godowa. Przed wsią zmienia jednak kierunek na zachodni, a następnie wykorzystując północny odcinek rynny maszewsko-tychowskiej płynie na południe w kierunku Maszewa, gdzie łączy się ze Stepnicą. Rzeka odwadnia rozległe obniżenia wytopiskowe leżące pod Godowem, oraz na półn. od Maszewa. Płynąc rynną maszewsko-tychowską przepływa przez ciąg zbiorników wodnych zwanych jez. Maszewskimi. Szerokość doliny waha się znacznie od kilkuset metrów w obrębie wytopisk do kilkunastu na przelomach i w rynnach.

Stepnica jest główną rzeką gminy. Początek bierze pod Maszewem, gdzie po opłynięciu miasta od południa wykorzystuje system rynien polodowcowych płynąc na początku na półn-zach, a następnie osiągnąwszy rynnę jez. Lechickiego w kierunku północnym. Stepnica pod Maszewem zasila stawy rybne, a w dalszym biegu przepływa przez dwa największe jeziora gminy - Budziszowce i Lechickie. Daleko poza granicami gminy Stepnica łączy się z Gowienicą, której jest dopływem. Po osiągnięciu rynny polodowcowej szerokość doliny jest wyznaczana przez zbocza rynny i wynosi od kilkudziesięciu do ponad 250 metrów. Zbocza doliny są w znacznym stopniu zalesione.

Gowienica bierze swój początek w lasach półn-zach. części gminy i po ok. 2 km opuszcza jej granicę. Rzeka uchodzi do Zalewu Szczecińskiego. należąc tym samym do zlewni przymorza. W granicach gminy płynie w otoczeniu lasów w głębokiej rynnach polodowcowej.

Wody powierzchniowe - stojące

Wody stojące (jeziora, stawy, zalewy) zajmują w gminie Maszewo 0,10% powierzchni. Zaledwie 4 zbiorniki wodne przekraczają powierzchnię 10 ha. Do największych należą jeziora Lechickie, Budziszowce (inne nazwy to Krak i Krakus), Głębokie, oraz Maszewskie (Maszewo, Młyńskie). Niemal wszystkie zbiorniki wodne gminy leżą w rynnach polodowcowych północno-zachodniej części gminy.

- **Jezioro Lechickie** (Lednickie, Pogrzymie) jest wydłużoną rynną o przebiegu południkowym, długości 2,8 km i przeciętnej szerokości 250 m, rozciągniętą pomiędzy miejscowościami Macie-

jeju i Jarosławki. Powierzchnia zbiornika wynosi ok. 66 ha, a maksymalna głębokość 3,2 m. Objętość misy jeziornej sięga 1 526,8 tys. m³. Zbocza jeziora wznoszą się na 10 do 15 m ponad lustro wody. Praktycznie całe jezioro otoczone jest lasami. W Maciejewie nad jeziorem położony jest pałac użytkowany obecnie jako pensjonat. Na jeziorze prowadzona jest gospodarka rybacka.

- **Jeziro Budzieszowce** (inne nazwy to Krak i Krakus oraz Budzieszowice) leży na południu od jez. Lechickiego. Powierzchnia zbiornika wynosi 16 ha, maksymalna głębokość 4m Długość i szerokość misy jeziornej wynosi odpowiednio 1000x200m. Położone w rynnie jezioro ma lustro wody obniżone w stosunku do wysoczyzny o 12-15m. Brzegi jeziora są wąskim pasem zadrzewione. Na jeziorze prowadzona jest gospodarka rybacka z proponowanym wędkarstwem rekreacyjnym.

- **Jez. Długie** (Rozmaryn) jest ostatnim zbiornikiem w ciągu tzw. jezior maszewskich leżących w północnym odcinku rynny maszewsko-tychowskiej. Powierzchnia jez. wynosi 13,5 ha, głębokość ok.4 m. Jezioro jest wydłużoną rynną o długości 1,1 km i szerokości do 150 m. Stosunkowo strome brzegi jeziora pokrywają lasy. Poziom lustro wody jest obniżony w stosunku do powierzchni wysoczyzny o 6m (brzeg zach.) do 2-3m (brzeg wsch.). Jezioro dość trudnodostępne.

- **Jez. Darż** jest ostatnim, północnym jeziorem ciągu jezior parlińskich położonych w rynnie maszewsko-tychowskiej, w granicach gminy Stara Dąbrowa. Ma kształt owalny o dług. 450 m i szer. 200 m. Maksymalna głębokość wynosi 6m. Jezioro położone jest w obniżeniu zamkniętym dość wysokimi progami rynny. Skarpy wokół niego wznoszą się na 10 m. Jezioro otaczają użytki zielone, pola uprawne i niewielki las od północy.

- **Jeziora Maszewskie** (Młyńskie, Maszewo) - to szereg zbiorników wodnych położonych w rynnie maszewsko-tychowskiej pomiędzy Maszewem, a jez. Długim. Największy zbiornik to właściwe jezioro Maszewskie. Jego długość wynosi 1,4 km, przy szerokości do 150m. Powierzchnia zbiornika wynosi 12,5 ha. Jezioro posiada strome brzegi. Zbocza rynny w tym miejscu sięgają 18 m wys. Na południowym krańcu jeziora znajduje się miejskie kąpielisko administrowane przez Zakład Komunalny.

Na północ od jeziora Maszewskiego w rynnie znajdują dwa zbiorniki o pow. 2,0 i 5,0 ha, oraz szereg mniejszych. Przez większość z nich przepływa rzeka Leśnica.

Obok wymienionych większych zbiorników wodnych w gminie występuje szereg mniejszych. Należą do nich śródpolne i śródleśne oczka wodne, pozostałe, niewielkie zbiorniki położone w ciągach rynien polodowcowych, oraz w obrębie obniżen wytopiskowych. Warto wśród nich wymienić dwa – staw wiejski w Radzanku (pow. 4,5 ha), oraz jezioro w obniżeniu przyozie koło PGR Maszewko.

1.6. Klimat

Obszar gminy Maszewo pod względem klimatycznym należy do **Dzielnicy Bałtyckiej** i leży na styku trzech krain klimatycznych (wg Prawdziwca 1961): Nowogardzko-Dobrzańskiej, Gryficko-Białogardzkiej, Goleniowsko-Pyrzyckiej.

Kraina Nowogardzko-Dobrzańska obejmuje falisty teren położony pomiędzy Iną, Wyżyną Ińską, a Regą, wyniesiony na 40-100 m n.p.m. Jest strefą przejściową pomiędzy cieplejszą i suchą Niziną Szczecińską, a chłodniejszym i wilgotniejszym Pojezierzem Drawskim. W jej granicach znajduje się południowo-wschodni fragment gminy. Podstawowe dane klimatyczne dla tej krainy klimatycznej kształtują się następująco :

- średnia temperatura roczna: $7,5^{\circ}\text{C}$,- średnia temperatura okresu V - VII: 13,0 - 13,6 $^{\circ}\text{C}$,- długość okresu wegetacyjnego: 250 - 255 dni,- opady roczne 600 -700mm (400-450 w sezonie wegetacyjnym)- liczba dni z pokrywą śnieżną 50 do 55

Kraina Gryficko-Białogardzka obejmuje obszar równinno-stokowy moreny dennej leżącej na wschód od Puszczy Goleniowskiej. Jest obszarem przejściowym pomiędzy wpływami morskimi Zalewu Szczecińskiego, a wpływami kontynentalnymi na wschodzie. W granicach krainy znajduje się północna część gminy.

Podstawowe dane klimatyczne dla tej krainy klimatycznej kształtują się następująco :

- średnia temperatura roczna: 7,5 - 8,5 $^{\circ}\text{C}$,- średnia temperatura okresu V - VII: 13,0 - 13,5 $^{\circ}\text{C}$,- długość okresu wegetacyjnego: 215 - 217 dni,

Kraina Goleniowsko-Pyrzycka obejmuje Nizinę Szczecińską oraz środkową część dawnego województwa szczecińskiego. Posiada typowo nizinny charakter z wyniesieniem nad poziom morza w zakresie 20-60m. Od południa ograniczają ją wzniesienia Pojezierza Myśliborskiego, od zachodu Wzgórza Bukowe i Warszawskie, od północy Puszcza Goleniowska. Charakteryzuje się niskimi opadami i wysokimi temperaturami, a w rezultacie wysokim niedosytem wilgotności powietrza. Ponadto stosunkowo często występują lata z niekorzystnymi zjawiskami atmosferycznymi. Podstawowe dane klimatyczne dla krainy Goleniowsko-Pyrzyckiej kształtują się następująco:

- średnia temperatura roczna: 7,5 - 8,0 $^{\circ}\text{C}$,- średnia temperatura okresu V - VII: 13,6 - 14,0 $^{\circ}\text{C}$,- długość okresu wegetacyjnego: 217 - 224 dni,

- suma opadów atmosferycznych w roku: 500-600 mm,
- liczba dni z pokrywą śnieżną, 36 do 50 dni.

1.7. Sozologia

Gospodarka wodno-ściekowa

Obszar gminy w większości nie jest skanalizowany. W latach 90-tych powstała oczyszczalnia biologiczno-chemiczna w Maszewie, obsługując obszar miasta. Trzy małe oczyszczalnie typu Imhoff znajdują się przy osiedlach wybudowanych dla pracowników Państwowych Gospodarstw Rolnych; we wsiach Dębice, Maciejewo i Radzanek. Opracowane plany podłączenia miejscowości z terenu gminy do istniejącej w Maszewie oczyszczalni ze względów ekonomicznych nie wyszły poza fazę projektową.

Gospodarka odpadami

Gmina posiada własne wysypisko śmieci zlokalizowane pomiędzy Maszewem, a Godowem. Obszar wysypiska obejmuje 4,5 ha, z czego eksploatowane jest obecnie 0,9 ha. Dno wysypiska uszczelnione zostało gliną. Zasób zgromadzonych odpadów wynosi obecnie (na koniec 2000r.) ok. 4 - 4,5 tys. ton. Rocznie przybywa ponad 1000 ton odpadów. Wysypiskiem zarządza Zakład Komunalny Maszewo. Zabiegi rekultywacyjne na tym składowisku powinny być prowadzone sukcesywnie w miarę wypełniania kolejnych kwater.

Istniejący na terenie gminy mogilnik według informacji Urzędu Gminy planowany jest do likwidacji w najbliższym czasie.

Problem tzw. dzikich wysypisk śmieci jest problemem praktycznie wszystkich gmin. Na terenie gminy Maszewo występuje na stosunkowo małą skalę. Najczęstszymi miejscami wyrzucania śmieci i odpadów są dawne wyrobiska, oczka śródpolne, oraz skraje lasów.

II WALORYZACJA BOTANICZNA

2.1. Roślinność potencjalna

W regionalizacji przyrodniczo-leśnej tereny gminy Maszewo należą do Krainy Bałtyckiej, Dzielnicy Niziny Szczecińskiej, Mezoregionu Równin Szczecińskich. W mezoregionie tym dominującymi utworami geologicznymi są gliny zwałowe i piaski lodowcowe z głazami na glinie zwałowej, dominuje krajobraz równin i wzniesień morenowych, a pod względem potencjalnej roślinności zespół *Melico-Fagetum* i *Fago-Quercetum*.

Na terenie gminy Maszewo dominującym zespołem potencjalnej roślinności naturalnej jest żyzna buczyna niżowa (*Melico-Fagetum*) w części południowej i wschodniej gminy użytkowanej obecnie rolniczo i subatlantycki acidofilny las bukowo - dębowy typu pomorskiego (*Fago-Quercetum petraeae*) w części północnej i zachodniej gminy, obecnie w dużej części zalesionej. Pomędzy nimi występują płaty łąk subatlantyckich bukowo-dębowo-grabowych (*Stellario-Carpinetum*) w postaci pomorskiej ubogiej oraz żyznej. Roślinnością potencjalną dla dolin rzecznych, bagien i torfowisk są niżowe łągi olszowe i jesionowo-olszowe siedlisk wodogruntowych, okresowo lekko zabagnionych (*Circaeo-Alnetum*) i ols środkowoeuropejski (*Carici elongatae Alnetum* sensu lato=*Ribo nigri Alnetum* i *Sphagno squarrosi-Alnetum*).

2.2. Roślinność rzeczywista

2.2.1. Roślinność ekosystemów łąkowych

Większość łąk na terenie gminy Maszewo należy do rzędu *Molinietales* i *Arrhenatheretales* z klasy *Molinio-Arrhenatheretea*.

Łąki rzędu *Molinietales* obejmują zbiorowiska naturalne na częściowo użytkowanych, zwykle jednokośnych łąkach i użytkach kośno-pastwiskowych. Siedliska te charakteryzują się, przynajmniej okresowo, nadmiernym uwilgotnieniem. Najczęściej spotykanymi zespołami, należącymi do tego rzędu, na terenie gminy są:

Filipendulo-Geranium

płaty tego zespołu, niewielkie powierzchniowo stwierdzono głównie w sąsiedztwie rowów melioracyjnych; gatunkiem panującym jest wiązówka błotna, natomiast drugi gatunek charakterystyczny zespołu - bodziszek błotny występuje z mniejszym pokryciem. Licznie występują przedstawiciele rzędu *Molinietales*: skrzyp błotny, przytulia bagienna i klasy *Molinio-Arrhenatheretea*.

Scirpetum sylvatici

spotykano w postaci małych płatów na trwale zabagnionych glebach mułowo-torfowych. Różnicowały się one na zbiorowiska z wyraźną dominacją gatunku charakterystycznego zespołu, ubogie florystycznie oraz płaty z udziałem licznych gatunków ze związku *Calthion*, rzędu *Molinieta-lia* i gatunków z klasy *Molinio-Arrhenatheretea* i *Phragmitetea*. Zbiorowiska z udziałem sitowia leśnego charakteryzują się niską wartością użytkową, gdyż znaczny udział *sitowia* obniża wartość siana

Cirsio-Polygonetum

występuje głównie na glebach murszowo-torfowych. Za Kochanowską (1971) można wyróżnić następujące podzespoły:

- łąka rdestowo-ostrożeńiowa z turzycami niskimi
- łąka rdestowo-ostrożeńiowa z turzycami wysokimi
- łąka rdestowo-ostrożeńiowo-śmiałkowa

spośród zespołów roślinnych zaliczonych do rzędu *Molinieta-lia* łąki rdestowo-ostrożeńiowe mają największą wartość gospodarczą, jednak ich znaczenie gospodarcze maleje wraz ze wzrostem udziału śmiałka darniowego i turzyc.

Holcetum lanati

zespół ten zajmował znaczne obszary łąk, występował on na glebach torfowo-murszowych lub mineralno-murszowych; z rzędu *Molinieta-lia* najliczniej występowały: firletka poszarpana, śmiałek darniowy, komonica błotna, a z rzędu *Arrhenatheretalia* – mniszek lekarskie; Klasę *Molinio-Arrhenatheretea* w tym zespole najliczniej reprezentowały: jaskier ostry, kostrzewa czerwona, kostrzewa łąkowa, wiechlina łąkowa, wiechlina zwyczajna i szczaw zwyczajny; licznie w płatach zespołu kłosówki wełnistej występował również jaskier rozłogowy oraz gatunki motylkowe, m.in. koniczyna łąkowa, koniczyna biała, groszek łąkowy, komonica zwyczajna; łąki te ze względu na znaczny udział cennych gatunków traw pastewnych uważane są za wartościowe.

Łąki i pastwiska świeże reprezentowane są przez zbiorowiska rzędu *Arrhenatheretalia* należą do najbardziej wartościowych pod względem gospodarczym. Występują na glebach organicznych i mineralnych, optymalnie uwilgotnionych i prawidłowo użytkowanych. W obrębie gminy stwierdzono następujące zespoły z tego rzędu *Arrhenatheretum medioeuropaeum*, *Alopecuretum pratensis* i *Poo-Festucetum rubrae*.

Poo-Festucetum rubrae

Zespół ten spotykano na glebach torfowo-murszowych. Obok gatunków charakterystycznych zespołu stwierdzono znaczny udział gatunków z klasy *Molinio-Arrhenatheretea*: szczaw zwy-

czajny, wyczyniec łąkowy, rogownica pospolita, Kostrzewa łąkowa i wiechlina zwyczajna.

Alopecuretum pratensis

zespół ten występował głównie na glebach mineralnych, obok wyczyńca łąkowego często i licznie występowały: wiechlina łąkowa, kostrzewy łąkowa i czerwona, wiechlina zwyczajna, barszcz zwyczajny, mniszek pospolity, jaskry ostry i rozłogowy; zespół ten uważany jest za wartościowy użytek zielony, dający dużo masy siana o wysokiej jakości.

Arrhenatheretum elatioris

fitocenozy zajmują na terenie gminy przeważnie małe powierzchnie, zwykle bardziej wyniesione, w sąsiedztwie pól uprawnych, dróg, zadrzewień, na podłożu mineralnym; płaty zespołu są bogate florystycznie, z licznym udziałem gatunków rzędu *Arrhenatheretalia* i klasy *Molinio-Arrhenatheretea*; zbiorowiska z rajgrasem wyniosłym są wartościowe pod względem gospodarczym, gdyż dają dużo siana o wysokiej jakości.

Obok wyżej wymienionych zespołów roślinności łąkowej na terenie gminy występują liczne zbiorowiska o charakterze przejściowym.

Kochanowska i Rygielski (1996) podają, że w wyniku intensywnej gospodarki łąkowej lat siedemdziesiątych nastąpiła znaczna degradacja gleb i zubożenie oraz synantropizacja zbiorowisk łąkowych. Obecnie na dużych kompleksach, w związku z recesją gospodarki łąkowej, dominują zbiorowiska ze śmiałkiem darniowym. Porównanie składu florystycznego łąk w roku 1962 i w 1992 wykazuje na znaczne ich zubożenie oraz ekspansję gatunków synantropijnych: ostrożeń polny, pokrzywy zwyczajnej, trybuli leśnej.

2.2.2. Roślinność wodna, przybrzeżna i bagienna

Roślinność wodna roślin zakorzenionych z pływającymi liśćmi należących do związku *Nymphaeion* reprezentowana jest przez zespół *Nupharo-Nymphaetum*.

W jeziorze Maszewskim zespół *Nupharo-Nymphaetum* reprezentowany jest przez płaty grążela żółtego i grzybieni białych - gatunki chronione. Powyższy zespół stwierdzono również na jeziorach: Budzieszowce i Długie, tam reprezentowany był on przez grązel żółty.

Wokół jezior Budzieszowce, Lechickie, Maszewskie oraz w Radzanku (jez. bez nazwy) wykształciły się zbiorowiska z klasy *Phragmitetea*.

Typowy układ strefowy zbiorowisk roślinnych występuje nad Jez. Maszewskim. Od strony lądu rośnie pas turzyc z dominacją turzycy błotna, dalej trzcina pospolita, pałki: wąskolistna i szero-

kolistna i. Wyróżnione zespoły roślinne: *Typhetum latifoliae*, *Typhetum angustifoliae*, *Phragmitetum communis*, *Glycerietum maximae* należą do związku *Phragmition*.

Nad jeziorem Budzieszowce wykształcił się zespół *Glycerietum maximae*, *Typhetum latifoliae*, *Typhetum angustifoliae*, *Phragmitetum communis* i *Sparganietum erecti*. Ten ostatni, wyróżniony na podstawie dominacji jeżogłówki gałęzistej, zasiedla eutroficzne, dość płytkie wody stojące lub bardzo wolno płynące, dlatego też wykształca się w niewielkich zatoczkach. Na znacznej długości linia brzegowa jeziora graniczy ze ścianą otaczającego lasu, podobnie jest w przypadku jez. Długiego, gdzie tylko nieliczne fragmenty brzegu oddalone od lasu porasta roślinność ze związku *Phragmition* i *Magnocaricion*.

Nad niewielkim jeziorem w Radzanku naprzemiennie występują zbiorowiska z pałąką szerokolistną i trzcina, znacznie mniejsze fragmenty zajmują zbiorowiska turzycowe. Podobnie jak w przypadku poprzednich jezior znaczna część brzegu bezpośrednio przylega do terenów leśnych, dlatego też pozbawiona jest roślinności szuwarowej.

Nad jeziorem Lechickim w Maciejewie dominującymi zespołami szuwarowymi są *Phragmitetum communis*, *Typhetum latifoliae* i *Typhetum angustifoliae*.

- Zespół trzciny pospolitej *Phragmitetum communis* jest zespołem najczęściej pojawiającym się wokół zbiorników wodnych. Obok płatów reprezentowanych prawie wyłącznie przez trzcinę pospolitą, gatunek charakterystyczny tego zespołu, występują płaty urozmaicone florystycznie z udziałem gatunków związku *Phragmition* i *Magnocaricion* oraz z klasy *Artemisietea* i *Molinio Arrhenatheretea*.
- Zespół pałki szerokolistnej *Typhetum latifoliae* występuje w zbiornikach wód eutroficznych i na ich obrzeżach, na podłożu organicznym lub organiczno-mineralnym. Badane płaty charakteryzują się częstym występowaniem szczawiu lancetowatego, żabieńca babki wodnej, trzciny pospolitej, manny mielec. Na podłożu o cienkiej warstwie organicznej oraz na siedliskach organiczno-mineralnych i mineralnych ustępują fitocenozy trzciny pospolitej i manny mielec.
- Płaty zespołu pałki wąskolistnej *Typhetum angustifoliae* występują zwykle na drobnoziarnistym, często zamulonym, podłożu mineralnym, w wodach eutroficznych lub mezotroficznych. Gatunkami częstymi w tym zespole są: żabieniec babka wodna, tarczycza pospolita, turzycza nibyciborowata, marek szerokolistny, psianka słodkogórz, mięta nadwodna.
- Podobne gatunki występują w zespole manny mielec *Glycerietum maximae*. Zespół ten oponowuje brzegi wód eutroficznych i jest odporny na zanieczyszczenie środowiska. Gatunkami o dużej stałości w tych fitocenozach są: marek szerokolistny, wierzbownica kosmata, przytulia błotna, karbieniec pospolity, szczaw lancetowaty, wiechlina błotna, turzycza zaostrowana.

Z fitocenozy zaroślowych często obserwowano zbiorowisko z kielisznikiem zaroślowym. szczególnie licznie występuje nad jeziorami w Budziszowcach, gęsto oplatając trzcinę, drugi licznie występujący składnik zbiorowiska.

Z badań Kochanowskiej i innych (1998) wynika, że w krajobrazie moreny dennej liczba oczek z otwartym lustrem wody jest prawie trzykrotnie mniejsza niż na terenie moreny czołowej, wzrasta natomiast rola oczek okresowo wysychających i zagłębień z roślinnością nitrofilną. Postępujące przesuszenie terenu, na obszarze Pomorza Zachodniego, jest przyczyną zanikania oczek sródpolnych.

W obniżeniach terenu, w zarastających oczkach wodnych, wśród wilgotnych łąk często rozwija się szuwar trzciny pospolitej. Płaty zespołu *Phragmitetum communis* charakteryzują się różnym stopniem wykształcenia i składem florystycznym. Częstymi gatunkami w tych fitocenozach z klasy *Phragmitetea* są: turzyce (błotna, zastrzona, dzióbkowata), skrzyp bagienny, móżga trzcinowata, a z klasy *Molinio-Arrhenatheretea*: krwawica pospolita, tojeść pospolita, kostrzewa czerwona, znaczny udział pokrzywa zwyczajna i ostrożeń polny świadczy o zasobności tych siedlisk w związki azotowe. Na glebach organiczno – mineralnych występują płaty zespołu *Caricetum acutiformis* z częstym udziałem gatunków związku *Magnocaricion* i z rzędu *Molinietalia* klasy *Molinio-Arrhenatheretea*.

Flora stawów od flory jezior wyróżnia się dużym udziałem roślin synantropijnych. Postulatem prawidłowego kształtowania krajobrazu rolniczego jest potrzeba ochrony stawów wiejskich przed degradacją. Badania Bacieczko (1983) w obrębie stawów wiejskich Pomorza Szczyńskiego, wykazały obecność na terenie gminy Maszewo następujących zespołów roślinnych wodnych: *Lemno-Spirodeletum polyrrhiza*, Biotopy wodne badanego regionu, w tym ekosystemy stawowe gminy Maszewo odznaczają się wysokim stopniem troficzności. Obecność dużej ilości rzęs potwierdza znaczne obciążenie antropogeniczne stawów wiejskich.

Wokół tych stawów występowały zespoły: *Oenantherorippetum*, *Caricetum gracilis*, *Iridetum pseudacori*, *Sparganio-Glycerietum fluitantis*, *Polygono-Bidentetum*, *Lolio-Cynosuretum*.

Informacja o występowaniu torfowisk

Intensywne prace melioracyjne na terenie Pomorza Zachodniego przeprowadzone w latach 1956 – 1970, spowodowały obniżenie poziomu wód gruntowych o 20-30 cm (Jurczuk 1991). Z badań Kochanowskiej i Rygielskiego (1996) wynika, że naturalna szata torfowisk ni-

skich Pomorza Zachodniego uległa największemu zniszczeniu w wyniku gospodarczej działalności człowieka. Torfowiska te zostały odwodnione i zamienione w łąki uprawne.

Jasnowski (1962) z terenu gminy Maszewo scharakteryzował następujące torfowiska:

1. Torfowisko Dobrosławiec - zlokalizowane we wschodniej części Puszczy Goleniowskiej, koło wsi Dobrosławiec, 9 km na północny zachód od Maszewa.
2. Torfowisko Maciejewo - znajdujące się w dolinie Stepnicy, na północ od jeziora Pogrom, koło wsi Maciejewo, 6 km od Mostów.
3. Torfowisko Jezioro Pogrom – mieszczące się w dolinie Stepnicy, w kompleksie Puszczy Goleniowskiej na południowym brzegu jez. Pogrom koło wsi Jarosławki, 7 km na północny zachód od Maszewa.
4. Torfowisko Radzanek - znajdujące się w dolinie u źródeł Stepnicy, na zachód od Maszewa do Radzanka.
5. Torfowisko Rożnowo – usytuowane między doliną Iny i źródłami Stepnicy, koło wsi Rożnowo, 9 km na zachód od Maszewa.

Ze względu na budowę złóż wymienione torfowiska reprezentują typ niski leśno-olchowy, niski leśno-bagienny, niski wielowarstwowy bagienno-leśny, niski mszysto-bagienny, niski turzycowo-bagienny.

2.2.3. Roślinność leśna

Lasy w gminie Maszewo zajmują 3549 ha (16,6 % powierzchni gminy) i położone są głównie w części północno-zachodniej.

W strukturze własności dominują lasy publiczne, będące pod zarządem Lasów Państwowych Skarbu Państwa, administrowane przede wszystkim przez Nadleśnictwo Nowogard, Nadleśnictwo Kliniska i Nadleśnictwo Dobrzany.

Pod względem typologii siedlisk leśnych dominują siedliska boru mieszanego świeżego (BMśw), przemieszane z siedliskami lasu mieszanego świeżego (LMśw) i lasu świeżego (Lś) a dominującym gatunkiem w składzie drzewostanowym jest sosna zwyczajna (również na siedliskach lasowych) oraz brzoza i buk.

Tereny leśne mające szczególne znaczenie przyrodnicze stanowią 16,3 % lasów, z czego na olsy (Ol) i olsy jesionowe (OIJ) przypada 6,1%, na lasy mieszane wilgotne (LMw) i lasy wilgotne (Lw) 5,2%, na bory mieszane wilgotne (BMw) i bory wilgotne (Bw) 3,4 % oraz na bagna 1,6%.

Na terenie gminy Maszewo występują lasy ochronne specjalnego znaczenia t.j. lasy glebochronne wokół jeziora Długiego (oddz. 339 i 340, 47,4 ha), jak i lasy specjalnego przeznaczenia, stanowiące gospodarcze drzewostany nasienne (GDN).

Na terenie gminy Maszewo wyróżniono następujące dominujące zespoły leśne:

- **Łęg jesionowo – olszowy** - *Circaeo – Alnetum* (oddział 303 b), najpospolitsze w Polsce zbiorowisko niżowego lasu łęgowego, występuje na siedliskach lekko zabagnionych, pośrednich między typowymi łęgami, a olsami. Drzewostan płatów *Circaeo - Alnetum*, podobnie jak w olesie, buduje głównie olcha czarna, pomimo to, zespół ten ma zupełnie odmienną fizjonomię. W łęgu jesionowo - olszowym brak przede wszystkim mozaikowej, kępowo - dolinkowej struktury. Olcha czarna występuje tu zwykle pojedynczo i nie tworzy charakterystycznych dla olesu kęp. W warstwie krzewów dominuje odnowienie jesionu wyniosłego i czeremchy zwyczajnej, w runie leśnym obficie występują gatunki nitrofilne: pokrzywa zwyczajna, niecierpek pospolity kuklik zwisły i kuklik pospolity. Zwarcie warstwy drzew wynosi średnio 80–90 %, krzewów 5-15 %, a runa 80-90%.
- Na żyznych glebach, o bardzo dobrze wykształconym poziomie próchnicznym. występuje **łęg jesionowo - wiązowy** wariant z podagrycznikiem i czyścem leśnym. (oddział 303b). Warstwa drzew jest zwykle jednogatunkowa, składa się z jesionu wyniosłego. Niewielką domieszkę stanowi wiąz szypułkowy, olsza czarna i czeremcha zwyczajna. Łęg jesionowo - wiązowy jest zespołem leśnym o najlepiej wykształconej warstwie krzewów. Rozwojowi podszytu, sprzyja duża ilość światła docierająca do niższych warstw lasu. Do gatunków najliczniej spotykanych w warstwie podszytu należą: czeremcha zwyczajna, jesion wyniosły, bezczarny, leszczyna pospolita, dereń świdwa, kalina koralowa, głóg jednoszyjkowy i chmiel zwyczajny.
Do gatunków wyróżniających zespół w warstwie ziół zaliczyć można: piżmaczek wiosenny, przytulia czepna, prosownica rozpierzchła, pokrzywa zwyczajna, a także czyściec leśny, podagrycznik pospolity, gajowiec żółty. W runie dominują czyściec leśny i podagrycznik pospolity. Zwarcie warstwy drzew wynosi średnio 70-80 %, krzewów 20-30 %, runa 80-90%.
- **Suboceaniczny bór świeży** *Leucobrio-Pinetum* - wysokopienny bór sosnowy (oddział 313 d) – w typie siedliskowym boru świeżego. Podłoże stanowią średnioziarniste, ubogie piaski luźne. Charakterystycznym typem gleby tego siedliska są gleby bielicowe. Zbiorowisko 3-4 warstwowe. Zwarty drzewostan sosnowy z domieszką brzozy brodawkowatej. Warstwa krzewów słabo zwarta, złożona z podrostu drzew tworzących drzewostan z domieszką jarzębiny, kruszyny, dębu i, w typowych postaciach, buka. Warstwa ziół ma duże zwarcie, przeważają w niej krzewinki: borówki czarnej borówki brusznicy, wrzосу zwyczajnego i trawy, czę-

sto śmiałek pogięty. Wysokie pokrycie śmiałka pogiętego wskazuje na suboceaniczny charakter omawianego zespołu i jego „pomorsko-śląską” odmianę (Matuszkiewicz 1973). W warstwie mszystej dominują gatunki mezofilne, np. *Dicranum undulatum*. Średnie zwarcie warstwy drzew wynosi średnio 70-80%, krzewów 15-25 %, runa 100%.

- Zespół *Luzulo pilosae-Fagetum* (*Trientali – Fagetum*) - **buczyna acidofilna** (oddział 303 d i 370 a) tworzy jednostajnie zwarte drzewostany z bezwzględną dominacją buka. Niewielkim pokryciem charakteryzuje się warstwa krzewów. Umiarkowanie zwarte runo ma skupiskową strukturę, przeważają w nim niskie, wąskolistne formy traw m.in. wiechlina gajowa oraz niskie mezotroficzne rośliny o niewielkich liściach: konwalijka dwulistna, przetacznik ożankowy, przetacznik leśny i szczawik zajęczy – oraz płatowo rozmieszczone kępy mchów. Gatunkami wyróżniającymi są: kosmatka owłosiona i turzyca pigułkowata. Występuje na glebach brunatnych wyługowanych i kwaśnych z zaznaczającym się niekiedy procesem bielcowania. Zwarcie warstwy drzew wynosi średnio 80–90 %, krzewów 10-15 %, runa 20-35%.

2.2.4. Roślinność segetalna

Przeważający obszar gminy stanowią użytki rolne (około 75 %), a wśród nich grunty orne. Zbiorowiska segetalne dominujące na tym obszarze to:

w uprawie zbóż: *Arnosserido-Scleranthetum*, *Papaveretum argemones* i *Aphano-Matricarietum*
w uprawach okopowych: *Digitarietum ischaemi*, *Echinochloo—Setarietum* i *Galinsogo-Setarietum*

W obrębie uprawy zbóż obszarze gminy Maszewo, wykształcają się następujące zbiorowiska roślinne:

- a) subatlantycki zespół *Arnosserido-Scleranthetum* (postać typowa) – występujący głównie na glebach kompleksu żytniego bardzo słabego i żytniego słabego z licznymi gatunkami charakterystycznymi i wyróżniającymi: chłodek drobny, kłosówka miękka, przetacznik Dilleni, sporek wiosenny i chroszcz nagołodygowy. W obniżeniach terenowych (gleby kompleksu zbożowo-pastewnego słabego) występuje często wariant wilgotny tego zespołu z licznymi gatunkami wyróżniającymi: sit dwudzielny, szarota błotna, mięta polna, rdest ostrogorzki, czyściec błotny i inne;
- b) zespół *Papaveretum argemones*, wykształca się on na nieco lepszych glebach (kompleksu żytniego dobrego oraz żytniego słabego). Zespół ten różnicuje się na badanym terenie na podzespół *Papaveretum argemones myosetosum* występujący zarówno w wariantcie typowym jak i wilgotnym na lżejszych i cieplejszych glebach kompleksu żytniego słabego

oraz wariant suchy i wilgotny *Papaveretum argemones scleranthetosum* spotykany zarówno na glebach kompleksu żytniego słabego jak i dobrego. Warianty wilgotne obydwu podzespołów występują głównie w obniżeniach w obrębie kompleksu zbożowo-pastewnego słabego;

- c) zachodnio-środkowoeuropejski zespół *Aphano-Matricarietum* o wyraźnie suboceanicznym charakterze z gatunkami charakterystycznymi *Aphanes arvensis* i *Matricaria chamomilla*. Różnicuje się on na badanym obszarze na dwa podzespoły *Aphano-Matricarietum scleranthetosum* i *Aphano-Matricarietum typicum*. Zespół ten wykształca się głównie na glebach kompleksu żytniego dobrego i bardzo dobrego oraz na glebach kompleksów pszennych, których praktycznie na obszarze gminy Maszewo brak. Dominują na obszarze gminy fitocenozy podzespołu *Aphano-Matricarietum scleranthetosum* zarówno w wariacie typowym-suchym (głównie gleby kompleksu żytniego dobrego i bardzo dobrego) jak i wilgotnym (na glebach kompleksów zbożowo-pastewnych). Drugi podzespół *Aphano-Matricarietum typicum* w obu wariantach występuje bardzo rzadko z powodu wymagania do rozwoju gleb o odczynie obojętnym, których praktycznie brak jest na obszarze gminy Maszewo.

W uprawach okopowych, głównie ziemniaków występują następujące zespoły:

- d) *Digitarietum ischaemi* na najuboższych glebach kompleksów żytnich bardzo słabego i słabego;
- e) *Echinochloo—Setarietum* na lepszych glebach kompleksów żytnich, głównie na kompleksie żytnim dobry. Zespół ten różnicuje się na podzespoły *Echinochloo—Setarietum sperguletosum* (na bardziej zakwaszonych glebach kompleksów żytnich słabego i dobrego) i *Echinochloo—Setarietum typicum* bez udziału gatunków acidofilnych na glebach o odczynie lekko kwaśnym i obojętnym;
- f) *Galinsogo-Setarietum* rozwijający się głównie w uprawach ziemniaków i warzyw w sąsiedztwie zabudowań gospodarskich.

2.3. Flora gminy Maszewo

Inwentaryzacja florystyczna w gminie wykazała występowanie 536 gatunków roślin naczyniowych. Pełen ich wykaz znajduje się w ANEKSIE, Załącznik 1.

2.3.1. Rośliny chronione ściśle i częściowo

Podczas badań i prowadzonych obserwacji stwierdzono na terenie gminy Maszewo występowanie 16 roślin naczyniowych objętych ochroną gatunkową, w tym 8 ochroną ścisłą, a 8 częściową. Zinwentaryzowano również stanowiska 4 ściśle chronionych grzybów (porostów nadrzewnych). Ogółem wykazano występowanie 20 chronionych roślin.

Z gatunków chronionych ustawowo (Dz.U.Nr 13, poz. 61) w gminie dość licznie występują: bluszcz pospolity i cis pospolity. Ponieważ oba gatunki zostały sztucznie wprowadzone na swoje siedliska, nie należy ich traktować jako prawnie chronione.

- Stare okazy cisu pospolitego występujące w formie nasadzeń zarejestrowano: przy kościołach, w parkach pałacowych oraz na cmentarzu w Maszewie (największy okaz).
- Okazy wegetatywne bluszczu występują głównie w parkach podworskich, przy kościołach i na cmentarzach, w Tabeli 3 wymieniono jedynie stanowiska okazów kwitnących.

Ogółem na terenie gminy Maszewo bluszcz pospolity posiada 14 stanowisk:

- ♦ Leśnictwo Maciejewo, oddz. 351a,
- ♦ cmentarz poniemiecki w Dobrosławcu,
- ♦ cmentarz w Maszewie,
- ♦ w parkach podworskich w Budzieszowicach, Maciejewie, w Korytowie,
- ♦ przy kościołach w: Budzieszowicach, Maciejewie, Dąbrowicy, Bagnach, Sokolnikach, Przemoczcu,
- ♦ przy kaplicy w Maszewie,
- ♦ nad jeziorem Lechickim, południowy brzeg, m. Jarosławki

Z gatunków objętych ochroną ścisłą **cztery** występują na terenach leśnych: kruszczyk szerokolistny, widłak wroniec, widłak goździsty i barwinek pospolity, tworzący zwarty płat o powierzchni 1ara, w oddziale 354b, Leśnictwa Maszewo.

Grażel żółty spotkano na jeziorach: Lechickie, Budzieszowce i Maszewskie. Występowanie grzybieni białych stwierdzono w wodach jeziora Maszewskiego, na przesmyku pomiędzy plosem północnym i południowym.

Tabela 1. Wykaz stanowisk chronionych i częściowo chronionych roślin naczyniowych i porostów stwierdzonych w sezonie wegetacyjnym 1999/2000.

L. p.	Nazwa łacińska	Nazwa polska	Lokalizacja
ochrona ścisła			
1	<i>Epipactis helleborine</i>	kruszczyk szerokolistny	Leśnictwo Maszewo, oddz.370a
2	<i>Huperzia selago</i>	widłak wroniec	Leśnictwo Maciejewo, oddz. 320d
3	<i>Lycopodium clavatum</i>	widłak goździsty	Leśnictwo Maciejewo, oddz. 336c
4	<i>Nuphar luteum</i>	grązel żółty	jez. Lechickie, jez. Budzieszowce, jez. Maszewskie, śródpolne oczko na południe od Radzanka, oczko koło PGR Maszewko,
5	<i>Nymphaea alba</i>	grzybienie białe	jez. Maszewskie,
6	<i>Vinca minor</i>	barwinek pospolity	Leśnictwo Maszewo, oddz. 354b
7	<i>Hedera helix</i>	bluszcz pospolity	Stwierdzono a 14 stanowiskach, w tym okazy kwitnące: - w Leśn. Maciejewo, oddział 351a (na sosnach), - przy kościołach: w Budzieszowcach (na robinii akacyjowej), w Bagnach (na głogu dwuszyjkowym), w Sokolnikach (na świerku). - przy kaplicy św. Jerzego w Maszewie (na dębie szypułkowym),
8	<i>Taxus baccata</i>	cis pospolity	przy kościołach w Korytowie i Nastazinie; w parkach w Maciejewie, w Tarnowie na cmentarzu w Maszewie
Porosty			
9	<i>Ramalina pollinaria</i>	odnożyca opylna	PP-21 przy drodze nr 140 (Fot.44)
10	<i>Ramalina fraxinea</i>	odnożyca jesionowa	j.w.
11	<i>Ramalina fastigiata</i>	odnożyca kępkowa	j.w.
12	<i>Pseudevernia furfuracea</i>	mąklik otrębiasty	j.w.
ochrona częściowa			
1	<i>Convallaria maialis</i>	konwalia majowa	m.in. Leśn. Maciejewo, oddz. 303d,345,346, Leśn. Maszewo, oddz.354b,358g Leśn. Poczernin, oddz. 558b (prop.UE-6)
2	<i>Frangula alnus</i>	kruszyna pospolita	Leśn. Maciejewo, oddz.303d, 305gf, 307f, 308c,309b,h,i,318a,348c,364c,365d,378b,379b, Leśn. Ostrzyca, oddz.275,277,278,281,283,288 Leśn. Poczernin, oddz. 558b (prop.UE-6)

3	<i>Galium odoratum</i>	marzanna wonna	m.in. Leśn. Maciejewo, oddz.303b, Leśn. Maszewo, oddz.354b
4	<i>Ledum palustre</i>	bagno zwyczajne	Leśn. Maszewo, oddz.358c,d
5	<i>Polypodium vulgare</i>	paprotka zwy- czajna	Leśn. Maciejewo, oddz. 350c, Leśn. Maszewo, oddz. 377a,f
6	<i>Ribes nigrum</i>	porzeczka czarna	zagłębienie śródpolne , Leśn. Poczernin, oddz. 558b (prop.UE-6)
7	<i>Viburnum opulus</i>	kalina koralowa	Leśn. Maciejewo oddz. 303b Leśn. Poczernin, oddz. 558b (prop.UE-6)
8	<i>Helichrysum arena- rium</i>	kocanki piasko- we	rozproszony w gminie

względnie mało zanieczyszczonym powietrzu na tym terenie świadczy występowanie w/w chronionych porostów oraz tych nie objętych ochroną, a również stwierdzonych w tej alei (tarczownica bruzdkowana, tarczownica kielichowata, złotorost postrzępiony, złotorost ścienny i obrost wzniesiony.

Na terenie gminy Maszewo napotkano 8 gatunków roślin będących pod częściową ochroną. Są to głównie gatunki roślin leczniczych i przemysłowych, występujące w niewielkich ilościach (z wyjątkiem kruszyny pospolitej) w lasach, zwłaszcza na siedliskach wilgotnych i bagiennych: bagno zwyczajne, kalina koralowa, konwalia majowa i kruszyna pospolita. Na siedliskach świeżych wystąpiła marzanna wonna i paprotka zwyczajna. Kocanki piaskowe stwierdzono w siedliskach suchych. Poza lasami w zagłębieniu śródpolnym stwierdzono porzeczkę czarną.

2.3.2. Występowanie gatunków rzadkich i zagrożonych wyginięciem

Flora roślin naczyniowych gminy Maszewo liczy **536 gatunków**. Nie stwierdzono występowania gatunków wymienionych w Polskiej Czerwonej Księdze Roślin (1993).

Na terenie badanej gminy, stwierdzono 4 gatunki uznane przez Żukowskiego i Jackowiaka (1995) za rzadkie (R) i 2 gatunki za zagrożone wyginięciem.(V). Stanowiska gatunku narażonego na wyginięcie topoli czarnej (Żukowski, Jackowiak, 1995) zostały podane przy opisie alei przydrożnych, których gatunek ten jest składnikiem (ANEKS, Załącznik 3, aleje 1,10, i 11).

Wyróżniono 53 taksony, które nie są jeszcze uznane za zagrożone na Pomorzu Szczecińskim, natomiast są umieszczone na czerwonej liście roślin zagrożonych Meklemburgii-Przedpomorza (1991).

Posługiwanie się listą Meklemburgii-Przedpomorza jest uzasadnione jednorodnością geograficzną tego landu i Pomorza. W miarę wzrostu stopnia zainwestowania i nasilenia antropopresji,

należy spodziewać się, że gatunki te również mogą być zagrożone na Równinie Nowogardzkiej. Nie ma obecnie przesłanek do podjęcia działań w celu ich ochrony. Jednak należałoby zwrócić uwagę na ich występowanie w gminie.

2.4. Parki i zadrzewienia wiejskie

Dotychczas, w gminie Maszewo żaden z parków podworskich (pałacowych) nie został objęty ochroną przez Konserwatora Zabytków.

W opracowaniu Sienickiej i Kownasa (1963), obejmującym 274 obiekty przyrodnicze z byłego województwa szczecińskiego znalazły się 3 parki z gminy Maszewo: w Maciejewie, Radzanku i Tarnowie. Parki w Swojcinie (park prawdop. krajobrazowy) i Darżu (park przypałacowy) zostały zupełnie zdewastowane.

Na terenie Gminy zinwentaryzowano 10 różnego rodzaju zadrzewień: m.in. parków przy dawnych majątkach wiejskich, starych cmentarzy oraz zieleni przy kościołach.

a) parki podworskie i pałacowe

Budziszowice. Park podworski położony na południowo-wschodnim brzegu jeziora Lechickiego. W drzewostanie występują stare drzewa dębu szypułkowego (największy z nich o pierśnicy 165 cm, obwodzie 432 cm, porośnięty bluszczem pospolitym). Z drzew iglastych na uwagę zasługuje świerk kłujący o znacznych rozmiarach (pierśnica 107 cm, obwód 332 cm). W parku rosną liczne okazy bluszczu pospolitego, zarówno okazy płozące się jak i nadrzewne. Park jest zaniedbany i zarośnięty przez samosiewy drzew liściastych.

Maciejewo W dużym parku (8,2 ha) dominują drzewa iglaste: świerk pospolity, świerk kłujący odmiana srebrzysta, sosna wejmutka, jodła kaukaska, daglezwia zielona (największy okaz o obwodzie 345 cm i pierśnicy 100 cm), cis pospolity, żywotnik zachodni (stare drzewa). Z drzew liściastych liczne są okazy klonu jawor odmiany purpurowej i odmiany Worlee`a, buka zwyczajnego, odmiany purpurowej. W parku występują obce gatunki dębów: dąb czerwony (największy o obwodzie 302 cm i pierśnicy 90 cm) i dąb błotny. Wiele drzew jest porośnięte bluszczem pospolitym. W ostatnich latach drzewostan parku został znacznie przerzedzony w wyniku wiatrolomów, cięć sanitarnych oraz związanych z rozbudową infrastruktury turystycznej.

Radzanek. Park podworski położony nad zeutrofizowanym jeziorem obok zabudowań gospodarczych byłego PGR. W parku wyróżnia się szpaler starych dębów szypułkowych wzdłuż muru odgradzającego park od drogi z Maszewa do Radzanka, z których największy liczy 392 cm obwodu. Ponadto wewnątrz drzewostanu rosną stare okazy buka zwyczajnego i lipy drobnolistnej.

Tarnowo. Park podworski o powierzchni 1,7 ha z cennym starodrzewem. Z drzew liściastych rośnie tu potężny dąb czerwony o obwodzie 460 cm, kasztan jadalny, morwa biała, wiąz szypułkowy o obwodzie 402 cm, buki zwyczajne (odmiana purpurowa), dąb szypułkowy, odmiana stożkowa (Fot. 14), stare okazy lip drobnolistnych i szerokolistnych. Z drzewostanu ubył magnolia, podawana przez Sienicką i Kownasa (1963). W okresie powojennym została także wycięta częściowo aleja dębów szypułkowych biegnąca z parku do Tarnówka (zachował się duży fragment na terenie gminy Goleniów).

Z gatunków iglastych na uwagę zasługuje modrzew europejski, świerk kłujący, odmiana srebrzysta, daglezwia zielona i kilka cisów pospolitych rosnących u wejścia do parku (największy o obwodzie 140 cm, Fot. 8). W parku występuje bluszcz pospolity (płożący się i wspinający na drzewa).

b) zieleń przy kościołach

Bagna. Przy kościele rosną: żywotnik zachodni, klon jawor, odmiana purpurowa oraz na głogu dwu-szyjkowym stary owocujący okaz bluszczu pospolitego.

Jenikowo. Przy kościele (teren dawnego cmentarza) rosną 4 okazałe drzewa dębu szypułkowego o obwodach od 358 do 419 cm, natomiast w ogrodzie przy plebani rośnie lipa srebrzysta, gatunek obcego pochodzenia (obwód 416 cm, oraz grab zwyczajny, rzadko notowany o tak dużych rozmiarach (obwód 288 cm).

Korytowo. Drzewa parku stanowi grupa cisów pospolitych i stare okazy lipy szerokolistnej (największa o obwodzie 350 cm) oraz jesionu wyniosłego (największy o obwodzie 290 cm).

Maciejewo. Przy kościele rosną 4 dęby czerwone, z których największy ma 375 cm obw. a przed ogrodzeniem parku znajduje się szpaler lip drobnolistnych (jedna porośnięta bluszczem pospolitym) i lipa szerokolistna.

Nastazin. Wokół kościoła (teren dawnego cmentarza) rosną cisy pospolite i 4 okazy żywotnika zachodniego.

Rożnowo Nowogardzkie. Wokół kościoła rośnie 6 okazów żywotnika zachodniego oraz 3 cisy pospolitego, w tym 2 o pokroju drzewiastym (obw. 85 i 90 cm). Przed wejściem północnym rosną dwa dęby szypułkowe (obw. 290 i 300cm), a przed wejściem południowym dąb szypułkowy (290 cm obw.) i lipa szerokolistna (250 cm obw.). Teren parku jest uporządkowany i zadbane.

c) cmentarze

Maszewo. Cmentarz o powierzchni 2,5 ha posiada stary drzewostan, z którego na uwagę zasługuje okazały cis pospolity mający 3 pnie zrosnięte na wysokości 1 m, o średnicy u podstawy pnia 47 cm, drzewo mocno podkrzesane, grupa buków - odmiana purpurowa, sosna wejmutka, okazałe jesiony i dęby szypułkowe (największy o obwodzie 418 cm i pierśnicy 130 cm).

2.5. Aleje

Aleje drzew mają duże znaczenie biocenotyczne i stanowią istotny element krajobrazu gminy Maszewo, korzystnie oddziałujący na przyległe obszary.

Na obszarze gminy Maszewo zinwentaryzowano 15 alei (Załącznik 3). Są to zgrupowania drzew wzdłuż dróg publicznych, krajowych (nr 140,141,144) i gminnych.

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Maszewo postuluje się ochronę zadrzewień przydrożnych i tworzenie nowych. Analiza historyczna okolic Maszewa (Pieńkowski, Kuligowski 2000) wskazuje na znaczne zmiany, jakim uległy pasy zadrzewień przydrożnych okolic Maszewa. W 1892r. około 80 km dróg posiadało obustronne nasadzenia, a w roku 1997 zadrzewienia obustronne tylko wzdłuż 47,7 km dróg badanego obszaru.

Wyczerpujące informacje o stanie alei, ich składzie gatunkowym oraz o wymiarach drzew zawiera Załącznik 3 oraz dokumentacja fotograficzna. Propozycja ochrony alej dotyczy 4 obiektów, wyróżniających się występowaniem starych i okazałych drzew różnych gatunków.

Tabela 2. Wykaz alej proponowanych do objęcia ochroną w formie pomnika przyrody.

L. p.	Lokalizacja	Skład gatunkowy	Długość alei w [m]	Uwagi	Uwagi Nr na mapie 1:25 000
1	Droga krajowa nr 144 Jenikowo-Dębice	jesion wyniosły (dominuje), brzoza brodawkowata, dąb szypułkowy	2500	dwustronna	ze względu na stare okazy jesionu PP-18
2	Droga krajowa nr 141, Przemocze-Rożnowo Nowogardzkie	klon jawor, klon zwyczajny, jesion wyniosły	1400, przerwa 600, 800	dwustronna	ze względu na stare okazy klonu PP-19
3	Droga gminna, Tarnówko-Tarnowo	dąb szypułkowy (dominuje), dąb czerwony, lipa szerokolistna, klon jawor, klon zwyczajny	200	dwustronna,	ze względu na stare drzewa dębu szypułkowego. PP-20
4	Droga krajowa nr 140, Pogrzynie	klony jawory i 1 klon zwyczajny	50	jednostronna	ze względu na liczne chronione gatunki porostów nadrzewnych.

					PP-21
--	--	--	--	--	-------

Aleja (nr 4) przy drodze krajowej nr 140, Pogrzymie; jednostronna, złożona z kilku okazów klonu jaworu i klonu zwyczajnego; zasługuje na uwagę i ochronę ze względu na liczne występowanie chronionych porostów epifitycznych. Na drzewach tej alei stwierdzono 9 gatunków porostów, w tym 4 gatunki chronione: odnożyca opylona, odnożyca jesionowa, odnożyca kępkowa, mąklik otrębiasty oraz nie objęte ochroną: tarczownica bruzdkowana, tarczownica kieli-chowata, złotorost postrzępiony, złotorost ścienny i obrost wzniesiony. Występowanie ich świadczy o względnie mało zanieczyszczonym powietrzu na tym terenie.

Cenna jest aleja (nr 3) przydrożna starych dębów szypułkowych; ciągnąca się od Tarnówka do parku podworskiego w Tarnowie (na terenie gminy Maszewo tylko część), niestety z dużym fragmentem usuniętym po drugiej wojnie światowej.

Ochroną proponuje się również objąć zadrzewienia przydrożne pomiędzy Przemoczem, a Rożnowem Nowogardzkim (aleja nr 2) i Jenikowem a Dębicami (aleja nr 1) ze względu na stare drzewa klonu jaworu i jesionu wyniosłego, które tworzą dwustronne, zwarte aleje.

2.6. Drzewa pomnikowe

Na terenie gminy Maszewo istnieje jeden uznany w 1956 roku, ale nie zweryfikowany w 1990 roku pomnik przyrody, który stanowi grupa 7 lip szerokolistnych i jeden dąb szypułkowy, rosnących przy kaplicy św. Jerzego na ulicy Stargardzkiej w Maszewie. Pomnik nosi nazwę lipy "Ośmiu Apostołów" i dąb „Judasz”. Drzewa zostały poddane konserwacji w 1993 roku przez firmę Eko-Serwis. Stan zdrowotny drzew jest dobry, chociaż dwie lipy nie posiadają pędów wierzchołkowych a niektóre wykonane plomby wykazują pęknięcia. Należałoby odsłonić okaz dębu szypułkowego z bluszczem przez usunięcie zarośli, głównie bzu czarnego.

Na obszarze gminy zinwentaryzowano 44 drzewa lub grupy drzew, które spełniają wymagania wymiarowe określone dla drzew pomnikowych. Wykaz ich wraz opisem umieszczono w Załączniku 3.

Jedno drzewo (dąb szypułkowy rosnący przy zabudowaniach b. PGR w Darżu) wskazuje na byłą ochronę pomnikową; ślad po tabliczce i ogrodzenie.

Wśród tych okazałych drzew najczęściej spotykanym gatunkiem był dąb szypułkowy - 14 drzew lub grup drzew (w tym 5 okazów o obwodzie w pierśnicy ponad 5 metrów. Stosunkowo licznie reprezentowany jest buk zwyczajny (7 drzew) oraz jesion wyniosły (6 okazów).

W wykazie tym też okazały drzew obcego pochodzenia o znacznych rozmiarach: dąb czerwony, lipa srebrzysta i świerk kłujący, rosnące w parkach podworskich.

Propozycje ochrony drzew zawiera Tabela 3. Spośród 44 drzew spełniających wymagania określone dla drzew pomnikowych, 16 okazów proponuje się objąć ochroną prawną przysługującą drzewom pomnikowym. Szczególnie narażone są okazałe drzewa rosnące w alejach przydrożnych, które nie będąc prawnie chronione są usuwane lub rosnąc na terenach prywatnych niszczone przez ograniczenie wzrostu.

Tabela 3. Wykaz drzew proponowanych do objęcia tą formą ochrony.

L. p.	Gatunek	Lokalizacja	Obwód w[cm]	Wysokość w [m]
1.	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>) 1 okaz, Lipa szerokolistna (<i>Tilia platyphyllos</i>) -7 drzew	Maszewo (wokół kaplicy św. Jerzego) Pomnik przyrody od 1956r.	498 349-478	24 26-29
2.	Buk zwyczajny (<i>Fagus sylvatica</i>)	Nadleśnictwo Nowogard, Leśnictwo Maciejewo - oddz. 327h	384	30
3.	Buk zwyczajny (<i>Fagus sylvatica</i>)	Nadleśnictwo Nowogard, Leśnictwo Maciejewo - oddz. 69c	607	28
4.	Buk zwyczajny (<i>Fagus sylvatica</i>) - 2 drzewa	Nadleśnictwo Nowogard, Leśnictwo Maszewo - oddz. 360c	365 365	27 27
5.	Dąb czerwony (<i>Quercus rubra</i>)	Tarnowo (park podworski)	460	26
6.	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	Nadleśnictwo Nowogard, Leśnictwo Maciejewo - oddz. 332l	495	34
7.	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	Nadleśnictwo Nowogard, Leśnictwo Maciejewo - oddz. 327h	479	27
8.	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>) – 2 drzewa (grupa drzew)	Jenikowo (park przykościelny)	415 419	25 25
9.	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	Maciejewo (przystanek PKS)	505	26
10.	Dąb szypułkowy (grupa drzew) (<i>Quercus robur</i>)	Budzieszowice (obok kościoła)	380, 383 523	18, 20, 20
11.	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	Nadleśnictwo Nowogard, Leśnictwo Maszewo - oddz. 369j	426	26
12.	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	Radzanek (obok budynku mieszkalnego, dawna szkoła)	570	28
13.	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	Maszewo (obok kościoła)	506	24
14.	Dąb szypułkowy	Darż (przy budynkach byłego PGR) (ogro-	510	30

	(Quercus robur)	dzenie, ślad po tabliczce wskazuje na dawny pomnik)		
15.	Grab zwyczajny (Carpinus betulus)	Jenikowo (ogród przy plebanii)	288	16
16.	Lipa srebrzysta (Tilia tomentosa)	Jenikowo (ogród przy plebanii)	416	25
17.	Cis pospolity (Taxus baccata)	Maszewo (cmentarz) - 3 pnie zrośnięte na wysokości 1 metra	47	16

2.7. Podsumowanie inwentaryzacji wraz z propozycjami różnych form ochrony przyrody

Szata roślinna gminy rozwija się w zależności od warunków biotopowych występującej tu moreny dennej. Pod względem geobotanicznym obszar ten jest słabo zróżnicowany. Około 75% obszaru gminy zajmują agroekosystemy. Ich zmienność glebowa jest stosunkowo mała (dominują gleby wytworzone z piasków i piasków naglinowych). Względna jednorodność dominujących biotopów i warunków glebowych w ich obrębie nie sprzyja różnicowaniu się zbiorowisk roślinnych oraz występowaniu na ich obszarach gatunków rzadkich i zagrożonych wyginięciem.

Ponadto szata roślinna gminy została zdominowana przez jej rolnicze użytkowanie. Znaczne zubożenie siedlisk spowodowały melioracje wykonane w latach 60. i 70.

Flora naczyniowa gminy Maszewo nie wykazuje wielkiego zróżnicowania. Lista roślin naczyniowych liczy 536 gatunki. Część z nich to rośliny obce naszej florze - zostały sztucznie wprowadzone do ogrodów i parków.

Ogółem z roślin chronionych na obszarze gminy Maszewo stwierdzono występowanie 20 gatunków roślin oraz grzybów chronionych (Tabela 1), w tym:

- 8 ściśle chronionych roślin naczyniowych, w tym cis i bluszcz na siedliskach antropogenicznych
- 4 ściśle chronione gatunki porostów nadrzewnych .
- 8 gatunków częściowo chronionych

Z flory gminy Maszewo jeden gatunek widłak goździsty znajduje się na liście załącznika V (dotyczy roślin, których pozyskiwanie ze stanu dzikiego i eksploatacja mogą podlegać działaniom w zakresie zarządzania) do Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992r. w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory obejmującego gatunki roślin i zwierząt będące przedmiotem zainteresowania Wspólnoty.

Zainteresowanie wzbudza fakt występowania barwinka pospolitego w lesie, czyli na stanowisku prawdopodobnie naturalnym. Miejsce to wskazano jako obszar cenny (OC- 6, Tabela 8).

Z roślin częściowo chronionych zwraca uwagę dość obfite występowanie kruszyny.

Łącznie na listach chronionych roślin naczyniowych znajduje się 16 gatunków, z których sześć widnieje na listach roślin rzadkich, zagrożonych wyginięciem w czerwonych księgach lokalnych i regionalnych. Rośliny te wykazano w ANEKSIE (Załącznik 2).

Natomiast z taksonów wymienianych na listach roślin zagrożonych w Meklemburgii - Przedpomorze; w gminie Maszewo stwierdzono występowanie 53 gatunków. W przyszłości gatunki te (patrz tabela) mogą być również zagrożone w naszym województwie.

Bogactwem gminy są lasy. Zajmują na terenie gminy Maszewo zaledwie 16,6%, ale stanowią najcenniejsze obszary przyrodnicze, będące biotopem dla gatunków chronionych i rzadkich, a także obszarami występowania drzew pomnikowych. Leśne zbiorowiska roślinne reprezentują zespoły: boru świeżego (około 50%), a także buczyny acidofilnej, olsu i łągu jesionowego.

Zespół buczyny acidofilne jest wymieniony w Załączniku I w Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992r. w sprawie ochrony siedlisk naturalnych (41.11). Należy więc typów siedlisk naturalnych ważnych dla miejscowych społeczności, których ochrona wymaga wyznaczenia obszarów szczególnie chronionych występuje na obszarze gminy.

Wokół jezior i oczek o odkrytym lustrze wody, wykształciły się zbiorowiska szuwaru trzcinowego, pałkowego oraz mannowego. W obniżeniach terenu, w zarastających oczkach wodnych, wśród wilgotnych łąk często rozwija się szuwar trzcinowy z turzycą błotną. Podmokłości te to cenne biotopy, o znaczeniu biocenotycznym. Dla ich ochrony zaproponowano utworzenie użytków ekologicznych.

Największe obszary w gminie zajmują pola orne wraz z towarzyszącymi im zbiorowiskami segetalnymi. Wśród zbiorowisk łąkowych na terenie gminy Maszewo wyróżniono m.in. zespoły roślinne z rzędu *Arrhenatheretalia* i rzędu *Molinietalia*.

Monotonię rolniczego krajobrazu gminy znacznie urozmaicają nasadzenia przydrożne drzew. Ponadto jako cenne należy uznać dwa układy zieleni zabytkowej (park pałacowy w Maciejewie i park podworski w Tarnowie).

Waloryzacja florystyczna wykazała również wiele drzew o okazałych wymiarach. W celu ochrony starych drzewostanów do ochrony w formie pomników przyrody zaproponowano: 16 drzew (patrz tabela 3) i 4 aleje przydrożne (tabela 2).

III. WALORYZACJA FAUNISTYCZNA

Poniżej przedstawiono charakterystykę fauny, ze szczególnym zwróceniem uwagi na gatunki kręgowców chronione, ginące i zagrożone wyginięciem.

3.1. Bezkręgowce

Bezkręgowce nie były przedmiotem szczegółowej inwentaryzacji na obszarze całej gminy. Tym niemniej w trakcie prowadzonych obserwacji zwracano uwagę na występujące tu cenniejsze gatunki bezkręgowców. Ponieważ dla inwentaryzacji bezkręgowców niezbędnym jest posługiwanie się specjalnymi metodami dla łapania tych zwierząt, przy jednoczesnym braku stosownej zgody Ministra Środowiska, w inwentaryzacji zawarto tylko obserwacje wizualne. Tym niemniej jest pewnym, że liczba gatunków chronionych, jakie mogą bytować na obszarze tej gminy jest znacznie większa. Dla rozpoznania bezkręgowców należy wdrożyć kilkuletni cykl badawczy tej grupy zwierząt.

Gromada	Informacja o występowaniu
pijawki	Wróblewski w roku 1962 (za Herterem) umieścił na mapie przedwojenne stanowisko pijawki lekarskiej z okolic gminy Maszewo. W trakcie trwania inwentaryzacji gatunku tego nie stwierdzono.
mięczaki - ślimaki	Na terenie całej gminy stwierdzono ślimaka winniczka. gatunku chronionego należy, liczebność oceniono jako mało intensywną. W latach 1999 i 2000 w gminie nie funkcjonował ani jeden punkt skupu winniczka.
mięczaki - małże	W trakcie inwentaryzacji nie stwierdzono żadnego gatunku objętego ochroną.
skorupiaki	W trakcie inwentaryzacji stwierdzono obecność raka amerykańskiego w zbiornikach leżących na Leśnicy. Obecności raka szlachetnego i raka błotnego -nie stwierdzono
owady	Wśród gatunków chronionych zarejestrowano : <ul style="list-style-type: none">• z biegaczy : gajowego, fioletowego, zielonożółtego, ogrodowego,• trzmieła kamiennika, ziemnego, leśnego, polnego i łąkowego.

3.2. Kręgowce

Na obszarze gminy Maszewo podczas inwentaryzacji trwającej pełen sezon wegetacyjny stwierdzono bytowanie zarówno pospolitych, jak i rzadkich, a nawet ginących gatunków kręgowców. Zinwentaryzowano i zgromadzono w miarę kompletne informacje o stanowiskach pła-

zów, gadów i ptaków oraz wrywkowe informacje o kręgloustych, rybach i ssakach. Ich wykaz umieszczono w ANEKSIE (Załącznik 4) do niniejszego opracowania. Natomiast omówienie poszczególnych gromad zawarto poniżej.

3.2.1. Kręglouste

Informacje uzyskane od mieszkańców gminy mogą wskazywać na możliwość bytowania w ciekach płynących przez gminę Maszewo przedstawicieli kręgloustych, tj. minoga strumieniowego i rzecznoego. Gatunki te są podobno obserwowane w ujściowym i środkowym biegu Gowienicy. Jednakże przeprowadzone wywiady wśród wędkarzy łowiących ryby nie potwierdziły tezy o występowaniu przedstawicieli tej gromady. Należy się ich spodziewać w Gowienicy, a także w Stepnicy (o ile w tej rzece nastąpi poprawa stanu czystości wód).

3.2.2. Ryby

W gminie występują potencjalnie dobre warunki do występowania różnorodnej ichtiofauny. Wynika to z faktu dużego zróżnicowania warunków wodnych i troficznych. Filipiak i Sadowski (1994) scharakteryzowali potencjalną wydajność połowową trzech jezior zlokalizowanych na terenie tej gminy. I tak :

Nazwa zbiornika	Rybacki typ jeziora	Potencjalny zakres wydajności połowowej w kg/ha	Wielkość połowów w 1992 r. w kg/ha
Lechickie	linowo - szczupakowe	35 - 40	30,2
Budzieszowce	linowo - szczupakowe	25 - 30	2,2
Długie	linowo - szczupakowe	20 - 25	6,7

W trakcie inwentaryzacji przyrodniczej naocznie lub na podstawie przekazanych informacji ustalono, że w obrębie gminy występuje **20 gatunków ryb**, a kolejne 5 może występować. Z tego 1 gatunek, tj. piskorz jest chroniony i znajduje się na liście Dyrektywy siedliskowej. Ich wykaz zawarto w aneksie. Żaden ze stwierdzonych gatunków nie jest wpisany na listy : czerwoną polską i europejską oraz Konwencji Berneńskiej - co zaznaczono w ANEKSIE w Załączniku 4. Potwierdzono obecność ryb podawanych dla terenu Pojezierza Pomorskiego jako gatunki pospolite. Najliczniejszymi są leszcz, lin, szczupak, płoć, krap, okoń.

Dane podawane w literaturze świadczą, iż szczególnie interesująca pod względem składu gatunkowego jest rzeka Gowienica, uznawana za rzekę łososiową i pstrągową. Była i jest nadal regularnie zarybiana tymi gatunkami przez PZW i AR w Szczecinie. Występują w niej naturalne

tarliska troci wędrownej i pstrąga potokowego a także szczupaki, okonie, jazie i klenie. W mulistych zakolach bytują miętusy.

Stepnica jest również rzeką zaliczaną do rzek pstrągowych. Rzeką ta wielokrotnie była zarybiana przez PZW pstrągiem potokowym.

Do kategorii rzek pstrągowo - lipieniowych zaliczana jest także Sapólna mająca swoje źródła w okolicach miejscowości Bagno.

Praktycznie każda z tych rzek ma w gminie Maszewo swoje źródła i nawet jeżeli płynie przez nią na odcinku jedynie kilku kilometrów, należy mieć na uwadze, to że ochrona źródeł tych rzek i ich cieków wpływa bezpośrednio na skład ichtiofauny w całym ich biegu.

Na obszarze gminy prowadzona jest gospodarka rybacka. m. in dla jej celów wykorzystane są zbiorniki wodne leżące na ciągu cieku Leśnica, częściowo podpiętrzone i obwałowane. Na tym samym cieku, na dawnej śródleśnej łące, zlokalizowane są stawy rybne, gdzie prowadzona jest intensywna hodowla ryb. Kompleks dużych stawów rybackich znajduje się w samym Maszewie. Kolejnym, będącym w trakcie budowy, jest obiekt znajdujący się na SW od miejscowości Bielice. Naturalne zbiorniki wodne wykorzystywane są również dla celów gospodarki rybackiej. Należą do nich omówione wyżej trzy jeziora. Również dla celów rybackich dzierżawione są (przez prywatne podmioty) dwa bezimienne jeziora koło PGR Maszewko, a także jezioro Węgorzyce. Stawy rybne wybudowane jeszcze przed 1945 r., a leżące koło Rożnowa Nowogardzkiego, obecnie nie są wykorzystywane rybacko.

Zgodnie z rozporządzeniem Wojewody Szczecińskiego Nr 10/92 z dnia 14 lipca 1992 r. w sprawie ustalenia granic obwodów rybackich rzek i jezior województwa szczecińskiego (Dz. Urz. Woj. Szcz. Nr 8, poz. 106) wody leżące w gminie Maszewo zostały zakwalifikowane do obwodu rybackiego zlewni rzeki Gowienicy - obwodu rybackiego jeziora Lechickiego nr 1.

3.2.3. Herpetofauna

Przeprowadzona inwentaryzacja pozwala na ocenę występowania przedstawicieli tych dwóch gromad. Jest ona reprezentowana przez co najmniej **11 gatunków płazów i 3 gatunki gadów**. Pełen wykaz gatunków zawiera aneks. Natomiast charakterystykę poszczególnych gatunków ujęto poniżej. Omówiono tu również gatunki, których w trakcie inwentaryzacji nie stwierdzono, a istnieją przesłanki za ich występowaniem.

a) płazy

W gminie Maszewo stwierdzono 11 gatunków płazów. Kolejnych 2 gatunków należy się spodziewać. Wśród stwierdzonych wszystkie znajdują się pod ochroną prawną. Żaden nie znajduje

się na czerwonych listach zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce i Europie. Natomiast wszystkie, za wyjątkiem żaby wodnej, są ujęte na czerwonej liście dawnego województwa szczecińskiego (Zyska 1996). Ponadto wszystkie tu stwierdzone płazy są ujęte na liście Konwencji Berneńskiej, a także większość na liście Dyrektywy siedliskowej. Charakterystykę ich występowania podano poniżej.

Nazwa gatunku	Informacja o występowaniu gatunku
traszka grzebieniasta	Status nieustalony*; Stwierdzono na terenie gminy tylko na dwóch stanowiskach koło rożnowa nowogardzkiego.
traszka zwyczajna	Status nieustalony.* Stwierdzona w kilku miejscach na terenie gminy, m.in. na: małych zbiornikach wodnych koło PGR Swojcino, na śródpolnym zbiorniku koło PGR Maszewko, w stawach rybnych na Leśnicy, na dawnych stawach rybnych i wyrobiskach torfu koło Rożnowa Nowogardzkiego. Dla jej ochrony konieczne jest zachowanie licznych płytkich zbiorników wodnych, będących głównymi miejscami rozrodu.
kumak nizinny	Występuje na terenie tej gminy bardzo nielicznie, stwierdzono w kilku miejscach, m.in. <ul style="list-style-type: none"> ◆ na małych zbiornikach wodnych koło PGR Swojcino, ◆ między Maszewem a Darżem, ◆ na dawnych stawach rybnych i wyrobiskach torfu koło Rożnowa Nowogardzkiego, ◆ na śródpolnym oczku koło osady Jarosławki. Stan liczbowy stanowisk jest odzwierciedleniem braku dogodnych miejsc lęgowych dla tego płaza.
grzebiuszka ziemna	Gatunek w gminie Maszewo należy do rzadkości. Stwierdzona tylko na jednym stanowisku w gminie - mały zbiornik położony na południe od miejscowości Przymocze, inne stanowiska tego gatunku mogą być zlokalizowane na płytkich stawach rybnych w innych częściach gminy. Jedną z przyczyn małej liczebności gatunku jest brak dogodnych siedlisk.
ropucha szara	Stwierdzono na co najmniej kilkunastu stanowiskach, prawdopodobnie liczba stanowisk tego płaza nie przekracza 30 - 35; stwierdzono ją zarówno w dużych zbiornikach wodnych, tj. jeziorze Lechickim, jeziorze Budzieszowce, jak i małych bezimiennych wodnych i stawach rybnych.
ropucha zielona	W trakcie prowadzonych nocnych nasłuchów gatunek ten stwierdzono tylko raz na SW od miejscowości Sokolniki. Nie jest wykluczonym, że może ona występować jeszcze na kilku stanowiskach. W 2000 r. na terenie żwirowni w Mostach, a więc tuż koło granicy z gm. Maszewo potwierdziła liczną obecność ropuchy w tym miejscu - stąd też nie jest wykluczone, że gatunek ten może występować w tym rejonie gminy.
rzekotka drzewna	Gatunek w gminie rozpowszechniony; szczególnie licznie występował we wschodniej części gminy, grupy osobników zarejestrowano na kilkudziesięciu stanowiskach

	wzdłuż cieków Sapólnej, Kani, Bukowiny, Sokoli, Białego Potoku, Małki, a także koło Maszewa, Darża.
żaba jeziorkowa, żaba wodna	Zasadniczo oba gatunki stwierdzono na kilkudziesięciu stanowiskach na obszarze gminy, ich liczbę należy ocenić na 40 - 50.; obie żaby zielone występowały prawie zawsze razem i były najczęściej spotykanymi spośród wszystkich płazów; występują stosunkowo licznie na terenie całej gminy, ich lęgowiskami są wszystkie zbiorniki wodne.
żaba trawna	Jej występowanie zarejestrowano na kilku stanowiskach. Być może jest to częściej występujący gatunek.
żaba moczarowa	Jest znacznie liczniej występująca niż żaba trawna. Stwierdzono ją co najmniej na 23 stanowiskach. Liczebność stanowisk, należy ocenić na co najmniej 30.

Gatunki, których obecność jest prawdopodobna lub możliwa

ropucha paskówka	Rybacki (1989) stwierdził stanowisko tej ropuchy w 1986 r. na terenie żwirowni w Mostach, a więc tuż koło granicy z gm. Maszewo, co potwierdzono w 2000r. Stąd też nie jest wykluczone, że ropucha może występować w tym rejonie gminy. Również jej obecności można się spodziewać w zbiornikach wodnych utworzonych po eksploatacji żwirowni w samym Maszewie.
żaba śmieszka	Nie stwierdzona, jednakże jej sporadyczne występowanie jest możliwe w jeziorze Lechickim i Budzieszowce.

b) gady

Stwierdzono **3 gatunki gadów**. Należy się spodziewać na tym obszarze występowania kolejnego gatunku, tj. padalca. Wśród stwierdzonych wszystkie znajdują się pod ochroną prawną. Żaden nie został umieszczony na czerwonej liście: europejskiej i polskiej. Natomiast wszystkie, są ujęte na czerwonej liście dawnego województwa szczecińskiego (Zyska 1996). Ponadto stwierdzone gady objęto Konwencją Berneńską, a także ustaleniami Dyrektywy siedliskowej. Charakterystykę ich występowania podano poniżej.

Nazwa gatunku	Informacja o występowaniu
jaszczurka zwinka	Gatunek o nieustalonym statusie*. Stwierdzona na terenie gminy tylko na kilku stanowiskach koło Dobrosławic (na stokach doliny Wiśniówki), na terenach dawnych wyrobisk żwirowni w Maszewie
jaszczurka żyworodna	Gatunek o nieustalonym statusie*. Stwierdzona w kilku miejscach na terenie gminy, <ul style="list-style-type: none"> ♦ w rejonie małych zbiorników wodnych koło PGR Swojcino, ♦ na śródpolnym zbiorniku koło PGR Maszewko, ♦ w stawach rybnych na Leśnicy, ♦ na dawnych stawach rybnych i wyrobiskach torfu koło Rożnowa Nowogardzkiego.

zaskroniec zwyczajny	<p>Występuje na terenie gminy nielicznie, stwierdzony tylko w kilku miejscach, m.in.</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ na małych zbiornikach wodnych koło PGR Swojcino, ◆ między Maszewem a Darżem, ◆ na dawnych stawach rybnych i wyrobiskach torfu koło Rożnowa Nowogardzkiego, ◆ dolinie Leśnicy, stawach rybnych na Leśnicy. <p>Ten stan liczbowy stanowisk jest prawdopodobnie odzwierciedleniem braku dogodnych stanowisk lęgowych dla tego płaza.</p>
-----------------------------	---

Padalec zwyczajny jest gatunkiem, którego nie stwierdzono w trakcie trwania inwentaryzacji, jednakże nieliczne stanowiska tego gatunku zlokalizowane mogą być na obszarze gminy. Dane pochodzące od służb leśnych, przyrodników oraz literaturowe (Zyska 1996) z terenów Puszczy Goleniowskiej mówią o jego regularnym występowaniu. Z pewnością stanowiska zlokalizowane są w kompleksie lasów na NW od Maszewa, a także należy ich oczekiwać w okolicy Dobrosławic ze względu na dogodne warunki siedliskowe.

Należy ocenić skład herpetofauny jako przeciętny. W gminie Maszewo nie występują szczególnie sprzyjające warunki dla bytowania płazów i gadów, chociaż każde oczko, stawek, podmokłość, torfowisko jest miejscem rozrodu płazów. Wynika to z braku dużej liczby śródpolnych i śródleśnych oczek wodnych, podmokłych olsów. Faktycznie ma to swoje podłoże w tym, iż obszar tej gminy został przed kilkudziesięcioma laty "skutecznie" zmeliorowany (odwodniony). Dlatego też mając na uwadze powyższe należy w przyszłych działaniach w zakresie melioracji i zagospodarowania przestrzennego objąć szczególną troską i ochroną miejsca występowania płazów i gadów. Należy również rozpatrzyć możliwość odtworzenia miejsc podmokłych

Tym niemniej do szczególnych walorów tej gminy należy zaliczyć bogactwo stanowisk rzekotki drzewnej. Jest to tym istotniejsze, że dotychczas w literaturze brak jest jakichkolwiek danych o występowaniu tego gatunku w gminie Maszewo.

** Określenie "Status nieustalony" zastosowano do gatunków trudno wykrywalnych, które nie wydają głosów, stad ocena ich występowania na podstawie sporadycznych obserwacji nie jest podstawą do formułowania wniosków o liczebności i rozmieszczeniu.*

3.2.4. Ptaki

W trakcie rocznej inwentaryzacji stwierdzono w gminie Maszewo występowanie 146 gatunków ptaków, w tym zarejestrowano **124 gatunki gniazdujące lub prawdopodobnie lęgowe**. Pełen wykaz gatunków zawiera ANEKS - Załącznik 4.

Wśród stwierdzonych ptaków:

pod ochroną prawną znajdują się.....134 gatunki

na czerwonej liście europejskiej.....	4 gatunki
na czerwonej liście polskiej	10 gatunków
na czerwonej liście dawnego woj. szczecińskiego (Zyska 1996).....	22 gatunki
na listach Konwencji Berneńskiej.....	136 gatunków
na listach Dyrektywy ptasiej.....	54 gatunki

Poniżej podano charakterystykę niektórych gatunków, w szczególności ginących i zagrożonych wyginięciem. I tak :

Nazwa gatunku	Informacja o występowaniu
perkozek	Gatunek lęgowy, co najmniej 4 pary. Stwierdzony na kilku stanowiskach, <ul style="list-style-type: none"> ♦ na stawach rybnych w dolinie Leśnicy, ♦ na śródpolnym oczku koło osady Jarosławki, ♦ stawach rybnych na Leśnicy koło Godowa, ♦ śródpolnym oczku k.osady Zagórze oraz k. Rożnowa Nowogardzkiego.
perkoz dwuczuby	Gatunek lęgowy. Stwierdzony tylko na 5 stanowiskach : bezimiennym jeziorze w miejscowości Radzanek (1 - 2 p.), jeziorze Lechickim (3 - 5 p.), jeziorze Długim (1p.), jeziorze Budziszowce (3 - 4 p.), bezimiennym jeziorze w miejscowości Radzanek.
perkoz rdzawoszyi	Gatunek stwierdzony jako lęgowy na śródpolnym oczku koło PGR Maszewko (1 -2 p.), na dawnych stawach rybnych koło Rożnowa Nowogardzkiego (1 - 2 p.).
bąk	W 2000 r. stwierdzono po jednym odżywającym się osobniku w dwóch miejscach : <ul style="list-style-type: none"> ♦ na dawnych stawach rybnych koło Rożnowa Nowogardzkiego ♦ na śródpolnym oczku koło PGR Maszewko.
czapla siwa	Gatunek niełgowy, lecz regularnie spotykany na zbiornikach wodnych w trakcie polowania. Z tego rejonu po wojnie nie są znane stanowiska lęgowe czapli.
bocian biały	Stwierdzono co najmniej 44 gniazda w 20 miejscowościach (wykaz stanowisk umieszczono w aneksie), w których były usytuowane głównie na słupach trakcji elektrycznej., w 2000 roku 31 gniazd było zajętych.
bocian czarny	Gatunek lęgowy, stanowisko tego gatunku zlokalizowane jest w oddz. 327f Nadl. Nowogard, Leśnictwa Maszewo; gniazdo nie było zajęte w 1999 r., natomiast w 2000 r. obserwowano regularnie w sąsiedztwie gniazda dorosłe osobniki żerujące na stawach rybnych położonych w ciągu Leśnicy obserwowano, efekt lęgowy nie jest znany.
łabędź niemy	Gatunek lęgowy. Zajac (1957, 1963) nie ujawnił ani jednego stanowiska tego ptaka w gm. Maszewo. W 2000 r. łącznie zinwentaryzowano kilkanaście par na następujących zbiornikach : na śródpolnym oczku koło osady Jarosławki, zbiornikach wodnych w dolinie Leśnicy (4 p.), stawach rybnych na Leśnicy koło Godowa (2p.), jeziorze Lechickim (1 - 2 par), stawach rybnych koło Bielicy, zbiorniku po wyrobiskach w kopalni żwiru na południe od Maszewa, śródpolnym oczku koło PGR Maszewko (2 p). Jego populację w tej gminie na tle danych z innych terenów należy ocenić jako niską.

gęgawa	Noskiewicz (1961) nie stwierdził na obszarze gminy Maszewo lęgówisk tej gęsi. Tomiałojć (1990) nie uwidoczniał obszaru gminy Maszewo jako terytorium występowania gęgawy. Także stanowisk tego gatunku nie podaje Zyska (1996). W toku trwania inwentaryzacji stwierdzono obecność tego gatunku w rejonie dawnych stawów rybnych koło Rożnowa Nowogardzkiego. W związku z rozszerzeniem jej lęgówisk jest niewykluczone, że także ten gatunek będzie gniazdował na jednym ze śródpolnych oczek koło PGR Maszewko.
gągoł	Gatunek lęgowy; Zarówno samce i samice zachowujące się jak rewirowe stwierdzono w dolinie Leśnicy (2 - 3 p.), na jeziorze Długim (1 p.), jeziorze Budzieszowce (2 p.).
głowienka	1 lęgową parę stwierdzono na bezimiennym zbiorniku wodnym koło PGR Maszewo, a także koło Rożnowa 2 -3 par.
trzmiełojad	Gatunek nie stwierdzony w gminie jako lęgowy, natomiast był rejestrowany w bezpośrednim sąsiedztwie granic gminy na obszarze Puszczy Goleniowskiej oraz lasach Nadl. Dobrzany. Dlatego istnieje możliwość jego gniazdowania.
bielik	Stwierdzono jednego krążącego osobnika w maju 2000 r. w rejonie Dobrosławic. Być może istnieje stanowisko tego ptaka w tym rejonie.
orlik krzykliwy	Stanowisko lęgowe znane jest od 1999 r. z oddziału 327 f obrębu Czermnica Nadleśnictwa Nowogard., drugie gniazdo, najprawdopodobniej tej samej pary, zostało zlokalizowane w 2000 r. przez KOO w sąsiednim oddziale, tj. 326 c.
kania ruda	Rewirowego ptaka stwierdzono kilkakrotnie w sezonie lęgowym 2000 r. koło Dobrosławic i Jarosławek na terenach leżących na pograniczu gmin Maszewo i Goleniów. Gniazda nie odnaleziono.
błotniak stawowy	Osobniki lęgowe tego gatunku zanotowano na co najmniej 6 stanowiskach. Były to : stawy rybne koło Bielicy, na mokradłach koło Przemocza, na dawnych stawach rybnych koło Rożnowa Nowogardzkiego (1 - 2 p.), śródpolnych oczkach koło PGR Maszewko (1 - 2 p.), łąki na południe od Sokolników, a także na pograniczu z gminą Stargard Szcz. koło Przemocza.
błotniak łąkowy	Gatunek prawdopodobnie lęgowy. Tomiałojć (1972, 1990) nie uwidoczniał obszaru gminy Maszewo jako terytorium występowania błotniaka łąkowego. Także stanowisk tego gatunku nie podaje Zyska (1996). Polującą samicę zarejestrowano na pograniczu gm. Maszewo i Stara Dąbrowa w sąsiedztwie miejscowości Darż oraz niedaleko miejscowości Radzanek i Nastazin. O ile stanowisko koło Darża i Radzanka ze względu na bliskość obu miejsc może uznać za zajmowane przez tego samego ptaka, to rejon Nastazina jest niewątpliwie drugim rewirem. W obu przypadkach nie udało się zlokalizować lęgówiska.
jastrząb	Gatunek lęgowy w liczbie kilku par.
krogulec	Istnieje możliwość jego gniazdowania, dotychczas nie stwierdzony jako lęgowy, natomiast był rejestrowany w bezpośrednim sąsiedztwie granic gminy na obszarze Puszczy Goleniowskiej.

puchacz	Gatunek ten gniazdował na terenie gminy Maszewo. Jednakże gniazdo to zostało około 1998 r., najprawdopodobniej przez kruki zniszczone. W 1999r. i w 2000 r. stwierdzono ślady występowania tego gatunku.
kuropatwa	Stwierdzono ją co najmniej na 1 stanowisku pomiędzy Rożnowem Nowogardzkim a Przemoczem.
przepiórka	Zyska (1996) podawał ją w terenów gm. Stara Dąbrowa, gdzie była obserwowana na przełomie lat 70. i 80. W okresie inwentaryzacji stwierdzono ją na 6 stanowiskach w sąsiedztwie : miejscowości Dębice (3 rewiry), koło miejscowości Radzanek (1 rewir), koło PGR Swojcino (1 rewir), łąki na wschód od Sokolników (1 rewir).
kokoszka wodna	Stwierdzona na 4 stanowiskach. Były to : śródpolne oczko na wschód od Przemocza (1 p.), na południe od Rożnowa (1 p.), na wschód od Rożnowa - wyrobiska potorfowe (2 p.), śródleśne oczka koło PGR Swojcina w oddz. 558 B Nadl. Kliniska, Leśnictwo Poczernin.
wodnik	Stwierdzono jego lęgi koło Rożnowa Nowogardzkiego.
żuraw	Liczbę par oceniono na co najmniej kilku stanowiskach. Lęgowe pary lub też rewirowe spotkano w rejonie Mokrego, na wschód od Rożnowa - wyrobiska potorfowe (2 p.), w kompleksie lasów na NW od Maszewa.
derkacz	Stwierdzono w 2000 r. w dolinie Sapólnej na 1 stanowisku; można spodziewać się większej ilości miejsc, które są lęgowiskami derkacza.
czajka	Ptaki zachowujące się rewirowo zarejestrowano tylko koło Maszewka PGR.
śmieszka	Stwierdzono pojedyncze osobniki w sezonie lęgowym na kilku zbiornikach wodnych. Jednakże legowisk nigdzie nie stwierdzono.
rybitwa zwyczajna	Tokujące osobniki zarejestrowano na jeziorze Lechickim, legowisk nie stwierdzono i jest mało prawdopodobne aby gdziekolwiek się gnieździły.
siniak	W sezonie lęgowym stwierdzony w drzewostanach bukowych nad jeziorem Lechickim i w dolinie Leśnicy. Termin obserwacji i zachowanie zwierząt świadczą, że były to osobniki terytorialne. Liczbę stanowisk należy ocenić na co najmniej 5.
zimirdek	W latach 1999-2000 stwierdzony na 3 - 5 stanowiskach wzdłuż Stepnicy i Leśnicy. Nie jest wykluczone, że może być liczniejszy.
dzięcioł zielony	Gatunek lęgowy. Stwierdzony co najmniej w 7 miejscach, głównie na NW od Maszewa. Gniazd nie odnaleziono.
dzięcioł czarny	Występuje w gminie Maszewo w 5 rewirach, na NW i NE od Maszewa; gniazd nie odnaleziono.
kwiczoł	Gatunek lęgowy. Stwierdzono kilka kolonii we wschodniej i zachodniej części gminy. Dotychczas brak było informacji o występowaniu tego gatunku.

srokosz	Wg informacji nie publikowanych w latach 80. był rejestrowany pod Maszewem; obecnie go nie stwierdzono.
brzęczka	Stwierdzona w latach 80-tych tylko w rejonie śródpolnego oczka koło PGR Maszewko. W trakcie trwania inwentaryzacji nie zarejestrowana.
świerszczak	Zarejestrowany na śródpolnym oczkach koło Rożnowa Now.
strumieniówka	Stwierdzona tylko na południe od Sokolnik.
gawron	Gniazdowania tego gatunku nie stwierdzono. Wg danych uzyskanych od W. Zyski w latach 80. gatunek ten miał swoją kolonię w Maszewie.
kruk	Stwierdzono lęgi w liczbie 3 - 5 par; z tej liczby 2 gniazda zlokalizowane były na słupach linii wysokiego napięcia 400 kV biegnącej przez gminę, na trasie PGR Swojcino - Dobrosławice; zimą obserwowano tu stada liczące od kilku do 27 osobników.

Gatunek wymarły: drop	Dane historyczne (Zyska 1996) świadczą, że na pograniczu gmin Stara Dąbrowa i Maszewo w latach 60. bytowały dropie. Także pojedyncze osobniki były obserwowane w 1980 r. w rejonie Mostów, a więc w sąsiedztwie granic gminy. Przeprowadzony wywiad wśród lokalnej ludności nie wskazuje na występowanie dropia w tej gminie. Także nikt z indagowanych w rejonie Rożnowa Nowogardzkiego i Darża nie potrafił powiedzieć niczego o tym gatunku.
------------------------------	---

Zebrane w trakcie trwania inwentaryzacji dane pozwoliły na stwierdzenie, że teren gminy Maszewo jest obszarem o zróżnicowanych walorach awifaunistycznych. Obok terenów mało atrakcyjnych dla ptaków (pola, tereny zurbanizowane, młode drzewostany) znajduje się tu kilka obszarów cennych pod względem składu ornitofauny. Są to śródpolne oczka wodne koło PGR Maszewko i dawne stawy rybne oraz wyrobiska potorfowe koło Rożnowa Nowogardzkiego, a także dolina Sapólnej. Należy przypuszczać, że doliny cieków przepływających przez gminę i mających tu źródła mogły pełnić ważną rolę, m. in. jako miejsce występowania derkacza i innych ptaków siewkowatych. O tym, że niegdyś tu występowały obszary podmokłe świadczą nazwy miejscowości, np. Bagna, Mokre czy też Przemoczce, a także analiza mapy w skali 1 : 100.000 wydanej w 1932 r. Jednakże prace melioracyjne prowadzone tu na przestrzeni ostatnich kilkudziesięciu lat, spowodowały ich całkowite osuszenie i przekształcenie. Tym samym zniszczeniu uległy biotopy wielu gatunków ptaków wodno-błotnych.

W gminie Maszewo zarejestrowano gniazdowanie lub występowanie w sezonie lęgowym kilkudziesięciu gatunków ptaków związanych ze środowiskami wodno - błotnymi. Wśród nich na szczególną uwagę zasługują: perkozek, perkoz dwuczuby, perkoz rdzawoszyji, łabędź niemy,

bę, bocian biały i czarny, gęgawa, błotniak stawowy, błotniak łąkowy, kokoszka wodna, żuraw, czajka, brzęczka, świerszczak, strumieniówka, zimorodek. Obszary te powinny być objęte ochroną i szczególnym nadzorem konserwatorskim. Obszarem godnym takiego nadzoru są drzewostany na NW od Maszewa, w których gniazduje, gniazdował lub istnieje możliwość gniazdowania : bielika, kani rdzawej, orlika, myszołowa, trzmielojada, jastrzębia, krogulca, bociana czarnego, puchacza, siniaka, dzięcioła czarnego.

Odrębną kwestią jest zagadnienie, w jakim zakresie grunty oraz wody położone pełnią rolę obszarów ważnych w okresie migracji i zimowania. Przeprowadzona podczas inwentaryzacji ilustracja oraz udostępnione dane wskazuje, że w obrębie gminy Maszewo nie ma obszarów o kluczowej roli w okresie wędrówek i zimowania w skali regionalnej, a tym bardziej krajowej, czy też ponadkrajowej.

Praktycznie w odniesieniu do większości gatunków ptaków trudno jest podać choćby przybliżoną analizę zmian ich liczebności. Nawet przeprowadzenie takiej analizy w stosunku do bociana białego nie jest łatwe, gdyż wydaje się, że w danych zgromadzonych przed 40 laty przez Noskiewicza (1966) i przed pięciu laty przez BKP (1995) występują luki materiałowe. Obecne wyniki wskazują, że liczba gniazd jest wielokrotnie wyższa od liczby wykazanej na początku lat 60 i (patrz załącznik) a także w 1995 r.

3.2.5. Ssaki

Ssaki gminy Maszewo są najslabiej poznane ze wszystkich kręgowców. Wynika to z faktu, że nie prowadzono odłowu drobnych ssaków przy pomocy pułapek (brak stosownego zezwolenia organu ochrony przyrody). Tym niemniej w trakcie trwania inwentaryzacji, na drodze prowadzonych obserwacji zwierząt, ich tropów oraz kału udało się zebrać informacje o tej gromadzie. Poniżej podjęto próbę scharakteryzowania ginących i rzadkich gatunków ssaków tej gminy.

Nazwa gatunku	Informacja o występowaniu
jeż sp.	Stwierdzono występowanie w kilku miejscach, częściej w S i SW części gminy, Łącznie odnotowano 9 stwierdzeń żywych osobników oraz dwa martwe na drodze nr 144 i 141. Należy przeto sądzić, że w gminie Maszewo ssak ten jest rozpowszechniony.
kret	Odnutowany na obszarze całej gminy.
ryjówka aksumitna	Zanotowano w dwóch miejscach, jednakże musi tu występować liczniej. Jej zasięg występowania podawany jest m. in. przez Pucka (1983, 1984).
nietoperze	W trakcie nocnych kontroli stwierdzono kilka gatunków tych ssaków, część z zaobserwowanych zwierząt przynależała do borowców, mroczków oraz karlików.

zając szarak	Kilkakrotnie stwierdzony na obszarach polnych. Jednakże należy uznać, że jest to obecnie jeden z rzadszych gatunków ssaków.
wiewiórka	Stwierdzono ją w dolinie Leśnicy oraz nad jeziorem Lechickim koło obiektu pałacowego w Maciejewie. Należy przypuszczać, że gatunek ten może występować licznie.
lis	Jego liczebność w trakcie inwentaryzacji oceniono na 7 - 9 rodzin.
wydra	Gatunek ten od co najmniej kilku lat zasiedla gminę Maszewo, wg. Zyski (1996) na początku lat 90. znane były jej stanowiska na Stepnicy, Gowienicy i Sąpólnej, jej obecność potwierdzają użytkownicy stawów rybackich oraz wędkarze. W trakcie trwania inwentaryzacji nie zaobserwowano tych zwierząt, jednakże stwierdzono ich tropy na Bukowinie w rejonie oddz. 282 Nadl. Nowogard, Obr. Nowogard, Leśnictwo Ostrzyca, nad jeziorem Lechickim, Budziszowce, w dolinie Stepnicy, na śródlęśnej łące na przebiegu Leśnicy przekształconej w stawy w pobliżu miejscowości Kolonia Godowo.
jenot	Według informacji myśliwych i leśników gatunek występuje na obszarze gminy w dolinie Leśnicy i Stepnicy oraz w kompleksie leśnym na północ od jeziora Długiego.
kuna leśna	Stwierdzona w dolinie Leśnicy i nad jeziorem Węgorzyce.
kuna domowa	Jej obecność zarejestrowano m. in. w Maszewie, Sokolnikach, Bagnie, Rożnowie Nowogardzkim. Należy sądzić, że zasiedla każdą miejscowość leżącą w obrębie gminy Maszewo, prawdopodobnie powszechna.
łasica łaska	Obserwowana raz koło PGR Swojcino. Należy sądzić, że jej występowanie jest szersze niż to wskazują obecne obserwacje.
borsuk	Zyska (1996) wykazał go w granicach gminy. W trakcie trwania inwentaryzacji nie spotkano tego gatunku. Jednakże dane z rocznych planów łowieckich wskazują na występowanie kilka rodzin w NW części gminy.
norka amerykańska	Informacje udzielone przez wędkarzy świadczą jej obecności .

a) gatunki ssaków nie stwierdzone, jednakże których obecność jest prawdopodobna lub możliwa:

ryjówka malutka - z pewnością gatunek ten musi tu występować. Jej zasięg występowania podawany jest m. in. przez Pucka (1983).

rzęsorek rzeczek -mając na uwadze środowiska w którym on występuje należy oczekiwać tego gatunku nad ciekami wodnymi, Zyska (1996) podaje informację o tym gatunku z okolic Poczernina, Storkówka, Sowna, a więc bezpośredniej bliskości granic gminy Maszewo

królik - jego zasięg występowania podawany jest przez Pucka (1983, 1984).

popielica -nie jest wykluczone, że w bukowych drzewostanach w północnej części gminy może ona bytować, jednakże dla jego stwierdzenia niezbędnym jest stosowanie specjalnej metodyk, dane przedwo-

jenne i powojenne (Zyska 1996, Jurczyszyn 1996) świadczą, że w niedalekiej odległości znajdowały się i znajdują się stanowiska tego gatunku.

W trakcie kilkakrotnych całonocnych i nocnych lustracji terenowych stwierdzono występowanie, lub też ustalono występowanie na podstawie danych literaturowych, co najmniej **38 gatunków ssaków**. Wśród nich jest także 7 gatunków, których bytowanie jest bardzo prawdopodobne.

Liczba ta jest niewątpliwie zaniżona w stosunku do stanu faktycznego. Część z nich to gatunki pojawiające się tu sporadycznie lub wyjątkowo, albo w trakcie wędrówek. Do takich należy niewątpliwie zaliczyć łosia, który ma niedaleko na północ swoją ostoję.

Wśród gatunków wykazanych, 18 znajduje się pod ochroną prawną. 4 gatunki ssaków ujęto na liście czerwonej europejskiej i 3 na polskiej. Natomiast 20 gatunków jest ujętych na czerwonej liście dawnego województwa szczecińskiego (Zyska 1996). 24 gatunki tu stwierdzone są wpisane na listę Konwencji Berneńskiej, a 10 na listę Dyrektywy Habitatowej. Ich wykaz przedstawiono w aneksie.

Wśród gatunków najcenniejszych, tu stwierdzonych, należy zaliczyć obecności wydry, gatunku zagrożonego wyginięciem w skali europejskiej, ujętego w Polskiej czerwonej księdze oraz w czerwonej księdze Pomorza Szczecińskiego.

W okresie powojennym nie prowadzono tutaj żadnych szczegółowych kompleksowych badań. Dane archiwalne i sporadyczne materiały literaturowe dotyczą wybranych gatunków ssaków lub tylko niektórych rzędów. Ocena występowania gatunków z owadożernych, nietoperzy i gryzoni wymaga więc bardziej dogłębnych, stacjonarnych badań.

3.3. Zwierzyna łowna

Na podstawie analizy danych z inwentaryzacji należy stwierdzić, że w obrębie gminy Maszewo występują gatunki zwierząt łownych. Gospodarka nimi odbywa się w obwodach łowieckich. Na terenie gminy Maszewo zlokalizowane są trzy obwody łowieckie.

Wyniki inwentaryzacji prowadzonej przez koła łowieckie w tych obwodach wg stanu na 31 marca 1998 przedstawiono poniżej:

Nr obwodu	Obw. nr 46	Obw. nr 47	Obw. nr 48
Kategoria obwodu	bardzo słaby	średni	średni
jeleń	40	60	63
sarna	420	330	325
dzik	85	60	40
lis	-	100	15

borsuk	-	15	4
kuny	-	30	6
tchórze	-	20	-
piżmaki	-	200	-
dziki królik	-	-	-
zając	-	-	70
kuropatwy	-	50	100

Uwaga : jak wskazuje doświadczenie dane w rocznym planie łowieckim nie muszą odpowiadać rzeczywistości. Dlatego też należy traktować je jedynie jako orientacyjne, tym bardziej, że granice obwodów nie pokrywają się z granicami gmin.

3.4. Gatunki zwierząt chronione i zagrożone wyginięciem

Na obszarze gminy Maszewo w trakcie inwentaryzacji oraz na podstawie danych literaturowych stwierdzono 10 gatunków bezkręgowców oraz 162 gatunki kręgowców chronionych na podstawie rozporządzenia Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z 6 stycznia 1995r w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. Nr 13, poz. 61). Ich wykaz znajduje się w aneksie. Należy nadmienić, że większość ze stwierdzonych w gminie Maszewo gatunków kręgowców objęta jest ochrona.

a) gatunki wymarłe, ginące, silnie zagrożone i zagrożone wyginięciem

Wśród gatunków stwierdzonych na obszarze gminy Maszewo stwierdzono gatunki wymarłe, ginące, silnie zagrożone i zagrożone wyginięciem. Ich wykaz znajduje się w aneksie.

Do gatunków wymarłych w tej gminie, lub takich gatunków których nie stwierdzonych w trakcie trwania inwentaryzacji, i nie wydaje się aby nadal występowały i się tu rozradzały, należy zaliczyć dropia, gawrona. Być może do nich także należy zaliczyć królika. Ich zanik jest zbieżny z wojewódzką i krajową tendencją. W przypadku dropia gatunek ten należy uznać za całkowicie utracony.

b) występowanie gatunków zwierząt zagrożonych wyginięciem znajdujących się w czerwonych księgach, na czerwonych listach regionalnych i ponadregionalnych

Na terenie gminy Maszewo stwierdzono bytowanie co najmniej 8 gatunków kręgowców z Europejskiej czerwonej listy zwierząt oraz 13 kręgowców z Polskiej czerwonej listy zwierząt, a także 10 gatunków z Polskiej czerwonej księgi zwierząt.

Do najcenniejszych należy zaliczyć obecność: ropuchy zielonej, rzekotki, bąka, perkoza rdzawoszyjnego, gągoła, bociana białego i czarnego, bielika, puchacza, błotniaka stawowego i łąkowego, derkacza, zimorodka, a także wydry.

Wykaz gatunków ujętych na czerwonych listach: europejskiej, krajowej i regionalnej zawarto w aneksie.

3.5. Rola obszaru gminy Maszewo jako miejsca odpoczynku, żerowania i zimowania dla zwierząt wędrownych

Przeprowadzone lustracje w okresie jesienno - wiosennym oraz dane pochodzące z ostatnich 15 lat, a dotyczące zimowania ptaków w woj. szczecińskim, zgromadzone przez ornitologów SSO "Świdwie" oraz zrzeszonych w Polskim Towarzystwie Zoologicznym Sekcji Ornitologicznej i Zachodniopomorskim Towarzystwie Ornitologicznym wskazują, że zarówno zbiorniki wodne jak i obszar lądowy gminy nie odgrywa kluczowej roli jako zimowisko ptaków wodno - błotnych i innych przedstawicieli kręgowców. Natomiast pola są wykorzystywane lokalnie jako żerowiska głównie przez gęsi i żurawie w okresie wędrówek, a także przez sarny. Dotyczy to głównie rejonu miejscowości Darż, Rożnowo Nowogardzkie, Przemocze, Sokolniki i Dębice, gdzie znajdują się grunty orne.

3.6. Ochrona fauny w gminie Maszewo- istniejące i proponowane formy ochrony

Dotychczas na obszarze gminy Maszewo nie powołano ani jednego obiektu dla ochrony fauny. W opracowaniu "Projekt docelowej sieci rezerwatów przyrody na gruntach będących w zarządzie Lasów Państwowych" sporządzonym przez BULiGL w Gorzowie Wlk. (1995) brak jest jakiegokolwiek projektu odnośnie ochrony rezerwatowej na terenie gminy Maszewo. Także w zasobach dokumentacyjnych Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody w Szczecinie dotychczas nie figurował żaden projekt. Nie świadczy to jednak o tym, że w obrębie gminy brak jest obszarów, które powinny być chronione na podstawie ustawy z dnia 16 października 1991 r. o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 114, poz. 492). dot. utworzenia rezerwatu przyrody.

a) obszary proponowane do ochrony

Wydaje się to oczywistym, o ile informacje te skonfrontuje się z wynikami obecnej inwentaryzacji przyrodniczej gminy Maszewo, że faktycznie na jej obszarze nie ma terenu, który ze względu na wybitne walory faunistyczne winien być chroniony jako rezerwat.

W wyniku przeprowadzonej lustracji terenowej stwierdzono kilka cennych lub bardzo cennych obiektów wymagających prawnej ochrony ze względu na ich znaczenie dla zachowania różno-

rodności biologicznej, z występującymi tu rzadkimi, ginącymi i zagrożonymi wyginięciem gatunkami zwierząt.

Powinny stać się one elementem gminnej Ekologicznej Sieci Obszarów Chronionych (ESOCh).

Fauna chroniona będzie w ramach zaproponowanych form

- zespoły przyrodniczo - krajobrazowe,
- użytki ekologiczne,
- miejsca stałego przebywania i rozrodu zwierząt gatunków chronionych.

Obiekty te opisano dalej., w rozdz. V

3.7. Strefy faunistyczne - inne cenne obszary i obiekty

Strefy faunistyczne są obszarami cennymi z punktu widzenia ochrony zwierząt, a nie kwalifikującymi się do ochrony jako rezerwaty przyrody, użytki, zespoły przyrodniczo - krajobrazowe, itd. Bytujące tu zwierzęta w większości przypadków objęte są ochroną gatunkową, dlatego określenie lokalizacji tych obszarów oraz opis ich walorów będzie pomocne służbom konserwatorskim oraz planistycznym w procedurze przygotowania i uzgadniania planów zagospodarowania przestrzennego. W stosunku do tych obszarów obowiązują zakazy wymienione w rozporządzeniu Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z 6 stycznia 1995 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. Nr 13, poz. 61).

Z ostatnich kilku lat znane są stanowiska dwóch gatunków, dla których zgodnie z § 2 ust. 3 Rozporządzenia Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z 6 stycznia 1995 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt należy wyznaczyć takowe strefy. Dotyczy to orlika i bociana czarnego i być może puchacza (o ile zostanie znalezione jego gniazdo).

Przeprowadzona analiza stanowisk występowania gatunków tzw. strefowych potwierdza potrzebę ustanowienie czterech stref ochronnych, których zarys uwzględniono na mapie w skali 1:25.000. Są one zgodne z strefami ochrony projektowanymi przez Nadleśnictwo Nowogard:

- orlik krzykliwy- 1 para - strefa ścisła i częściowa, w lasach na północ od Jeziora Długiego
 - bocian czarny - 2 pary - strefa ścisła i częściowa, w lasach na północ od Jeziora Długiego
- oraz
- orlik krzykliwy - 1 par - strefa ścisła i częściowa w lasach na zachód od Jeziora Lechickiego

3.8. Podsumowanie waloryzacji faunistycznej

Obszar gminy Maszewo należy do najslabiej poznanych pod względem faunistycznym. Przeprowadzona inwentaryzacja świadczy, że gmina charakteryzuje się zróżnicowanymi walorami przyrodniczymi. Występują tu środowiska bardzo cenne, jak i charakteryzujące się przeciętnymi walorami. Wskazano najcenniejsze miejsca godne ochrony jako: użytki ekologiczne, zespo-

ły przyrodniczo - krajobrazowe oraz obszary cenne dla fauny (OC). Stwierdzono na terenie gniazdowanie 2 gatunków ptaków objętych ochroną strefową.

Stwierdzono tu bytowania co najmniej **212 gatunków kręgowców**, a bytowanie kolejnych 15 jest bardzo prawdopodobne. Wśród nich są :

Gromada kręgowców	Liczba stwierdzonych gatunków	Liczba gat. z Europejskiej czerwonej listy	Liczba gat. z Polskiej czerwonej listy	Liczba gat. z Polskiej czerwonej księgi zwierząt
ryby	20	0	0	0
płazy	11	0	0	0
gady	3	0	0	0
ptaki	146	4	10	9
ssaki	32	4	3	1
Razem	212	8	13	10

Badania prowadzone w obrębie granic gminy Maszewo oraz dane literaturowe wykazały występowanie co najmniej 11 gatunków bezkręgowców oraz 169 gatunków kręgowców objętych ochroną gatunkową.

Do szczególnie cennych należy zaliczyć: **ropuchę zieloną, rzekotkę drzewną, kumaka nizinnego perkoza rdzawoszyjnego, bąka, bociana czarnego, orlika krzykliwego, wodnika, puchacza oraz wydrę.**

Stwierdzono bytowanie co najmniej 8 gatunków kręgowców z Europejskiej czerwonej listy zwierząt oraz 13 kręgowców z Polskiej czerwonej listy zwierząt, a także 10 gatunków z Polskiej czerwonej księgi zwierząt.

Stwierdzono, że na obszarze gminy Maszewo występują obszary spełniające wymogi:

- Dyrektywy siedliskowej (habitatowej); są to głównie ciek wodne i lokalne podmokłości,
- Dyrektywy ptasiej; są to lokalne podmokłości.

Zagrożeniami dla fauny na obszarze gminy Maszewo są następujące:

- ♦ zanieczyszczenie wód płynących,
- ♦ bariery ekologiczne na szlakach komunikacyjnych,
- ♦ prace melioracyjne prowadzone na terenach podmokłych.

Na badanym obszarze znajdują się źródliska kilkunastu cieków, niektóre z nich w środkowym i dolnym biegu mają rangę rzek łososiowych, pstrągowych i lipieniowych. W związku z tym na terenie gminy Maszewo należy prowadzić intensywne działania na rzecz ochrony zasobów wodnych. z uwagi na ewentualną emisję zanieczyszczeń poza obszar gminy powodującą utratę tarlisk ryb łososiowatych.

IV. PRZYRODA NIEOŻYWIONA - WYNIKI INWENTARYZACJI

4.1. Obiekty geomorfologiczne

Gmina Maszewo położona jest na obszarze o młodoglacjalnej rzeźbie powierzchni w związku z czym występuje tutaj szereg interesujących form geomorfologicznych, związanymi m.in. z cofaniem się lądolodu i deglacjacją tego obszaru. Do najciekawszych, stanowiących o charakterze gminy należą:

- ♦ Wysoczyzna dennomorenowa z drumlinami,
- ♦ Zgrupowanie rozległych obniżeń powytopiskowych w okolicy Rożnowa,
- ♦ Doliny rzeczne: dolina Leśnicy, dolina Stepnicy, dolina Gowienicy, dolina Sapólnej
- ♦ Rynny subglacjalne: maszewsko-tychowska, rynna jez. Lechickiego, rynna Gowienicy

Opis tych form znajduje się w następnych podrozdziałach.

4.2. Rzeźba terenu oraz opis form geomorfologicznych

W granicach gminy Maszewo można wydzielić formy pochodzenia lodowcowego, wodno - lodowcowego, rzeczno, denudacyjnego, formy utworzone przez roślinność, oraz formy powstałe na skutek działalności człowieka.

Obszar gminy Maszewo stanowi centralną część Wysoczyzny Nowogardzkiej. Rzeźba terenu gminy ma charakter wybitnie młodoglacjalny z licznymi formami geomorfologicznymi.

Podstawową formą geomorfologiczną występującą na terenie gminy Maszewo jest falista równina dennomorenowa powstała podczas nasuwania się lądolodu. Jej powierzchnia wznosi się łagodnie w kierunku południowo-wschodnim od doliny Iny w kierunku Pojezierza Ińskiego. Przeciętna wysokość na terenie gminy wynosi od 60-80m n.p.m. Na bazie tej równiny w wyniku następujących później procesów glacialnych, erozyjno-akumulacyjnych i denudacyjnych wytworzył się szereg innych form geomorfologicznych.

a) formy pochodzenia lodowcowego

Wysoczyzna morenowa falista obejmuje praktycznie cały obszar gminy. Rzeźbę powierzchni wysoczyzny moreny dennej determinują zagłębienia i obniżenia wytopiskowe, rynny polodowcowe, dolinki cieków wodnych.

W ukształtowaniu powierzchni wysoczyzny wyróżniają się **drumliny** charakterystyczne dla Równiny Nowogardzkiej. Są to wydłużone w kierunku północ-południe łagodne pagóry o piaskowym lub żwirowym jądrze, pokryte warstwą gliny. Elementem charakterystycznym dla mezo-

regionu Równiny Nowogardzkiej jest przebieg rynien i dolin w kierunku północ - południe. Dzielą one w ten sposób powierzchnię wysoczyzny na szereg mniejszych bloków. Są to:

- blok Rożnowa, pomiędzy doliną Iny, a doliną Małki i rynną jez. Lechickiego,
- blok Darża, ograniczony doliną Małki i rynną maszewską,
- blok Maciejewa, położony pomiędzy rynną jez. Lechickiego, a rynną jezior maszewskich,
- blok Maszewa i Godowa, ograniczony rynną maszewską i jezior maszewskich, oraz doliną Bukowiny i Sokoli,
- blok Jenikowa i Nastazina, pomiędzy doliną Bukowiny i Sokoli, a doliną Sąpólnej i Kani.
- blok Mokrego położony na wschód od doliny Sokoli i Kani..

Poszczególne bloki, czy też płyty wysoczyzny oddzielone są rynnami i dolinkami rzek .

Równina Nowogardzka zbudowana jest przede wszystkim z piasków i żwirów lodowcowych, oraz miejscami płatów glin zwałowych występujących wydłużonymi płatami w okolicy Jenikowa, Mokrego, Nastazina, Maszewa i Maciejewa.

b) formy pochodzenia wodnolodowcowego (akumulacyjne i erozyjne)

⇒ **Ozy** należą do szczelinowych form geomorfologicznych akumulacyjnych charakterystycznych dla obszaru Równiny Nowogardzkiej. Są to wydłużone wały osadów żwirowych i piaszczystych osadzanych przez wody płynące wewnątrz szczelin topniejącego lądolodu. Ich położenie odzwierciedla przebieg szczelin wewnątrz lodowca.

W granicach gminy leży północny fragment tzw. ciągu ozowego Maszewa, obejmującego szereg wałów ozowych położonych pomiędzy Maszewem, a wsią Krąpiel w gminie Stargard.

Wkracza on w południową część gminy trzema wałami:

- wał gielndnicki, o łagodnych zboczach, położony na zach. brzegu rzeczki Gieldnicy (Biały Potok), w znacznej części zatarty poprzez włączenie w użytkowanie rolnicze. Wał jest nieznacznie wyniesiony ponad okolicę 1-3 metry. Północny kraniec ozu położony w granicach gminy Maszewo częściowo pokrywa zadrzewienie.
- wał maszewka położony na płd - wsch. od PGR Maszewko. Jest to wyniesienie o długości ok. 1 km, zajęte pod uprawę rolną o słabo czytelnym wydzieleniu w terenie wysokość w stosunku do terenu 2-3 m. Po wschodniej stronie wału obniżenie przyozowe z jeziorkiem śródpolnym.
- wał maszewski jest położony na płd od miasta, przecina go droga ze Stargardu. Związany jest z rynną maszewsko-tychowską. Jego długość wynosi ponad 2 km. Południowy kraniec ozu zajęty jest pod uprawy. Ze względu na deniwelacje związane z rynną polodowcową słabo

czytelny w terenie. Obecnie wał w wyniku długotrwałej eksploatacji został w większości rozzebrany na kruszywa.

Obok ozów maszewskich osady szczelinowe występują jeszcze w okolicach Dolacina (na płd. od Radzanka), oraz w rejonie Dębic i Jenikowa.

Pierwsze z nich to ozy związane z doliną Małki. Są to niewielkie wały obecnie słabo widoczne, występujące na krawędzi doliny Małki. Ze względu na objęcie uprawą są praktycznie trudne do wyróżnienia w terenie.

Na północ od Dębic występuje pas niewielkich wałów ozowych związanych z doliną Bukowiny ciągnący się od PGR Bęczno, aż poza granice gminy. Trzy położone w granicach gminy odcinki wałów stanowią dość wyraźne, lecz pozbawione autonomii kulminacje wysoczyzny denno-morenowej. Najwyższa z nich sięga 84 m n.p.m. dwie pokrywają lasy, trzecia (południowa) zajęta jest pod uprawę. W północnych wałach widoczne są ślady dawnej, lecz niewielkiej eksploatacji kruszyw.

⇒ **Rynny subglacjalne wykorzystane przez cieki i częściowo przez nie przekształcone**

Rynny polodowcowe są formami erozyjnymi, stanowią istotny element rzeźby powierzchni gminy Maszewo. Prawie wszystkie cieki płynące na omawianym obszarze wykorzystują rynny subglacjalne. Dają się tu wyróżnić dwa rodzaje rynien. powstałych w wyniku:

- wymycia materiału osadowego przez wody krążące pod dnem lodowca.,
- wypłukiwania osadów przez wody krążące w szczelinach topniejącego lodowca, wyznaczających w miarę jego topnienia tzw. płyty martwych lodów

Pierwsze z nich charakteryzują się dość dużą głębokością i stromymi zboczami. Są to formy o znacznej długości, mocno wpisane w krajobraz gminy. Należą do nich Rynna Maszewsko-Tychowska, oraz Rynna jez. Lechickiego.

Drugi rodzaj rynien jest znacznie płytszy i mniej czytelny w terenie. Przeważnie zostały zajęte i przemodelowane przez cieki wodne.

W granicach gminy wyróżnić można następujące rynny polodowcowe:

- rynna maszewsko-tychowska biegnąca przez środek gminy z północy na południe od jez. Długiego przez Maszewo do jez. Kołki i Parlińskiego, a następnie dalej na płd sięgając praktycznie doliny Iny. Jest to głęboka rynna o urozmaiconym dnie z licznymi progami, oraz jeziorami rynnowymi. Przeciętna szerokość rynny wynosi od 150 do 250m, głębokość w wybranych miejscach przekracza 20m. W rynn timer znajduje się szereg jezior: tzw. jeziora maszewskie na północ od miasta aż do jez. Długiego, oraz pierwsze z ciągu jezior parlińskich. Pod Maszewem znajduje się kompleks stawów rybnych. Północną część rynny wykorzystuje

rzeka Leśnica. rynna jez. Lechickiego o przebiegu równoległym do rynny maszewsko-tychowskiej, łącząca się z nią pod Maszewem. Rynną tą płynie rzeka Stepnica przepływając po drodze przez dwa największe jeziora gminy - Lechickie i Budzieszowskie. Głębokość rynny wynosi przeciętnie ok. 15m. W płn odcinku gminy przebiega przez tereny leśne.

- rynna Gowienicy występująca w swoim początkowym odcinku w płn - zach. części gminy. Pomimo krótkiego odcinka w granicach gminy charakteryzuje się ona znacznymi deniwelacjami. Prawdopodobnie stanowiła system odwadniającego obszar gminy z wód lodowcowych łącząc się poprzez odcinek Rynny jez. Lechickiego z Rynną Maszewsko - Tychowską.
- rynna rzeki Małki będąca lokalną rynną powstałą na przedłużeniu rynny jez. Lechickiego, lecz nie łącząca się z nią. Obecnie przemodelowana przez Małkę łączy się na południu z doliną Iny.
- rynna rzek Bukowiny i Sokoli przecinająca obszar gminy z płn na pld. Wykorzystywana przez dwie rzeki płynące w przeciwnych kierunkach. Rynna pełniąc obecnie rolę doliny rzecznej jest stosunkowo płytka (4-8m) o szerokości od kilkudziesięciu do 200-300 metrów.
- rynna rzek Kani i Sapólnej położona wzdłuż wschodniej granicy gminy. Podobnie jak poprzednio jest ona zaadoptowana przez dwie rzeczki płynące w przeciwnych kierunkach i rozdzielone działem wodnym.

⇒ **Krawędzie i stoki wysoczyzny** są dość znaczącym elementem geomorfologii gminy ze względu na urozmaiconą rzeźbę terenu. Najwyraźniej zaznaczają się one nad głównymi rynnami gminy – maszewsko-tychowską, jez. Lechickiego i Gowienicką. Wyraźna, typowa krawędź wysoczyzny z wykształconymi długimi stokami występuje na zachód od Przemocza, na krawędzi doliny Iny.

⇒ **Zagłębienia powstałe po martwym lodzie** związane z końcowym wytapianiem brył martwego lodu w okresie deglacjacji obszaru. Zagłębienia te osiągają różne rozmiary, od bardzo drobnych do kilkusetmetrowych, mają łagodne zbocza i płaskie dna, które z reguły nie znajdują się niżej niż 2-5m poniżej powierzchni otaczającej ich wysoczyzny. Występują one na terenie niemal całej wysoczyzny dennomorenowej w postaci od rozległych mis wytopiskowych do niewielkich oczek śródpolnych i śródleśnych.

Dla gminy Maszewo charakterystyczne są przede wszystkim rozległe i płaskie obniżenia sięgające nawet do 2km długości. Występują na terenie całej gminy, są jednak szczególnie liczne w okolicach Rożnowa Nowogardzkiego. Obniżenia te mają płaskie dno wyścielone namułami i torfami holoceniowymi. Powstały w miejscu najdłuższego zalegania bloków topniejącego martwego lodu. Większość z nich została zmeliorowana i zaadoptowana na użytki zielone, jednak obec-

nie następuje ich wtórne zdziczenie w wyniku zaniechania lub zmiany intensywności użytkowania.

c) formy pochodzenia rzeczno (akumulacyjne i erozyjne)

⇒ **Dna dolin rzecznych.** Są to przede wszystkim obniżenia powierzchni równiny wysoczyzny, często pierwotnie pochodzenia rynnowego przemodelowane przez wpiery wody roztopowe lodowca, a następnie rzeki gminy. Ze względu na niewielki rozmiar cieków wodnych doliny rzeczne są stosunkowo małe, zwykle osiągają kilka do kilkunastu metrów szerokości z rozszerzeniami w misach wytopiskowych lub poszerzeniach rynny lodowcowej którą płyną. Głębokość dolin wynosi zazwyczaj kilka metrów z wyjątkiem rzek płynących głębokimi rynnami lodowcowymi (Leśnica, Stepnica, Gowienica). Poszerzenia dolin użytkowane są jako użytki zielone.

⇒ **Tarasy erozyjno - akumulacyjne dolin rzecznych** powstały w młodszym etapie pozlodowaceniowego formowania się dolin. W jego budowie bierze udział materiał piaszczysty niekiedy z domieszką drobnego żwiru. Forma ta w niewielkim fragmencie występuje w dolinie Iny poniżej krawędzi wysoczyzny koło Przemocza.

⇒ **Dolinki, parowy i młode rozcięcia erozyjne** występują głównie w strefach krawędziowych wysoczyzn morenowych, głównie przy rynnach polodowcowych, oraz rzadziej na krawędziach dolin rzek i mis wytopiskowych. Głębokość ich sięga kilku, a czasami kilkunastu metrów. Dolinki te utworzone zostały przez postglacjalne wody odpływające z wysoczyzn, często z lokalnych zagłębień zajmowanych przez martwy lód i bywają pogłębione przez silnie zaznaczającą się obecnie erozję wgłębną młodych cieków. Dna dolinek wykazują znaczny spadek, a na stromych zboczach v-kształtnych dolinek często występują procesy osuwiskowe, dochodzi do obrywu gruntów, tworzą się nisze osuwiskowe.

d) formy pochodzenia denudacyjnego

⇒ **Suche doliny** licznie występują w obrębie stref krawędziowych rynien: Maszewsko-Tychowskiej, jez. Lechickiego oraz Gowienicy. Są z reguły dolinkami krótkimi o stromych zboczach i gwałtownie opadającym dnem. Są wynikiem peryglacjalnej denudacji.

⇒ **Dolinki denudacyjne** występują głównie w obrębie zboczy krawędzi wysoczyzny rynien lodowcowych. Tworzyły się początkowo w wyniku odpływu wód z brył martwego lodu zalegającego płatami na wysoczyźnie morenowej. Powstały wtedy głębokie rozcięcia o stromo nachylnych zboczach i dużych spadkach dna. Po wytopieniu martwych lodów, tylko niektóre z nich

zajęte są przez najczęściej okresowe cieki kontynuujące proces erozji wgłębnej. Większość z nich utworzyła dolinki suche, których zbocza na skutek splukiwania i spełzywania materiału, łagodnieją.

⇒ **Długie stoki** ze względu na brak szerokich dolin z krawędziami wysoczyzn nie mają na terenie gminy warunków do tworzenia się. Miejscami występują w rozszerzeniach rynien lodowcowych i częściowo na krawędzi doliny Iny pod Przemoczem. Utworzenie ich związane jest z intensywnym oddziaływaniem peryglacjalnych, stokowych procesów denudacyjnych.

e) formy utworzone przez roślinność

⇒ **Równiny torfowe** występują przede wszystkim w rozległych obniżeniach powytopiskowych, oraz dolinkach rzecznych. Osady torfów niskich występują w obniżeniach okolic Rożnowa, pomiędzy Maszewem i Godowem, w okolicy Mokrego i Nastazina. Ponadto większe fragmenty torfów stwierdzono w dolinach rzek Sokoli, Bukowiny, Kani i Stepnicy. W granicach gminy znajduje się również fragment kompleksu torfowiskowego doliny Iny.

f) formy antropogeniczne

⇒ **Żwirownie, piaskownie, glinianki**

Tworzą one wyraźnie zaznaczający się element morfologii terenu, podkreślony często wyraźnym rysem degradacji krajobrazu. Na terenie gminy Maszewo brak czynnych obiektów tego typu. Występują jednak obiekty już nieeksploatowane.

Największe wyrobisko znajduje się na płn. krańcu ozu, przy drodze Maszewo - Stargard. Pozostałe odkrywki występujące w granicach gminy są niewielkie zasadniczo nieeksploatowane i o małym wpływie na krajobraz.

⇒ **Nasypy**

Są to głównie obiekty związane z infrastrukturą transportową, towarzyszą przede wszystkim linii kolejowej oraz drogom.

⇒ **Rowy i kanały**

Są to obiekty często występujące w granicach obniżen powytopiskowych i dolin rzecznych. Stanowią fragmenty systemu melioracyjnego mającego za zadanie odwodnienie i przystosowanie do wykorzystania użytków zielonych.

4.3. Formy krajobrazowe

Kompleksową ocenę różnych aspektów krajobrazu gminy Maszewo na tle innych gmin w województwie i w Polsce prezentuje „Atlas zasobów, walorów i zagrożeń środowiska geograficznego Polski” (1994). Krajobraz gminy należy do następujących jednostek:

typ krajobrazu : naturalny

klasa krajobrazu : nizinny

rodzaj krajobrazu : młodoglacjalny

gatunek krajobrazu : równin i wzniesień morenowych

Ze względu na zróżnicowanie młodoglacjalnego krajobrazu gminy, oraz układ form geomorfologicznych w jej granicach można wydzielić szereg jednostek fizjograficznych charakteryzujących się występowaniem określonych form krajobrazowych. Formy wypukłe i płaskie zazwyczaj równiny są płatami wysoczyzny moreny dennej powstałymi w wyniku rozpadu zalegającego ją martwego lodu na mniejsze bloki. Formy wklęsłe - rynny polodowcowe i doliny rzeczne powstały w wyniku ruchu lądolodu lub działalności wód roztopowych płynących pod lodowcem i w jego szczelinach.

Podsumowanie:

1. Na przeważającym obszarze gminy przeważa krajobraz młodoglacjalny wysoczyzn denno-morenowych. Charakteryzuje się on łagodnym pofalowaniem powierzchni, opadającej stopniowo w kierunku północnym. Jest to krajobraz rolniczy, o znacznych, otwartych przestrzeniach, urozmaicanych grupami zadrzewień i alejami przydrożnymi. Krajobraz wysoczyzny urozmaicają doliny i rynny polodowcowe biegnące równolegle przez teren gminy z południa na północ. Przy krawędziach dolin występują znaczne deniwelacje, pojawiają się większe i mniejsze kompleksy leśne. Z dolinami, a raczej rynnami związane jest również występowanie większych zbiorników wodnych.
2. Krajobraz gminy Maszewo wykazuje znaczny stopień zantropogenizowania, głównie ze względu na kulturę rolną.
3. Obok rozległych pól i zmeliorowanych łąk, należy wziąć pod uwagę osiedla ludzkie. Są to zazwyczaj średnie lub małe wsie, w kilku przypadkach będące w znacznej części osiedlami wybudowanymi dla pracowników PGR. W wiejskich układach osiedleńczych wyraźną formę zachowały owalnice w Bagnach, Jenikowie, Przemoczcu, oraz okolnica w Darżu. Na terenie gminy praktycznie brak zachowanych parków podworskich (z wyjątkiem parku przy pałacu w Maciejewie).
4. Położenie gminy leżącej na stosunkowo żyznych ziemiach powoduje, że występuje tu wiele obiektów o dużym znaczeniu historycznym. Są to zarówno stanowiska archeologiczne (np.

grodziska, pozostałości zamków w Maciejewie i Maszewie), jak i zabytki architektoniczne. Najcenniejsze obiekty zabytkowe gminy Maszewo przedstawiono w ANEKSIE, w Załączniku 5.

4.4. Głazy i gładzowiska

Na terenie gminy Maszewo głazy, kamienie i gładzowiska występują dość pospolicie. Najczęstszym miejscem ich występowania są pobocza dróg, skraje pól i lasów, nieużytki. Obszarami szczególnie obfitującymi w pojedyncze głazy i większe gładzowiska jest obszar występowania glin zwałowych, oraz krawędzie wysoczyzny i żwirownia w Maszewie. Związane to jest m.in. ze sposobem zagospodarowania tych terenów w charakterze gruntów rolnych, oraz usuwaniem kamieni z pól i układaniem w przyzmy i grupy na miedzach i poboczach dróg. Kamienie te często znajdowały zastosowanie w budownictwie stając się materiałem nadającym charakterystyczny rys budynkom tego regionu (głównie kościołom, oraz budynkom gospodarskim sprzed roku 1945). Obok pól innym miejscem występowania gładzów i kamieni są krawędzie i stoki wysoczyzn i doliny rzek. Ponadto głazy występują również na terenie odkrywek jako miejsc ich odsłonięcia lub składowania po usunięciu z pól (odkrywka pod Maszewem). Większość stwierdzonych w trakcie waloryzacji gładzów osiągała wielkość do 3m obwodu.

Największy gładz stwierdzony na terenie gminy znajduje się u w pobliżu wsi Maciejewo, przy drodze do Godowa. Został on ustawiony na pamiątkę rodziny Flemingów. Jest to granitoid średnioziarnisty, różowy,. Gładz ma **obwód 7,2m, wysokość 1,80m przy długości 2,1**. Powierzchnia gładzu pokryta jest licznymi porostami. Gładz ze względu na łatwy dostęp, dobrą ekspozycję, rozmiary i wartość historyczną ma duże walory dydaktyczne i turystyczne.

4.5. Odkrywki

Na terenie gminy Maszewo stwierdzono występowanie jednej dużej, nieeksploatowanej obecnie kopalni kruszyw oraz szeregu mniejszych.

Wspomniana większa żwirownia położona na południe od Maszewa na krawędzi rynny maszewsko-tychowskiej, w obrębie północnego wału ozów maszewskich. Powierzchnia odkrywki położonej po obu stronach drogi Maszewo-Stargard wynosi ok. 10ha. Ściany wyrobiska sięgają 6m wysokości. W niektórych fragmentach widoczne są ślady nielegalnego poboru kruszyw. Znaczne powierzchnie nadal nie posiadają okrywy roślinnej. Wyrobisko ze względu na swoje położenie i brak większych drzew jest mocno eksponowane od strony drogi i Maszewa.

Obok wyrobiska maszewskiego na terenie gminy występuje szereg niewielkich kilkunastometrowej długości i do 2-3 metrowej głębokości wyrobisk, będących wynikiem indywidual-

nego poboru kruszyw przez mieszkańców gminy. Znajdują się one przede wszystkim w wałach ozowych, na krawędziach dolin czy rynien, rzadziej we wzgórzach wysoczyzny. Zazwyczaj znajdują się w zadrzewieniach śródpolnych i lasach, zwykle w znacznym stopniu sukcesji roślinnej. Ich położenie, wielkość i pokrycie roślinne powodują, że nie stanowią one widocznych elementów krajobrazu. Obiekty takie znajdują się w okolicach Wsi Darż, w dolinie Małki, w okolicach wsi Zagórze, Dębice i inne.

4.6. Obszary zdegradowane

Do obszarów zdegradowanych występujących na terenie gminy należy zaliczyć przede wszystkim wyrobiska kopalni kruszyw (żwirownia k. Maszewa), obszar wysypiska śmieci oraz mogilnika, a także występujące lokalnie niewielkie wysypiska śmieci na skrajach lasów i zadrzewień.

Obszar żwirowni pod Maszewem ze względu na swoją skalę i powierzchnię, a także na położenie wymaga zabiegów rekultywacyjnych.

Dawne wyrobisko znajdujące się na płn. krańcu ozu, przy drodze Maszewo - Stargard jest to potężny, kilkuhektarowy obszar pozbawiony wierzchniej okrywy osadowej zlokalizowany w obrębie ozu maszewskiego i krawędzi rynny Maszewsko - Tychowskiej. Teren ten częściowo podlega sukcesji roślinnej, jednak w znacznym fragmencie pozbawiony jest okrywy roślinnej. W ścianach wyrobiska występują ślady mogące świadczyć o nadal dokonywanym poborze kruszyw.

Obok elementów powierzchniowych na terenie gminy występują obiekty liniowe i punktowe przyczyniające się do obniżenia wartości krajobrazowej.

Należą do nich: linie napowietrzne wysokiego napięcia (Dębice -Stodólska-Kania, okolice Rożnowa, okolice Przemocza), oraz maszty telefonii komórkowej coraz częściej pojawiające się w naszym krajobrazie (zwykle w eksponowanych miejscach). Maszty takie znajdują się w Przemoczu i Kolonii Dębice.

Jako obszary zdegradowane należy uznać kompleksy stawów rybnych. Obiekty te okresowo podlegają czyszczeniu, jest z nich spuszczana woda. Prace te są niezbędne, jednak wydaje się, że często zbyt rozwleczone w czasie. Zwraca uwagę często brak jakichkolwiek starań w uporządkowaniu otoczenia tych obiektów. Szczególnie zdewastowane jest otoczenie stawów w Maszewie.

4.7. Ocena stanu zachowania istniejących form ochrony przyrody nieożywionej i krajobrazu i propozycje ochrony ze wskazówkami konserwatorskimi

Na terenie gminy Maszewo nie występują powierzchniowe formy ochrony. Jedynym obiektem chronionym jest pomnik przyrody obejmujący grupę lip w Maszewie, będące obiektem przyrody ożywionej. Na terenie gminy Maszewo również nie są projektowane nowe obszary i obiekty ochrony przyrody.

Poniżej przedstawiono propozycje ochrony wybranych obszarów i obiektów znajdujących się na terenie gminy wynikające z wykonanej inwentaryzacji. Podstawowym kryterium były walory krajobrazowe i wartość merytoryczna obiektów przyrody nieożywionej. Ze względu na charakter występujących tu obiektów o wartościach krajobrazowych proponuje się objęcie wybranych fragmentów gminy ochroną poprzez powołanie: obszaru chronionego krajobrazu, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych, użytku ekologicznego i pomnika przyrody nieożywionej.

Obiekty te pozwolą na zachowanie i ochronę wartościowych elementów środowiska przyrodniczego gminy, podnosząc jednocześnie jej atrakcyjność turystyczną. Zwiększy to szansę na prawidłowe wykorzystanie środowiska do rozwoju gminy.

⇒ **Obszar chronionego krajobrazu** jest formą proponowaną dla „Obniżenia Rożnowskiego” w celu zachowania specyficznego krajobrazu fragmentu polodowcowej wysoczyzny z licznymi obniżeniami powytopiskowych o znacznych rozmiarach i zagęszczeniu, ponadto obszar ten stanowi tereny źródłiskowe dla szeregu cieków należących do sieci hydrograficznej Iny. gminy. one ostoję dla rzadko spotykanych ptaków i cennych gatunków płazów.

⇒ **Zespół przyrodniczo-krajobrazowy** jest formą proponowaną dla dwóch obiektów; Rynna Maszewsko - Tychowska i rynna polodowcową jez. Lechickiego (łącznie z Doliną Stepnicy) w celu zachowania krajobrazotwórczych elementów rzeźby terenu, ochrona przed degradacją.

⇒ **Użytek ekologiczny** jest formą proponowaną dla jeziora śródpolnego w obniżeniu rynnowym przy ozie, ok. 0,5 km na wschód od PGR Maszewko.

⇒ Jako **pomnik przyrody** proponuje się objęcie ochroną największego głazu narzutowego stwierdzonego na terenie gminy, pomimo jego nie największych rozmiarów (obw. ok. 7m). Za propozycja ta przemawia fakt, że ale głaz ten wykazuje szereg innych cech: dostępność, lokalizacja, okazałość ze względu na położenie na powierzchni, oraz wartość historyczną (posiada napis pamiątkowy poświęcony rodzinie Flemmingów.

Obok wymienionych wyżej obszarów i obiektów proponowanych do ochrony istnieje jeszcze szereg miejsc mających istotne znaczenie dla krajobrazu gminy, jednak posiadających zbyt mało walorów z zakresu przyrody nieożywionej i krajobrazu dla samodzielnego ich wydzielenia. Są to: Dolina Leśnicy, Dolina Bukowiny i Sokoli oraz Dolina Kani i Sapólnej.

V UWARUNKOWANIA OCHRONY PRZYRODY

Uwarunkowania ochrony przyrody tworzy splot elementów, na który składają się m.in.: sytuacja społeczno - gospodarcza oraz stwierdzony stan środowiska przyrodniczego w gminie. Przedstawione w niniejszym opracowaniu wyniki inwentaryzacji przyrodniczej pozwalają wskazać na uwarunkowania związane ze środowiskiem przyrodniczym.

Na skutek przemian polityczno - gospodarczych w ostatnich latach w naszym kraju bardzo zmienił się obraz gospodarki rolnej. Wpłynęło to w znaczący sposób na obraz szaty roślinnej w gminie. Użytki zielone obecnie nie są wykorzystywane w tak intensywny sposób, jak miało to miejsce w jeszcze kilka lat temu. Są to najczęściej obszary torfowisk niskich, pocięte gęstą siecią rowów melioracyjnych i kanałów odprowadzających wodę, które stopniowo zarastają i przestają spełniać swoją rolę. Łąki i pastwiska ulegają samorzutnej sukcesji roślin przekształcających znacznie fizjonomię tego obszaru. Na terenach nie użytkowanych można uznać za słuszne zaniechanie konserwacji urządzeń melioracyjnych, gdyż ogranicza to straty wody, tak potrzebnej w krajobrazie. Jednakże ograniczenie użytkowania łąkarskiego powoduje zanikanie półkulturowych zespołów roślinnych, które były miejscem występowania cennych gatunków roślin, np. storczyków łąkowych. W rozległych zatorfionych dolinach rozprzestrzeniają się ziołorośla i łożowiska, co prowadzi do unifikacji roślinności, kosztem jej różnorodności.

5.1. Projektowane formy ochrony przyrody

Pod względem prawnym na terenie gminy nie ma obiektów chronionych na podstawie Ustawy o ochronie przyrody.

Dotychczas w gminie znajdował się 1 obiekt – pomnik przyrody powołany w 1956 roku, ale nie zweryfikowany w 1990 roku w ramach porządku prawnego przeprowadzanego dla województwa szczecińskiego, stąd w obecnym stanie prawnym obiekt ten należy uznać za projekt. Jest to grupa drzew przy kaplicy św. Jerzego na ulicy Stargardzkiej w Maszewie, oznaczona na mapie "Gmina Maszewo. Waloryzacja przyrodnicza." (patrz ANEKS) numerem **1**.

Obiekt ten nazwano „Ośmiu Apostołów”, a dąb zwany jest "Judaszem". Grupę stanowią: 7 lip i jeden dąb. Nieporozumienie wynikające z treści orzeczenia (gdzie wskazano 8 lip) i stanu faktycznego powinno zostać sprostowane w ramach nowelizacji Zarządzenia o pomnikach przyrody.

W gminie Maszewo wkrótce zostaną zatwierdzone 4 strefy ochronne tworzone w celu ochrony stanowisk rozrodu i stałego miejsca przebywania: orlika krzykliwego i bociana czarne-

go. Są one projektowane przez Nadleśnictwo Nowogard. Podstawą prawną utworzenia takich stref jest Rozporządzenie Ministra Ochrony Środowiska i Leśnictwa z 6.01.1995 roku w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (patrz ANEKS).

W strefach tych obowiązuje zakaz dokonywania zmian obejmujący: wycinanie drzew i krzewów, prowadzenie robót melioracyjnych, wznoszenie obiektów, urządzeń i instalacji oraz zakaz prowadzenia innych prac mających wpływ na ochronę miejsc rozrodu i regularnego przebywania gatunków chronionych, a także przebywania poza miejscami wyznaczonymi.

5.2. Proponowane formy ochrony przyrody

Na podstawie analizy przeprowadzonej waloryzacji przyrodniczej obszaru gminy proponowano do ochroną następujące obiekty:

- 1 obszar chronionego krajobrazu
- 2 zespoły przyrodniczo-krajobrazowe,
- 7 użytków ekologicznych,
- 21 pomników przyrody.

Ponadto wskazano 13 obszarów cennych pod względem przyrodniczym oznaczonych symbolem OC.

5.2.1. Proponowany obszar chronionego krajobrazu OChK-I

Proponuje się utworzenie jednego tego typu obszaru obejmującego jeden z ciekawszych obszarów gminy o walorach geomorfologicznych i krajobrazowych. Ze względu na wybitnie rolniczy charakter gminy, na przeważającym obszarze tereny te należy bezwzględnie otoczyć ochroną zapewniającą zachowanie istniejących walorów.

Symbol na mapie 1: 25 000	obszar chronionego krajobrazu „Obniżenia Rożnowskie”
OChK-I <i>D-G :15-19</i>	<p>Lokalizacja : wokół wsi Rożnowo Nowogardzkie.</p> <p>Przedmiot i cel ochrony:</p> <p><u>Przedmiotem ochrony</u> jest zespół obniżeń powytopiskowych o znacznych rozmiarach i zagęszczeniu z zachowanym krajobrazem półnaturalnym, wyróżniający się zdecydowanie od obszarów stanowiących dość monotony krajobraz pól uprawnych.</p> <p><u>Celem ochrony</u> jest zachowanie specyficznego krajobrazu tego fragmentu wysoczyzny, oraz obszarów alimentacyjnych cieków: Wisielki i Małki, enklaw roślinności bagiennej na dawnych torfowiskach, miejsca bytowania rzadkich i chronionych ptaków (świerszczaka, wodnika, kuropatwy, bąka, perkozka, perkoza rdzawoszyjego, głowienki, błotnia-</p>

	<p>ka stawowego, a także żurawia) i płazów (ropuchy szarej i rzekotki drzewnej), a ponadto także cenny drzewostan parku w Tarnowie i aleja okazałych klonów (proponowany PP-21).</p> <p>Charakterystyka przyrodnicza :</p> <p>Obszar obejmuje kilka mis wytopiskowych pochodzenia polodowcowego, osiągających długość do 2km . Misy obniżone są od 2 do 5m w stosunku do wysoczyzny. Dno obniżen jest podmokłe pomimo przeprowadzanych melioracji. Teren pokrywany zadrzewienia, łożowiska, oraz łąki. Występuje miejscami wtórna sukcesja roślinna.</p> <p>Wzdłuż cieków wodnych przebiegają lokalne korytarze ekologiczne.</p> <p>W obrębie tego obszaru zaproponowano utworzenie użytku ekologicznego UE 4 i wskazano obszar cenny pod względem faunistycznym OC -12</p> <p>Wskazania ochronne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zakaz zmiany stosunków wodnych • zakaz pozyskania drzew i trzciny • zakaz lokalizacji obiektów wielkokubaturowych • zakaz lokalizacji obiektów wysokościowych (wysokie kominy, anteny nadawcze i maszty przekaźnikowe wyższe od przeciętnej wys. drzew w miejscu lokalizacji) • zakaz prowadzenia napowietrznych liniowych urządzeń inżynierskich, • zakaz zmiany użytkowania terenu.
--	---

5.2.2. Proponowane zespoły przyrodniczo - krajobrazowe (ZPK)

Celem powołania zespołów przyrodniczo-krajobrazowych jest ochrona wartości przyrodniczych i krajobrazowych mniejszych powierzchniowo obiektów, które będąc zróżnicowane wewnętrznie stanowią jednocześnie pewną geomorfologiczną i krajobrazową całość. Ta forma ochrony pozwala na zachowanie obok elementów przyrodniczych walorów krajobrazowych terenu zapobiegając ich degradacji krajobrazowej i estetycznej, jednocześnie nie ograniczając możliwości rozwoju szeregu inwestycji. W granicach gminy zaproponowano utworzenie dwóch zespołów przyrodniczo-krajobrazowych.

Poniżej przedstawiamy ich spis i krótki opis.

Obszary te ze względu na urozmaiconą rzeźbę, wody, wartości kulturowe i krajobrazowe stanowią atrakcyjne tereny rekreacyjne. Ze względu na duże różnice w konfiguracji terenu mogą się one stać miejscem urządzania rajdów, wyścigów.

<p>ZPK-I</p> <p><i>JKL :8-19"</i></p>	<p>Forma ochrony: zespół przyrodniczo - krajobrazowy</p> <p>Nazwa: „Rynna Maszewsko - Tychowska”</p> <p>Lokalizacja: na północ i południe od Maszewa przez niemal całą długość gminy. jest to przedłużenie ZPK zaproponowanego w gminie Stara Dąbrowa.</p> <p>Charakterystyka obiektu: proponowany ZPK obejmuje teren rynny polodowcowej wraz ze zboczami o spadkach dochodzących do 40% i innymi elementami krajobrazu jak: ciąg jezior maszewskich, fragment górnego biegu rzeki Stepnicy oraz dolnego biegu jej do-</p>
--	--

	<p>plywu – Leśnicy; obszary starodrzewia bukowego, obejmuje również miasto Maszewo z zachowanym historycznym układem urbanistycznym,</p> <p>Cel ochrony: zachowanie krajobrazotwórczych elementów rzeźby terenu, oraz zabezpieczenie przed degradacją, najcenniejszych elementów przyrody nieożywionej i ożywionej, znajdują się tu miejsca stałego przebywania zwierząt, stanowiska roślin chronionych,</p> <p>Przedmiot ochrony: krajobraz młodoglacjalny rynny polodowcowej z szeregiem mniejszych form geomorfologicznych i elementów krajobrazu, wraz z sylwetą miasta Maszewo, ostoje, puchacza, bociana czarnego, miejsca lęgowe gągoła, trzciniaka, łabędzia niemego, liczne siedliska herpetofauny – miejsca rozrodu żab brunatnych i zielonych, ropuchy szarej i zaskrońca, obszar występowania m. in. wydry</p> <p>Zagrożenia</p> <ul style="list-style-type: none"> • przekształcenie krajobrazu poprzez wykonanie zrębów zupełnych, • obwałowywanie zbiorników wodnych i ich dalsze przekształcanie w stawy hodowlane, • zanieczyszczenie wód będące wynikiem intensywnej produkcji rybackiej • niekontrolowany rozwój infrastruktury turystycznej, w tym wędkarskiej (dzikie pomosty), niszczenie roślinności nadbrzeżnej i szuwarowej. <p>Wskazania ochronne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zakaz lokalizacji obiektów kubaturowych i wysokościowych (wysokie kominy, anteny nadawcze i maszty przekaźnikowe wyższe od przeciętnej wys. drzew w miejscu lokalizacji) oraz zakaz prowadzenia napowietrznych liniowych urządzeń inżynierskich • rekultywacja terenów zdegradowanych (żwirownia) • zagospodarowanie rekreacyjne rynny, szczególnie na odcinku przy mieście Maszewo. • kontrola gospodarki wodnej; szczegółowa analiza dotychczasowego funkcjonowania gospodarki rybackiej (pobory wody) oraz kompleksowa ochrona wód przed zanieczyszczeniami – szczególnie Leśnicy oraz zbiorników leżących na jej przebiegu. • nadzór nad funkcjonowaniem fermy leżącej na wysokości Kolonia Radzanek. • poprzez odpowiednie zagospodarowanie turystyczne ograniczyć penetrację terenu, np. przez wyznaczenie i urządzenie ścieżki spacerowej i rowerowej wokół doliny; z zagospodarowania turystycznego i wędkarskiego wyłączyć miejsca pełniące funkcję miejsc rozrodu i stałego przebywania zwierząt gatunków chronionych.
--	--

<p>ZPK-II</p> <p>"G-J; 6-16"</p>	<p>Forma ochrony: Zespół Przyrodniczo - Krajobrazowy</p> <p>„Dolina Stepnicy”</p> <p>Lokalizacja : dolina Stepnicy od ujścia Leśnicy, do północnej granicy gminy</p> <p>Charakterystyka przyrodnicza : Proponowany do ochrony obszar obejmuje drugą rynnę polodowcową gminy o nie mniejszych wartościach krajobrazowych. Rynna ta rozciąga się od Maszewa przez jez. Budzieszowce i Lechickie, na północ poza granice gminy. Obejmuje dno rynny z jeziorami i użytkami zielonymi, oraz zalesione stoki wraz ze wsiami Budzieszowice i Jarosławki, pałacem i parkiem (cenny zabytkowy drzewostan) w Maciejewie</p> <p>Przedmiot ochrony: krajobraz młodoglacjalny rynny polodowcowej z szeregiem mniejszych form geomorfologicznych, zwłaszcza stokowych i elementów krajobrazu z z największymi jeziorami gminy. ponadlokalny korytarz ekologiczny.</p>
---	---

	<p>Cel ochrony: zachowanie krajobrazotwórczych elementów rzeźby terenu, oraz zapobieżenie ich degradacji, miejsca występowania bezkręgowców, przede wszystkim owadów, ryb oraz kręgowców, w tym wydry, norki amerykańskiej, miejsca rozrodu herpetofauny, w tym zaskrońca, ropuchy szarej, żab zielonych, żaby moczarowej; lęgowiska lęgowisko perkoza dwuczubnego, gągoła, a także łyski i krzyżówki,</p> <p>Zagrożenia</p> <ul style="list-style-type: none"> • niekontrolowany rozwój infrastruktury turystycznej, w tym wędkarskiej (dzikie pomości), niszczenie roślinności nadbrzeżnej i szuwarowej. <p>Wskazania ochronne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zakaz lokalizacji obiektów pogarszających warunki przyrodnicze i krajobrazowe. • zakaz lokalizacji obiektów wysokościowych (wysokie kominy, anteny - nadawcze i maszty przekaźnikowe wyższe od przeciętnej wys. drzew w miejscu lokalizacji) oraz prowadzenia napowietrznych liniowych urządzeń inżynierskich, zakaz lokalizacji dużych obiektów kubaturowych w obrębie rynny • oszczędna gospodarka leśna na d brzegami jezior.
--	--

5.2.3. Użytki ekologiczne (UE)

Forma ochrony użytków ekologicznych umożliwia zachowanie cennych fragmentów przyrody uwzględniając równocześnie potrzeby człowieka w warunkach racjonalnego gospodarowania.

Gospodarka na tych obszarach powinna zmierzać do zachowania istniejących warunków środowiska, które gwarantują zachowanie ich stanu lub jego poprawienie (np. usunięcie śmieci). Obiekty tej kategorii, odpowiednio oznakowane, powinny być chronione przede wszystkim przed dewastacją - głównie wysypywaniem śmieci, zmianą stosunków wodnych, zanieczyszczeniem wód itp.

W granicach gminy proponujemy 7 obiektów do objęcia ochroną z uwagi na ochronę fauny oraz flory i jeden obiekt mający walory z punktu widzenia przyrody nieożywionej.

Symbol na mapie 1: 25 000	Opis obiektu
<p>UE -1 <i>F:9-10</i></p>	<p>Przedmiot i cel ochrony: obszary źródłiskowe rzek Gowienicy</p> <p>Lokalizacja : obszary źródłiskowe rzek Gowienicy leżący przy zachodniej granicy gminy, przy drodze Pogrzynie-Maciejewo</p> <p>Charakterystyka przyrodnicza: miejsca bardzo specyficzne z punktu widzenia uwarunkowań przyrodniczych, obejmujące obszary podmokłe, w tym leżące w obrębie lasów państwowych obszar ten ważny jest z uwagi na źródła Gowienicy, uznaną rzekę łososiową; nie wyróżnia wyjątkowymi walorami faunistycznymi; do ciekawszych gatunków należy zaliczyć obecność rzekotki, drzewostan tworzy olsza czarna, brzoza omszona występują niewielkie fragmenty łągi jesionowego – w latach 70. proponowanych do objęcia ochroną w formie rezerwatu przyrody</p>

	<p>Zagrożenia: osuszenie, zanieczyszczenie, przekształcenie w obetonowany ciek, itp..</p> <p>Wskazania ochronne i planistyczne:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zakaz zmiany stosunków wodnych, a zwłaszcza obniżenia poziomu wody. 2. Zakaz zasypywania śmieciami, ziemią i kamieniami. 3. Należy pozostawić stare drzewa, wzdłuż koryta Gowienicy, oraz pozwolić na naturalne odnawianie drzewostanu w poddziale 366k.
<p>UE –2 <i>J :10-11</i></p>	<p>Lokalizacja: śródleśne bagno z lustrem wody położone w oddz. 283 i Nadl. Nowogard, Obr. Nowogard, Leśnictwo Ostrzyca.</p> <p>Przedmiot i cel ochrony: torfowisko przejściowe będące miejscem masowego rozrodu żab brunatnych i zielonych oraz ropuchy szarej, a także zaskrońca. Lęgi ma tu także krzyżówka.</p> <p>Charakterystyka przyrodnicza: jest to zbiornik zasilany wodami opadowymi oraz wodami podziemnymi. w przyszłości przekształci się w torfowisko przejściowe lub wysokie, jest trudno dostępny - wokół oczka wodnego istnieje kilkudziesięciometrowe pło, na którym stwierdzono m. in. wełniankę wąskolistną i pochwowatą, siedmiopalecznika błotnego, czernień błotną, paproć, bogactwo mchów torfowców.</p> <p>Zagrożenia : obiekt praktycznie nie jest zagrożony,</p> <p>Wskazania ochronne i planistyczne :</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zakaz zmiany stosunków wodnych, a zwłaszcza obniżenia poziomu wody. 2. Zakaz całkowitej i jednorazowej wycinki drzewostanów i zakrzaczeń nadbrzeżnych wokół bagna.
<p>UE –3 <i>N-O :9-10</i></p>	<p>Lokalizacja : oczko śródpolne położone na ok. 400 m od osady Jarosławki.</p> <p>Przedmiot i cel ochrony: miejsca masowego rozrodu żab brunatnych i zielonych, ropuchy szarej oraz <u>kumaka nizinnego</u>, a także zaskrońca oraz łęgowisko perkozka, łabędzia niemego, kokoszki, łyski i krzyżówek.</p> <p>Charakterystyka przyrodnicza:</p> <p>śródpolne oczko wody w lokalnym obniżeniu, w znacznym stopniu zarośnięte.</p> <p>Zagrożenia : osuszenie.</p> <p>Wskazania ochronne i planistyczne :</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zakaz zmiany stosunków wodnych, a zwłaszcza obniżenia poziomu wody. 2. Zakaz zasypywania.
<p>UE –4 <i>F,G:15-16</i></p>	<p>Lokalizacja : kompleks dawnych stawów rybnych oraz wyrobisk potorfowych leżących na wschód od Rożnowa Nowogardzkiego, w tym obszar leśny nadl. Kliniska oddz.305 l,m,n,o,p.</p> <p>Przedmiot i cel ochrony: ochrona siedlisk podmokłych obejmujących zbiorniki wodne, nadbrzeżne, trudnodostępne zakrzaczenia i zadrzewienia położone w śródpolnym obniżeniu terenu, będące miejscem bytowania zwierząt.</p> <p>Charakterystyka przyrodnicza: przed kilkudziesięcioma, a być może przed stu laty było to torfowisko przejściowe, które było eksploatowane dla pozyskania torfu. W dalszej kolejności tereny te były wykorzystywane rybacko (przed 1945r.). Eksploatację torfu zaniechano około 20 - 30 lat temu. W konsekwencji wytworzyły się tu zbiorowiska podmokłe porośnięte przez olszę czarną, wierzbę głównie uszatą oraz brzozę brodawkowatą, a także trzcinę pospolitą, pałkę wąskolistną, różne gatunki turzyc, odtwarzające się torfowce. Są tu miejsca bytowania <u>kumaka</u>, ropuchy</p>

	<p>szarej, żaby trawnej i moczarowej, żaby wodnej i jeziorkowej, rzekotki, zaskrońca pospolitego, jaszczurki żyworodnej, być może także padalca, łabędzia niemego, perkozka, perkoza rdzawoszyjnego (1 - 2 p.), <u>baka</u>, gegawy, błotniaka stawowego (2 par), żurawia (1 - 2 par), wodnika, kokoszki, trzciniaka, trzcinniczka, łożówki, potrzosa, brzęczki, świerszczaka, także nie objętych ochroną jak łyska, krzyżówka, głowienki. Teren ten jest ostoją dzików.</p> <p>Zagrożenia : zmiana stosunków wodnych prowadząca do osuszenia, eutrofizacja wód przez spływ nawozów, gnojowicy, zanieczyszczeń, środków ochrony roślin, wysypywanie śmieci i nieczystości przez mieszkańców Rożnowa, wypalanie trzcinowisk.</p> <p>Wskazania ochronne i planistyczne:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ochrona stosunków wodnych prowadząca do zachowania dzisiejszego status quo. 2. Zakaz wycinki drzew i niszczenia, wypalania roślinności. 3. Zakaz zagospodarowywania obrzeża tych oczek. 4. Zakaz wysypywania i wylewania śmieci i innych nieczystości
<p>UE –5 <i>D,E:18</i></p>	<p>Lokalizacja : śródpolne bagno z lustrem wody położone na wschód od Przemocza</p> <p>Przedmiot i cel ochrony : śródpolne oczko wody będące miejscem masowego rozrodu żab brunatnych i zielonych, ropuchy szarej oraz rzekotki, a także zaskrońca oraz łągowisko błotniaka stawowego, kokoszki i krzyżówek.</p> <p>Charakterystyka przyrodnicza: lokalne obniżenie w znacznym stopniu zarośnięte.</p> <p>Zagrożenia: osuszenie.</p> <p>Wskazania ochronne i planistyczne :</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zakaz zmiany stosunków wodnych, a zwłaszcza obniżenia poziomu wody. 2. Zakaz zasypywania.
<p>UE –6 <i>G : 18-19</i></p>	<p>Lokalizacja: okolice PGR Swojcino</p> <p>Przedmiot i cel ochrony : śródlądowe oczka koło PGR Swojcino w oddz. 558 B Nadl. Kliniska, Leśnictwo Poczernin.</p> <p>Charakterystyka przyrodnicza: ciąg śródlądowych oczek wody będących miejscem masowego rozrodu żab brunatnych i zielonych oraz ropuchy szarej, rzekotki a także zaskrońca oraz łągowisko kokoszki, łyski i krzyżówek. Na obrzeżu tych kompleksów stwierdzono rośliny gatunków chronionych oraz rzadkich, w tym kalinę korallową, konwalię majową, porzeczkę czarną, kruszynę, siedmiopalecznika błotnego, wełniankę wąskolistną.</p> <p>Zagrożenia: osuszenie.</p> <p>Wskazania ochronne i planistyczne:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zakaz zmiany stosunków wodnych, a zwłaszcza obniżenia poziomu wody. 2. Zakaz zasypywania śmieciami, ziemią i kamieniami.
<p>UE –7 <i>M : 18-19</i></p>	<p>Lokalizacja: śródpolne dwa oczka (w obniżeniu przy ozie) na wschód od zabudowań PGR Maszewko. Łącznie ich powierzchnia obejmuje około 7 - 8 ha.</p> <p>Przedmiot i cel ochrony: ochrona śródpolnych "oczek wodnych" będących miejscem bytowania gatunków ginących i zagrożonych wyginięciem.</p>

	<p>Charakterystyka przyrodnicza: dwa niewielkie zbiorniki śródpolne z występującym pasem trzciny i turzyc, będące miejscem bytowania kilkunastu gatunków chronionych takich jak grąźel żółty, łabędź niemy, bąk, perkoz rdzawoszyi, perkoz, czajka, błotniak stawowy, trzciniak, trzcinniczek, łożówka, potrzos, brzęczka, a także nie objętych ochroną jak łyska, krzyżówka, głowienka. Do szczególnie cennych spośród nich należy zaliczyć <u>bąka</u> i <u>perkoza rdzawoszyjnego</u>.</p> <p>Zagrożenia: zmiana stosunków wodnych prowadząca do osuszenia, eutrofizacja wód przez spływ nawozów, gnojowicy, środków ochrony roślin, wypalanie trzcinowisk.</p> <p>Wskazania ochronne i planistyczne :</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ochrona stosunków wodnych prowadząca do zachowania dzisiejszego status quo. 2. Zakaz zagospodarowywania obrzeża tych oczek, 3. ochrona przed zaśmieceniem. 4. zakaz wycinki drzew i krzewów
--	--

5.2.4. Proponowane pomniki przyrody

Do objęcia tą formą przyrody zaproponowano 14 okazałych drzew, 3 grupy drzew, 4 aleje przydrożne i 1 głąz polodowcowy. Ustanowieniem formy ochrony dla wymienionego głązu powinna zająć się rada gminy z uwagi iż obiekt ten posiada bardziej znaczenie kulturowe; historyczne niż przyrodnicze (nie jest to "naturalna" lokalizacja).

Drzewa przekraczające swymi rozmiarami granice ustalone dla pomników przyrody oraz aleje drzew proponowane do objęcia ochroną prawną wymienione są w tabeli 7, a szczegółowy ich opis w ANEKSIE.

Numer na mapie w skali 1:25 000	Obiekt proponowany do ochrony w formie pomnik przyrody
2	buk zwyczajny
3	buk zwyczajny
4	buk zwyczajny – 2 drzewa
5	dąb czerwony – park podworski w Tarnowie
6	dąb szypułkowy
7	dąb szypułkowy
8	dąb szypułkowy – 2 drzewa,
9	dąb szypułkowy
10	dąb szypułkowy - grupa
11	dąb szypułkowy
12	dąb szypułkowy

13	dąb szypułkowy
14	dąb szypułkowy
15	grab zwyczajny
16	lipa srebrzysta
17	cis pospolity
18	aleja drzew (jesion wyniosły, brzoza brodawkowata, dąb szypułkowy)
19	aleja drzew (klon jawor, klon zwyczajny, jesion wyniosły)
20	aleja drzew (dąb szypułkowy, dąb czerwony, lipa szerokolistna, klon jawor, klon zwyczajny)
21	aleja drzew (klon jawor, klon zwyczajny)
22	głaz polodowcowy

5.2.5. Obszary cenne pod względem przyrodniczym

Obok wymienionych wyżej obszarów i obiektów proponowanych do ochrony istnieje jeszcze szereg obszarów mających istotne znaczenie dla krajobrazu gminy, stanowiących np. korytarze ekologiczne, jednak posiadających zbyt mało walorów dla wskazania ich do objęcia ochroną w formie użytku ekologicznego – względnie rezerwatu. Dlatego też w tym rozdziale wyróżnia się te obiekty, które jakkolwiek nie wyjątkowe w skali regionu, są cenne pod względem przyrodniczym (biocenotycznym, geomorfologicznym i krajobrazowym) w skali gminy.

Symbol na mapie 1:25000	Opis obiektu
OC - 1	obszar źródłowy Sapółnej oraz górnego jej biegu, lokalny korytarz ekologiczny; wart ochrony z uwagi na obecność rzekotki i derkacza.
OC - 2	dolina Bukowiny i Sokoli, pełni rolę korytarza ekologicznego, miejsce bytowania bezkręgowców i kręgowców, w tym licznego występowania rzekotki, zlokalizowano gniazdo błotniaka, obszar ten to długa dolina rzeczna przecinająca obszar gminy z północy na południe, wykorzystywana przez dwa ciekę płynące w przeciwnych kierunkach Bukowinę (dopływ Sapółnej) i Sokolę (dopływ II-rzędowy Iny).
OC - 3	śródpolne podmokłości położone przy granicy gminy, na południe od Jenikowa, będące siedliskiem herpetofauny, w tym licznego występowania rzekotki, lokalny korytarz ekologiczny, przylega do obszaru cennego OC 10 z gminy Dobra Nowogardzka
OC - 4	stawy rybne utworzone na śródleśnej łące na przebiegu dopływu Leśnicy w pobliżu miejscowości Kolonia Godowo, będące siedliskiem herpetofauny, w tym licznego występowania ropuchy szarej, żab zielonych, żaby moczarowej, trawnej, zaskrońca, łęgowisko perkozka, łabędzia niemego, miejsce stwierdzenia tropów wydry.
OC - 5	kompleks lasów na północ od jeziora Długiego do granicy gminy, będący miejscem rozrodu i zimowania herpetofauny, w tym żaby moczarowej w rejonie oddz. 297, 298, ornitofauny charakterystycznej m.in. dla drzewostanów bukowych : siniak, dzięcioł czarny, muchołówka mała, a także będące siedliskiem bytowania bociana czarnego, puchacza,

	myszolowa, trzmielojada, teriofauny, w tym jelenia, sarny, dzika, lisa, borsuka, jenota, kun.
OC - 6	obszar florystyczny w Nadleśnictwo Nowogard, Leśnictwo Maszewo, oddz.354b z naturalnym płatem (ok. 1ar) barwinka pospolitego w starym drzewostanie bukowym (klasa do odnowienia)- jest to gatunek ściśle chroniony (zdjęcie fotograficzne 48) <u>istnieje zagrożenie</u> związane są z odnowieniem drzewostanu bukowego; płat barwinka pospolitego, który w waloryzacji przyrodniczej lasów Nadleśnictwa Nowogard został pomyłony z bluszczem pospolitym, został w jesieni b.r. przeorany podczas przygotowania do obsiewu buka.
OC - 7	śródpolne podmokłości położone na zachód i wschód od drogi nr 144 pomiędzy Maszewem i Dębicami, niedaleko Wisławia będące siedliskiem herpetofauny, w tym liczego występowania rzekotki.
OC - 8	śródpolne stawy rybne i podmokłości położone na zachód od wsi Bielice, będące siedliskiem herpetofauny, w tym miejscem rozrodu żab brunatnych i zielonych, ropuchy szarej, rzekotki, stanowiskiem lęgowym błotniaka stawowego, łabędzia niemego, łyski, krzyżówki, trzciniaaka, żerowiskiem czapli siwej, kormorana, mewy śmieszki.
OC - 9	obszar źródliskowy Kani, ostoja zwierzyny łownej, ptaków drapieżnych i herpetofauny przylega do obszaru cennego pod względem przyrodniczym w gminie Chociwel (OC –5)
OC - 10	śródpolne oczka wodne położone koło osady Zagórcze, będące siedliskiem herpetofauny, w tym miejscem rozrodu żab brunatnych i zielonych, ropuchy szarej, stanowiskiem lęgowym perkozka, łyski, trzciniaaka,
OC - 11	śródpolne oczka wodne położone na południe od wsi Radzanek, będące siedliskiem herpetofauny, w tym miejscem rozrodu żab brunatnych i zielonych, ropuchy szarej, stanowiskiem lęgowym łyski i krzyżówki., stanowisko występowania grążela żółtego,
OC - 12	śródpolne oczka wodne położone na południe od Rożnowa Nowogardzkiego, będące siedliskiem herpetofauny, w tym miejscem rozrodu żab brunatnych i zielonych, ropuchy szarej, rzekotki, stanowiskiem lęgowym krzyżówek, kokoszki, łyski, trzciniaaka, a być może także gęgawy,
OC - 13	śródpolne oczka wodne położone na południe od drogi Maszewo - Sokolniki, będące siedliskiem herpetofauny, w tym miejscem rozrodu żab brunatnych i zielonych, ropuchy szarej, ropuchy zielonej, rzekotki,
OC - 14	park podworski -w ewidencji parków zabytkowych, ale nie wpisany do rejestru - o powierzchni 1,7 ha w m. Tarnowo, starodrzew z licznymi drzewami, które przekraczają dolne granice dla pomników przyrody oraz gatunkami obcego pochodzenia (świerk kłujący, daglezia zielona, dąb czerwony, kasztan jadalny, morwa biała)

5.3. Elementy ESOCh na obszarze gminy Maszewo

Struktura Ekologicznej Sieci Obszarów Chronionych zwana powszechnie ESOCh - na obszarze gminy Maszewo winna być utożsamiana z przebiegiem cieków mających tu swój początek.

W wyniku inwentaryzacji ustalono lokalizację obszarów godnych ochrony oraz najważniejsze korytarze i bariery ekologiczne. Liro (1995) w “Koncepcji krajowej sieci ekologicznej ECONET

- POLSKA” terenom leżącym w granicach tej gminy nie przypisała żadnej roli. Również w opracowaniu tym nie zaznaczono na obszarze gminy ani jednej ostoi ptaków o randze europejskiej i krajowej. Żaden z terenów tej gminy nie został wykazany jako ostoja ważna dla ochrony ptaków w Polsce (Wesołowski i Winiecki 1988, Dyrz 1989, Gromadzki 1994, OTOP 1997, Krogulec 1997). Jednocześnie Liro zaliczyła gminę Maszewo do obszarów liczego występowania wydry.

W toku inwentaryzacji oceniono, że w granicach gminy Maszewo znajdują się obszary mające dla fauny przede wszystkim lokalne znaczenie. Obok gatunków pospolitych zanotowano tu kilka rzadkich lub bardzo rzadkich.

A. Strefy węzłowe

W wyniku analizy materiałów zgromadzonych w trakcie trwania inwentaryzacji nie ustalono żadnego obszaru, któremu można nadać rangę strefy węzłowej.

Stwierdzono natomiast, że w granicach gminy Maszewo znajdują się obszary mające dla fauny przede wszystkim lokalne znaczenie i pełnią rolę mini stref faunistycznych. Są to śródpolne i śródleśne oczka wodne i podmokłości.

B. Korytarze ekologiczne

Przez obszar gminy nie przebiega żaden ważny korytarz ekologicznych o znaczeniu krajowym.

W obrębie gminy Maszewo można wytypować głównie korytarze ekologiczne o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym. Są to doliny wszystkich cieków mające tu swoje źródła, z tym że dolina rzek Gowienicy wraz ze Stepnicą, a także Sapólnej i ich źródła pełnią rangę regionalną. Ich funkcja jest lub może być różna w zależności od gatunku dla którego pełni rolę korytarza. Z pewnością w przypadku ryb i innych organizmów bytujących w wodzie korytarz będzie łączył zbiorniki wodne leżące w gminie z innymi zbiornikami i rzekami leżącymi poza obszarem gm. Maszewo, np. Sapólna ze zlewiskiem Regi lub też z wodami roztoki Odrzańskiej i Zalewu Szczecińskiego - w przypadku Gowienicy czy Stepnicy.

C. Bariery ekologiczne

Do barier ekologicznych istotnie wpływających na los bytującej fauny na obszarze gminy Maszewo należy zaliczyć :

- drogi o znaczeniu wojewódzkim oraz lokalnym, gdzie dochodzi do kolizji samochodów z płazami, ptakami i ssakami,
- napowietrzne linie energetyczne, w tym te o najwyższym obciążeniu 400 kV.
- niewłaściwe melioracje (służące jedynie odwodnieniu).

5.4. Ocena zagrożeń i perspektyw dla przyrody na terenie gminy

Gmina Maszewo dotychczas nie posiada na swoim obszarze dużych, silnie uciążliwych zakładów przemysłowych. Stąd też brak jest zagrożeń wynikających z ich obecności. Tym niemniej do zagrożeń o skali lokalnej należy zaliczyć :

- zanieczyszczenie wód płynących przez ścieki bytowe i rolnicze (co jest widoczne np. w przypadku występowania mięczaków oraz ryb w Stepnicy),
- melioracje rolnicze i leśne, osuszanie terenów podmokłych dla celów rolniczych i osadniczych, regulacje cieków wodnych,
- zagospodarowanie rybackie,
- pozyskanie surowców naturalnych (żwiru i torfu),
- istnienie szlaków komunikacyjnych,
- zainwestowanie terenu.

W zakresie perspektyw wydaje się, że poprawa stanu wód może znacznie wpłynąć na stan fauny związanej ze środowiskami wodno - błotnymi. Dotyczy to w szczególności małży i ślimaków wodnych, pijawek, ważek, minogów oraz ryb.

5.5. Fauna i flora gminy na tle przepisów Konwencji Berneńskiej i dyrektyw Unii Europejskiej

W gminie Maszewo stwierdzono występowanie gatunków ujętych w Konwencji Berneńskiej, którą ustanowiono dla ochrony gatunków osiadłych i wędrownych i ich siedlisk.. Do nich należą wszystkie stwierdzone gatunki płazów i gadów, większości gatunków ptaków i ssaków (patrz ANEKS). Dlatego też pod ochronę zaproponowano najważniejsze miejsca ich występowania, w formie użytków ekologicznych i ZPK, a także jako miejsca rozrodu i stałego przebywania.

Na terenie gminy Maszewo nie stwierdzono występowania gatunków roślin chronionych tą Konwencją.

Przeprowadzona waloryzacja tego obszaru wykazała, że w obrębie gminy żaden obszar nie spełnia kryteriów załączników: I i II. Konwencji Bońskiej, która obejmuje ochroną wędrowne gatunki dzikich zwierząt.

Aktualnie, w Polsce nie obowiązują przepisy z zakresu ochrony przyrody, które są obligatoryjne w państwach Unii Europejskiej. Jednakże jesteśmy zobowiązani do ich wdrożenia w procedurze dostosowawczej. Dlatego też w planach zagospodarowania przestrzennego gminy Maszewo na-

leży zaawizować kwestie wynikające z przepisów Unii Europejskiej. W szczególności dotyczy to:

- **Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory (tzw. Dyrektywa siedliskowa).**

Jednym z celów tej dyrektywy jest ustanowienie Europejskiej Sieci Ekologicznej o nazwie "Natura 2000".

Na terenie gminy Maszewo nie występują siedliska naturalne, dla których wymagane jest wyznaczenie obszarów szczególnie chronionych zgodnie z postanowieniami omawianej dyrektywy, tj. wchodzących w skład Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000. Natomiast występują tu gatunki wykazane w załącznikach do tej Dyrektywy podlegające szczególnej ochronie. Ochrona ta obejmuje ich siedliska oraz ochronę osobniczą.

- Z fauny gminy Maszewo są to: piskorz wykazywany w ciągu cieków Leśnica oraz Stepnicy, większość płazów (vide aneks), nietoperze, łasicowate. Bytują one m. in. w miejscach zaproponowanych do ochrony, przede wszystkim w Użytkach Ekologicznych, a także części obszarów określonych jako OC (patrz aneks). W większości są to ciek wodne i ich doliny.

-

- Z flory gminy Maszewo jeden gatunek widłak goździsty znajduje się na liście załącznika V do Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992r. w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory obejmującego gatunki roślin i zwierząt będące przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, których pozyskiwanie ze stanu dzikiego i eksploatacja mogą podlegać działaniom w zakresie zarządzania.

Z typów siedlisk naturalnych ważnych dla miejscowych społeczności, których ochrona wymaga wyznaczenia obszarów szczególnie chronionych (Załącznik I) występuje na obszarze gminy zespół buczyny acidofilne, (41.11).

- **Dyrektywy Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r. (z póź. zm.) w sprawie ochrony dzikich ptaków (tzw. Dyrektywa ptasia). Zgodnie z tą Dyrektywą ochronie podlega szereg gatunków ptaków i ich siedlisk.**

W gminie Maszewo występują gatunki wymienione w załącznikach tej Dyrektywy. Są to m.in.: bąk, bocian czarny, bocian biały, kania rdzawa, orlika, błotniak stawowy, błotniaka łąkowy, puchacz, derkacz, żuraw, zimorodek.

Miejsca występowania tych gatunków wskazano w rozdziale 3.2.9. Objęto je ochroną w formie użytków ekologicznych oraz na obszarach Zespołów Przyrodniczo Krajobrazowych.

VI WSKAZANIA DO STUDIUM UWARUNKOWAŃ PRZYRODNICZYCH ORAZ PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY MASZEWO

Tereny położone w granicach gminy Maszewo są obszarami o zróżnicowanych wartościach przyrodniczych. Są siedliskami bytowania gatunków prawnie chronionych lub gatunków będących przedmiotem zainteresowania Unii Europejskiej. Stąd też koniecznym będzie uwzględnienie tych kwestii w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego tej gminy. W szczególności dotyczy to proponowanych obszarów chronionych, miejsc rozrodu i stałego przebywania zwierząt gatunków chronionych (strefowych), a także siedlisk i gatunków ujętych w Konwencji Berneńskiej, a także w/w cytowanych dyrektywach Rady, tzw. Dyrektywie habitatowej i Dyrektywie ptasiej. Ponadto w Studium tej gminy należy zwrócić uwagę na :

- ochronę obszarów źródliskowych, torfowisk,
- kompleksową ochronę wód płynących i stojących,
- wyeliminowanie w granicach gminy źródeł skażenia wód,
- zachowanie obszarów podmokłych, a nawet (o ile istnieją ku temu warunki) ich odtwarzanie,
- ochronę szlaków migracji drobnych kręgowców m. in. poprzez tworzenie dla nich, pod drogami, przepustów w miejscach ich stałych wędrówek,
- rozmieszczanie obiektów wypoczynkowych i urządzeń obsługi ruchu turystycznego poza centrami stref faunistycznych, a w przypadku szlaków turystycznych i ścieżek dydaktycznych wyznaczanie ich w obrębie obrzeży stref faunistycznych.

6.1. Uwagi do zagospodarowania turystycznego gminy.

Zagospodarowanie obszaru gminy pod względem turystyczno-rekreacyjnym jest niewielkie. Brak ewidentnych obiektów rekreacyjnych, dotychczasowy rolniczy charakter i profil rozwoju gminy, oraz położenie na uboczu spowodowały, że pod tym względem oferta gminy Maszewo jest mocno ograniczona. Najbardziej znanym obiektem turystycznym gminy jest pałac w Maciejewie prowadzący działalność hotelową. Położony jest w wyjątkowo atrakcyjnym terenie w kompleksach leśnych nad jez. Lechickim.

Innym punktem gminy o walorach turystycznych jest miasto Maszewo, jednak jego historyczny układ i charakter nie jest wykorzystany. Jedynie nad jez. Maszewskim istnieje zagospodarowane kąpielisko miejskie. Obecnie władze gminy opracowują koncepcje rozwoju gminy w kierunku turystyki i rekreacji. Między innymi planowane są szlaki turystyczne w powiązaniu ze szlakami Goleniowa i Nowogardu.

Należy również wspomnieć o powoli budzących się inicjatywach agroturystycznych wśród mieszkańców gminy. Na jeziorach Budzieszowce i Lechickim proponowane jest wędkarstwo.

6.1.1. Propozycje zagospodarowania walorów krajobrazowych gminy

Gmina Maszewo nie jest gminą o wybitnych walorach posiada jednak pewne walory, które przy właściwym wykorzystaniu i promocji mogą stanowić część polityki rozwojowej Maszewa. Dotychczasowe rozwiązania mają dla rozwoju turystyki w gminie charakter marginalny.

Wskazane jest opracowanie długofalowej polityki turystycznej opartej na następujących przesłankach.

- 1 Wykorzystanie walorów zbiorników wodnych, a w szczególności jezior Maszewskich, Lechickiego i Budzieszowce do rozwoju turystyki wodnej i wędkarskiej.
- 2 Wykorzystanie okolic rynny maszewsko-tychowskiej, szczególnie na płu. od Maszewa, oraz rynny jez. Lechickiego do promocji kwalifikowanej turystyki pieszej i rowerowej.
- 3 Promocja turystyki kwalifikowanej typu wędkarstwo, hippika itp.
- 4 Zorganizowanie imprezy rekreacyjnej lub kulturalnej promującej miasto Maszewo.
- 5 Szeroka akcja promocyjna gminy z wskazaniem walorów przyrodniczych i historycznych obszaru gminy.

Istotne przy tym jest zachowanie właściwej proporcji ruchu turystycznego i stworzenie oferty skierowanej do właściwego odbiorcy. Należy unikać wyprzedaży najatrakcyjniejszych terenów pod prywatne, małe działki rekreacyjne, założyć bazę turystyczną w postaci niewielkich pól campingowych o zapleczu sanitarnym i gastronomicznym, stanic wodnych i pensjonatów. Należy wytyczyć i zbudować szlaki turystyczne i rowerowe z konkretnym programem, prowadzące do atrakcyjnych miejsc i rejonów gminy.

Wszystkie tego typu działania powinny być w możliwie dużym stopniu powiązane z infrastrukturą turystyczną sąsiednich gmin. Dobrym początkiem tego typu działań jest inicjatywa wytyczenia szlaków turystycznych w oparciu o ciąg szlaków Goleniowa i Nowogardu, podjęta przez władze gminy.

Jednak niezbędnymi działaniami poprzedzającymi rozwój infrastruktury jest rozwiązanie kwestii gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy.

VII PODSUMOWANIE I WNIOSKI

Inwentaryzacja przyrodnicza w gminie Maszewo dostarczyła informacji o charakterze i zróżnicowaniu szaty roślinnej oraz walorach faunistycznych obszaru gminy na tle cennych ekosystemów występujących w urozmaiconym krajobrazie, będącym również wartościowym elementem środowiska naturalnego. W wyniku badań wytypowano najcenniejsze miejsca w gminie i zaproponowano dla nich różne formy ochrony. W niniejszym opracowaniu zaproponowano utworzenie:

- **1 obszaru chronionego krajobrazu**
- **2 zespołów przyrodniczo - krajobrazowych**
- **7 użytków ekologicznych**
- **22 pomników przyrody** (z tego jeden istnieje jako projektowany - "Ośmiu Apostołów...." nie został objęty weryfikacją w 1990 roku)

Ponadto wykazano **14 obszarów cennych przyrodniczo (OC)** o dużym znaczeniu biocenotycznym.

Analiza zagrożeń środowiska przyrodniczego pozwala sformułować następujące wnioski:

- Obszary cenne przyrodniczo są zagrożone głównie przez zanieczyszczenie wód (ścieki, pestycydy, nawozy sztuczne, dzikie wysypiska śmieci, wylewiska nieczystości), zachwianie stosunków wodnych (melioracje, pozyskiwanie kopalin, pobór wody do stawów rybnych), ruch samochodowy (kolizje dróg ze szlakami migracyjnymi zwierząt),
- Należy podjąć lub kontynuować prace na rzecz jak najszybszego wyeliminowania zagrożeń i barier i stałą kontrolę jakości środowiska w obrębie najbardziej zagrożonych degradacją miejsc.
- Należy powołać sieć obszarów chronionych ESOCh, które chroniłyby najcenniejsze strefy faunistyczne lub ich fragmenty. Wojewoda powinien formalnie uznać strefy faunistyczne za miejsca rozrodu i stałego przebywania gatunków chronionych. Po zabezpieczeniu jedną z niższych form ochrony przyrody należy przystąpić w przypadkach uzasadnionych do działań na rzecz podniesienia rangi obiektów chronionych (konieczne jest rozszerzenie badań na obszar sąsiednich gmin i ustalenia wspólnej strategii w odniesieniu do obszarów granicznych).
- Wszelkie działania gospodarcze w obrębie proponowanych obszarów chronionych należy konsultować z służbami ochrony przyrody.

- Obiekty lokowane na terenie proponowanych obszarów chronionych powinny mieć wykonane oceny oddziaływania na środowisko.
- Gmina Maszewo, posiadająca niezbyt wiele walorów przyrodniczych, które kwalifikują się do objęcia ochroną, powinna w swych planach położyć naciska na zachowanie tych walorów z jednoczesnym wykorzystaniem ich dla rozwoju ruchu turystycznego i rekreacyjnego.
- Zapisy dotyczące ochrony najcenniejszych wartości przyrodniczych gminy powinny znaleźć się w studium uwarunkowań przyrodniczych oraz planie zagospodarowania przestrzennego gminy Maszewo.

Należy stwierdzić, że obszar gminy Maszewo nie jest zbyt zróżnicowany przyrodniczo gdyż został przekształcony dla potrzeb rolnictwa. W tym celu osuszono większość terenów podmokłych. Spowodowało to zubożenie szaty roślinnej. Pomimo tych zmian, zachowane zostały enklawy roślinności naturalnej – buczyny acidofilnej, łągu jesionowego oraz olsu.

Obszar gminy wyróżnia się wśród innych posiadaniem wielu obszarów źródliskowych cieków należących do zlewni Iny, Gowienicy, Regi. Odpływ wód powierzchniowych odbywa się w kierunkach: północnym, południowym i zachodnim.

Wzdłuż tych cieków przebiegają lokalne i ponadlokalne korytarze ekologiczne, które już poza terenem gminy łączą się z korytarzami o znaczeniu regionalnym. W strategii ochrony przyrody obszar gminy posiada znaczenie drugorzędowe, nie występują tu obszary stref węzłowych, czy też korytarze ekologiczne o znaczeniu krajowym.

Rozwinięta sieć hydrograficzna może być uważana za szczególny walor tego obszaru wyróżniająca ją na tle innych gmin. Wypływa z tego jednak obowiązek ochrony wód z uwagi na to iż zasilają rzeki uznane za pstrągowe i łososiowe. Z ważniejszych zadań gospodarki wodnej jest przywrócenie przepływu biologicznego na Leśnicy, w rejonie stawów rybnych w Maszewie.

Zlustrowane w trakcie trwania inwentaryzacji pozostałości terenów podmokłych są miejscem występowania różnorodnej fauny, a szczególnie ptaków i płazów. Szczególnym walorem pod względem faunistycznym jest stwierdzenie gniazdowania w położonych na północy gminy lasach bociana czarnego, orlika krzykliwego, gągoła, wodnika, świerszczaka, bąka jak również żurawia. Wśród płazów zwraca uwagę dość liczne występowanie rzekotki drzewnej, a z cenniejszych gatunków płazów; kumaka nizinnego i ropuchy zielonej.

Wśród wymienionych gatunków w skali wojewódzkiej jako walor szczególny można uznać występowanie bociana czarnego i bąka.

Załącznik 1. Wykaz flory naczyniowej gminy Maszewo.

nazwy gatunków podano za Mirkiem (1995)

1.	<i>Abies normandiana</i> (STEVEN) SPACH - Jodła kaukaska
2.	<i>Acer negundo</i> L. - Klon jesionolistny
3.	<i>Acer platanoides</i> L. - Klon zwyczajny
4.	<i>Acer pseudoplatanus</i> L. - Klon jawor (Jawor)
5.	<i>Achillea millefolium</i> L. - Krwawnik pospolity
6.	<i>Achillea ptarmica</i> L. - Krwawnik kichawiec
7.	<i>Acorus calamus</i> L. - Tatarak zwyczajny
8.	<i>Adoxa moschatellina</i> L. - Piżmaczek wiosenny
9.	<i>Aegopodium podagraria</i> L. - Podagrycznik pospolity
10.	<i>Aesculus hippocastanum</i> L. - Kasztanowiec zwyczajny
11.	<i>Agrimonia eupatoria</i> L. - Rzepik pospolity
12.	<i>Agropyron caninum</i> (L.) P. BEAUV. - Perz psi
13.	<i>Agropyron repens</i> (L.) P. BEAUV. - Perz właściwy
14.	<i>Agrostemma githago</i> L. - Kąkol polny
15.	<i>Agrostis canina</i> L. - Mietlica psia (M. wąskoliściowa)
16.	<i>Agrostis capillaris</i> L. - Mietlica pospolita
17.	<i>Agrostis gigantea</i> ROTH - <i>Agrostis alba</i> L. SENSU AUCT. FL. POL. P. P. - Mietlica olbrzymia
18.	<i>Agrostis stolonifera</i> L. - Mietlica rozłogowa
19.	<i>Ajuga genevensis</i> L. - Dąbrówka kosmata (D. genevska)
20.	<i>Ajuga reptans</i> L. - Dąbrówka rozłogowa
21.	<i>Alchemilla gracilis</i> OPIZ - <i>Alchemilla micans</i> BUSER - Przywrotnik połyskujący
22.	<i>Alchemilla monticola</i> OPIZ - <i>Alchemilla pastoralis</i> BUSER Przywrotnik pasterski
23.	<i>Alisma plantago-aquatica</i> L. - Żabieniec babka wodna
24.	<i>Alliaria petiolata</i> (M. BIEB.) CAVARA & GRANDE - <i>Alliaria officinalis</i> ANDRZ. - Czosnaczek pospolity
25.	<i>Allium oleraceum</i> L. - Czosnek zielonawy
26.	<i>Allium vineale</i> L. - Czosnek winnicowy
27.	<i>Alnus glutinosa</i> (L.) GAERTN. - Olsza czarna
28.	<i>Alnus incana</i> (L.) MOENCH - Olsza szara (O. biała)
29.	<i>Alopecurus geniculatus</i> L. - Wyczyniec kolankowy
30.	<i>Alopecurus pratensis</i> L. - Wyczyniec łąkowy
31.	<i>Amaranthus retroflexus</i> L. - Szarłat szorstki
32.	<i>Amelanchier ovalis</i> MEDIK. - Świdośliwka jajowata
33.	<i>Anagallis arvensis</i> L. - Kurzyśląd polny
34.	<i>Anchusa arvensis</i> (L.) M. BIEB. - Farbownik (Krzywoszyj) polny
35.	<i>Anchusa officinalis</i> L. - Farbownik lekarski
36.	<i>Anemone nemorosa</i> L. - Zawilec gajowy
37.	<i>Anemone ranunculoides</i> L. - Zawilec żółty
38.	<i>Angelica sylvestris</i> L. - Dzięgiel leśny
39.	<i>Anthemis arvensis</i> L. - Rumian polny
40.	<i>Anthemis tinctoria</i> L. - Rumian żółty
41.	<i>Anthoxanthum aristatum</i> BOISS. - Tomka oścista
42.	<i>Anthoxanthum odoratum</i> L. - Tomka wonna
43.	<i>Anthriscus sylvestris</i> (L.) HOFFM. - Trybula leśna
44.	<i>Anthyllis vulneraria</i> L. - Przelot pospolity
45.	<i>Apera spica-venti</i> (L.) P. BEAUV. - Miotła (Mietlica) zbożowa
46.	<i>Aphanes arvensis</i> L. - Skrytek polny
47.	<i>Arabidopsis thaliana</i> (L.) HEYNH. - Rzodkiewnik pospolity
48.	<i>Arctium lappa</i> L. - Łopian większy
49.	<i>Arctium tomentosum</i> MILL. - Łopian pajęczynowaty
50.	<i>Arenaria serpyllifolia</i> L. - Piaskowiec macierzankowy
51.	<i>Armeria maritima</i> (MILL.) WILLD. - Zawciąg pospolity
52.	<i>Arrhenatherum elatius</i> (L.) P. BEAUV. ex J. PRESL & C. PRESL - Rajgras wyniosły
53.	<i>Artemisia absinthium</i> L. - Bylica piołun
54.	<i>Artemisia campestris</i> L. - Bylica polna

55. <i>Artemisia vulgaris</i> L. - Bylica pospolita
56. <i>Asparagus officinalis</i> L. - Szparag lekarski
57. <i>Aster novae-angliae</i> L. - Aster nowoangielski
58. <i>Astragalus glycyphyllos</i> L. - Traganea szerokolistny
59. <i>Athyrium filix-femina</i> (L.) ROTH - Wietlica samicza
60. <i>Atriplex patula</i> L. - Łoboda rozłożysta
61. <i>Atriplex prostrata</i> BOUCHER ex DC. - Łoboda oszczepowata
62. <i>Avena fatua</i> L. - Owies głuchy
63. <i>Avena sativa</i> L. - Owies zwyczajny
64. <i>Avenula pubescens</i> (HUDS.) DUMORT. - Owsica (Owies) omszona
65. <i>Ballota nigra</i> L. - Mierznicza czarna
66. <i>Bellis perennis</i> L. - Stokrotka pospolita
67. <i>Berteroia incana</i> (L.) DC. - Pylenieć pospolity
68. <i>Berula erecta</i> (HUDS.) COVILLE - Potocznik wąskolistny
69. <i>Beta vulgaris</i> L. - Burak zwyczajny
70. <i>Betula pendula</i> ROTH - Brzoza brodawkowata (B. zwisła)
71. <i>Bidens cernua</i> L. - Uczęp zwisły
72. <i>Bidens tripartita</i> L. - Uczęp trójlistkowy
73. <i>Briza media</i> L. - Drżączka średnia
74. <i>Bromus hordeaceus</i> L. - Stokłosa miękka
75. <i>Bromus inermis</i> LEYSS. - Stokłosa bezostna
76. <i>Bromus sterilis</i> L. - Stokłosa płonna
77. <i>Bromus tectorum</i> L. - Stokłosa dachowa
78. <i>Calamagrostis canescens</i> (WEBER) ROTH - Trzcinnik lancetowaty
79. <i>Calamagrostis epigejos</i> (L.) ROTH - Trzcinnik piaskowy
80. <i>Callitriche verna</i> L. em. LÖNNR. - Rzęśl wiosenna
81. <i>Calluna vulgaris</i> (L.) HULL - Wrzos zwyczajny
82. <i>Caltha palustris</i> L. - Knieć błotna
83. <i>Calystegia sepium</i> (L.) R. BR. - Kielisznik zaroślowy
84. <i>Campanula patula</i> L. - Dzwonek rozpierzchny
85. <i>Campanula rapunculoides</i> L. - Dzwonek jednostronny (Dz. rapunkulokształtny)
86. <i>Campanula rotundifolia</i> L. - Dzwonek okrągłolistny
87. <i>Capsella bursa-pastoris</i> (L.) MEDIK. - Tasznik pospolity
88. <i>Cardamine pratensis</i> L. s. s. - Rzeżucha łąkowa
89. <i>Cardaminopsis arenosa</i> (L.) HAYEK - Rzeżusznik (Gęsiówka) piaskowy
90. <i>Carduus acanthoides</i> L. - Oset nastroszony
91. <i>Carduus crispus</i> L. - Oset kędzierzawy
92. <i>Carduus nutans</i> L. - Oset zwisły
93. <i>Carex acutiformis</i> EHRH. - Turzyca błotna
94. <i>Carex appropinquata</i> SCHUMACH. - Turzyca tunikowa
95. <i>Carex elata</i> ALL. - Turzyca sztywna
96. <i>Carex gracilis</i> CURTIS - Turzyca zaostrowana
97. <i>Carex hirta</i> L. - Turzyca owłosiona
98. <i>Carex leporina</i> L. - Turzyca zajęcza
99. <i>Carex nigra</i> REICHARD - Turzyca pospolita
100. <i>Carex panicea</i> L. - Turzyca prosowata
101. <i>Carex paniculata</i> L. - Turzyca prosowa
102. <i>Carex pseudocyperus</i> L. - Turzyca nibyciborowata
103. <i>Carex riparia</i> CURTIS - Turzyca brzegowa
104. <i>Carex rostrata</i> STOKES - Turzyca dzióbkowata
105. <i>Carex vesicaria</i> L. - Turzyca pęcherzykowata
106. <i>Carex vulpina</i> L. - Turzyca lisia
107. <i>Carpinus betulus</i> L. - Grab zwyczajny
108. <i>Carum carvi</i> L. - Kminek zwyczajny
109. <i>Castanea sativa</i> MILL. - Kasztan jadalny
110. <i>Centaurea cyanus</i> L. - Chaber bławatek
111. <i>Centaurea jacea</i> L. - Chaber łąkowy
112. <i>Centaurea scabiosa</i> L. - Chaber driakiewnik
113. <i>Centaurea stoebe</i> L. - Chaber nadreński
114. <i>Cerastium arvense</i> L. s. s. - Rogownica polna
115. <i>Cerastium holosteoides</i> FR. em. HYL. - Rogownica pospolita

116. <i>Cerasus avium</i> (L.) MOENCH - Czereśnia (Trześnia) dzika
117. <i>Ceratophyllum demersum</i> L. s. s. - Rogatek sztywny
118. <i>Chaenorhinum minus</i> (L.) LANGE <i>Linaría minor</i> (L.) DESF. – Lnica mała
119. <i>Chaerophyllum temulum</i> L. - Świerżbek gajowy (Ś. zwisty)
120. <i>Chamaenerion angustifolium</i> (L.) SCOP. - Wierzbówka kiprzyca
121. <i>Chamomilla recutita</i> (L.) RAUSCHERT - Rumianek pospolity
122. <i>Chamomilla suaveolens</i> (PURSH) RYDB. - Rumianek bezpromieniowy
123. <i>Chelidonium majus</i> L. - Glistnik jaskółcze ziele
124. <i>Chenopodium album</i> L. - Komosa biała (Lebioda)
125. <i>Chenopodium bonus-henricus</i> L. - Komosa strzałkowata
126. <i>Chenopodium glaucum</i> L. - Komosa sina
127. <i>Chenopodium hybridum</i> L. - Komosa wielkolistna
128. <i>Chenopodium rubrum</i> L. - Komosa czerwonawa
129. <i>Cichorium intybus</i> L. - Cykoria podróżnik
130. <i>Circaea lutetiana</i> L. - Czartawa pospolita
131. <i>Cirsium arvense</i> (L.) SCOP. - Ostrożeń polny
132. <i>Cirsium oleraceum</i> (L.) SCOP. - Ostrożeń warzywny
133. <i>Cirsium palustre</i> (L.) SCOP. - Ostrożeń błotny
134. <i>Comarum palustre</i> L. - Siedmiopalecznik błotny
135. <i>Conium maculatum</i> L. - Szczwół plamisty
136. <i>Convallaria majalis</i> L. - Konwalia majowa
137. <i>Convolvulus arvensis</i> L. - Powój polny
138. <i>Conyza canadensis</i> (L.) CRONQUIST - Konyza (Przymiotno) kanadyjska
139. <i>Coronilla varia</i> L. - Cieciora pstra
140. <i>Corylus avellana</i> L. - Leszczyna pospolita (Orzech laskowy)
141. <i>Corynephorus canescens</i> (L.) P. BEAUV. - Szczotlika siwa
142. <i>Crataegus laevigata</i> (POIR.) DC. - Głóg dwuszyjkowy
143. <i>Crataegus monogyna</i> JACQ. - Głóg jednoszyjkowy
144. <i>Crepis biennis</i> L. - Pępawa dwuletnia
145. <i>Crepis paludosa</i> (L.) MOENCH - Pępawa błotna
146. <i>Dactylis glomerata</i> L. - Kupkówka (Rżniączka) pospolita
147. <i>Daucus carota</i> L. - Marchew zwyczajna
148. <i>Deschampsia caespitosa</i> (L.) P. BEAUV. - Śmiełek darniowy
149. <i>Deschampsia flexuosa</i> (L.) TRIN. - Śmiełek pogięty
150. <i>Descurainia sophia</i> (L.) WEBB ex PRANTL - Stulicha psia
151. <i>Dianthus carthusianorum</i> L. - Goździk kartuzek
152. <i>Dianthus deltoides</i> L. - Goździk kropkowany (G. widełkowaty)
153. <i>Dryopteris carthusiana</i> (VILL.) H. P. FUCHS - Nerecznica krótkoostna
154. <i>Dryopteris filix-mas</i> (L.) SCHOTT - Nerecznica samcza
155. <i>Echinochloa crus-galli</i> (L.) P. BEAUV. - Chwastnica jednostronna
156. <i>Echium vulgare</i> L. - Żmijowiec zwyczajny
157. <i>Eleocharis palustris</i> (L.) ROEM. & SCHULT. - Ponikło błotne
158. <i>Elodea canadensis</i> MICHX. - Moczarka kanadyjska
159. <i>Epilobium hirsutum</i> L. - Wierzbownica kosmata
160. <i>Epilobium montanum</i> L. - Wierzbownica górską
161. <i>Epilobium palustre</i> L. - Wierzbownica błotna
162. <i>Epilobium parviflorum</i> SCHREB. – Wierzbownica drobnokwiatowa
163. <i>Epipactis helleborine</i> (L.) CRANTZ - Kruszczyk szerokolistny
164. <i>Equisetum arvense</i> L. - Skrzyp polny
165. <i>Equisetum fluviatile</i> L. - Skrzyp bagienny
166. <i>Equisetum hyemale</i> L. - Skrzyp zimowy
167. <i>Equisetum palustre</i> L. - Skrzyp błotny
168. <i>Equisetum sylvaticum</i> L. - Skrzyp leśny
169. <i>Erigeron acris</i> L. - Przymiotno ostre
170. <i>Erigeron annuus</i> (L.) PERS. - Przymiotno białe
171. <i>Erodium cicutarium</i> (L.) L'HÉR. - Iglia pospolita
172. <i>Erophila verna</i> (L.) CHEVALL. - Wiosnowka pospolita
173. <i>Erysimum cheiranthoides</i> L. - Pszonak drobnokwiatowy
174. <i>Eriophorum angustifolium</i> - wełnianka wąskolistna
175. <i>Euonymus europaeus</i> L. - Trzmielina zwyczajna
176. <i>Eupatorium cannabinum</i> L. - Sądziec konopiasty

177. <i>Euphorbia cyparissias</i> L. - Wilczomlec (Ostromlec) sosnka
178. <i>Euphorbia helioscopia</i> L. - Wilczomlec (Ostromlec) obrotny
179. <i>Euphorbia pepus</i> L. - Wilczomlec (Ostromlec) ogrodowy
180. <i>Euphrasia rostkoviana</i> HAYNE - Świetlik łąkowy
181. <i>Fagus sylvatica</i> L. - Buk zwyczajny
182. <i>Falcaria vulgaris</i> BERNH. - Sierpnica pospolita
183. <i>Fallopia convolvulus</i> (L.) Á. LÖVE - Rdestówka (Rdest) powojowata
184. <i>Fallopia dumetorum</i> (L.) HOLUB - Rdestówka (Rdest) zaroślowa
185. <i>Festuca gigantea</i> (L.) VILL. - Kostrzewa olbrzymia
186. <i>Festuca ovina</i> L. - Kostrzewa owcza
187. <i>Festuca pratensis</i> HUDS. - Kostrzewa łąkowa
188. <i>Festuca rubra</i> L. S. S. - Kostrzewa czerwona
189. <i>Ficaria verna</i> HUDS. - Ziarnopłon (Jaskier) wiosenny
190. <i>Filipendula ulmaria</i> (L.) MAXIM. - Wiązówka błotna
191. <i>Fragaria vesca</i> L. - Poziomka pospolita
192. <i>Frangula alnus</i> MILL. - Kruszyna pospolita
193. <i>Fraxinus excelsior</i> L. - Jesion wyniosły
194. <i>Fumaria officinalis</i> L. - Dymnica pospolita
195. <i>Gagea lutea</i> (L.) KER GAWL. - Złoc żółta
196. <i>Gagea pratensis</i> (PERS.) DUMORT. - Złoc łąkowa
197. <i>Galeobdolon luteum</i> HUDS. - Gajowiec żółty
198. <i>Galeopsis bifida</i> BOENN. - Poziwnik dwudzielny
199. <i>Galeopsis pubescens</i> BESSER - Poziwnik miękkowłosy
200. <i>Galeopsis speciosa</i> MILL. - Poziwnik pstry
201. <i>Galeopsis tetrahit</i> L. - Poziwnik szorstki
202. <i>Galinsoga parviflora</i> CAV. - Żóttlica drobnokwiatowa
203. <i>Galinsoga quadriradiata</i> RULZ et PAV. - Żóttlica owłosiona
204. <i>Galium aparine</i> L. - Przytulia czepna
205. <i>Galium mollugo</i> L. - Przytulia pospolita
206. <i>Galium odoratum</i> (L.) SCOP. - Przytulia (Marzanka) wonna
207. <i>Galium palustre</i> L. - Przytulia błotna
208. <i>Galium uliginosum</i> L. - Przytulia bagienna
209. <i>Galium verum</i> L. - Przytulia właściwa
210. <i>Genista tinctoria</i> L. - Janowiec barwierski
211. <i>Geranium palustre</i> L. - Bodziszek błotny
212. <i>Geranium pratense</i> L. - Bodziszek łąkowy
213. <i>Geranium pusillum</i> BURM. f. ex L. - Bodziszek drobny
214. <i>Geranium robertianum</i> L. - Bodziszek cuchnący
215. <i>Geum rivale</i> L. - Kuklik zwisły
216. <i>Geum urbanum</i> L. - Kuklik pospolity
217. <i>Glechoma hederacea</i> L. - Bluszcz kurdybanek
218. <i>Glyceria fluitans</i> (L.) R. BR. - Manna jadalna
219. <i>Glyceria maxima</i> (HARTM.) HOLMB. - Manna mielec (M. wodna)
220. <i>Gnaphalium sylvaticum</i> L. - Szarota leśna
221. <i>Gnaphalium uliginosum</i> L. - Szarota błotna
222. <i>Gypsophila muralis</i> L. - Łyszczec (Gipsówka) polny
223. <i>Hedera helix</i> L. - Bluszcz pospolity
224. <i>Helichrysum arenarium</i> (L.) MOENCH - Kocanki piaskowe
225. <i>Heracleum sibiricum</i> L. - Barszcz syberyjski
226. <i>Heracleum sphondylium</i> L. - Barszcz zwyczajny
227. <i>Hieracium laevigatum</i> WILLD. (lachenalii - umbellatum) - Jastrzębiec gładki
228. <i>Hieracium murorum</i> L. - Jastrzębiec leśny
229. <i>Hieracium pilosella</i> L. - Jastrzębiec kosmaczek
230. <i>Hieracium sabaudum</i> L. - Jastrzębiec sabaudzki
231. <i>Holcus lanatus</i> L. - Kłosówka wełnista
232. <i>Holcus mollis</i> L. - Kłosówka miękka
233. <i>Holosteum umbellatum</i> L. - Mokrzyca baldaszkowy
234. <i>Hordeum murinum</i> L. - Jęczmień płonny (J. płony)
235. <i>Hordeum vulgare</i> L. - Jęczmień zwyczajny
236. <i>Hottonia palustris</i> L. - Okrężnica bagienna
237. <i>Humulus lupulus</i> L. - Chmiel zwyczajny

238. <i>Huperzia selago</i> (L.) BERNH. ex SCHRANK & MART. - Wroniec widlasty (Widłak wroniec)
239. <i>Hydrocharis morsus-ranae</i> L. - Żabiściek pływający
240. <i>Hypericum perforatum</i> L. - Dziurawiec zwyczajny
241. <i>Hypochoeris radicata</i> L. - Prosiencznik szorstki
242. <i>Impatiens noli-tangere</i> L. - Niecierpek pospolity
243. <i>Impatiens parviflora</i> DC. - Niecierpek drobnokwiatowy
244. <i>Iris pseudacorus</i> L. - Kosaciec żółty
245. <i>Jasione montana</i> L. - Jasieniec piaskowy
246. <i>Juncus articulatus</i> L. em. K. RICHT. - Sit członowaty
247. <i>Juncus bufonius</i> L. - Sit dwudzielny
248. <i>Juncus conglomeratus</i> L. em. LEERS - Sit skupiony
249. <i>Juncus effusus</i> L. - Sit rozpięchły
250. <i>Juncus inflexus</i> L. - Sit siny
251. <i>Knautia arvensis</i> (L.) J. M. COULT. - Świerzbica polna
252. <i>Lactuca serriola</i> L. - Sałata kompasowa
253. <i>Lamium album</i> L. - Jasnota biała
254. <i>Lamium amplexicaule</i> L. - Jasnota różowa
255. <i>Lamium maculatum</i> L. - Jasnota plamista
256. <i>Lamium purpureum</i> L. - Jasnota purpurowa
257. <i>Lapsana communis</i> L. s. s. - Łoczyga pospolita
258. <i>Larix decidua</i> MILL. - Modrzew europejski
259. <i>Lathyrus pratensis</i> L. - Groszek łąkowy (G. żółty)
260. <i>Lathyrus sylvestris</i> L. - Groszek leśny
261. <i>Lemna minor</i> L. - Rzęsa drobna (Rz. mniejsza)
262. <i>Lemna trisulca</i> L. - Rzęsa trójrowkowa
263. <i>Leontodon autumnalis</i> L. - Brodawnik jesienny
264. <i>Leontodon hispidus</i> L. - Brodawnik zwyczajny
265. <i>Lepidium campestre</i> (L.) R. BR. - Pieprzyca polna
266. <i>Leucanthemum vulgare</i> LAM. s. s. - Jastrun (Złocień) właściwy
267. <i>Ligustrum vulgare</i> L. - Ligustr pospolity
268. <i>Linaria vulgaris</i> MILL. - Lnica pospolita
269. <i>Linum usitatissimum</i> L. - Len zwyczajny
270. <i>Lithospermum arvense</i> L. - Nawrot polny
271. <i>Lolium multiflorum</i> LAM. - Życica wielokwiatowa
272. <i>Lolium perenne</i> L. - Życica trwała
273. <i>Lonicera xylosteum</i> L. - Wiciokrzew (Suchokrzew) suchodrzew
274. <i>Lotus corniculatus</i> L. - Komonica zwyczajna
275. <i>Lotus uliginosus</i> SCHKUHR - Komonica błotna
276. <i>Lupinus luteus</i> L. - Łubin żółty
277. <i>Lupinus polyphyllus</i> LINDL. - Łubin trwały
278. <i>Luzula campestris</i> (L.) DC. - Kosmatka polna
279. <i>Luzula multiflora</i> (RETZ.) LEJ. - Kosmatka licznokwiatowa
280. <i>Luzula pilosa</i> (L.) WILLD. - Kosmatka owosiona
281. <i>Lychnis flos-cuculi</i> L. - Fioletka poszarpana
282. <i>Lycopodium clavatum</i> L. - Widłak goździsty
283. <i>Lycopus europaeus</i> L. - Karbieniec pospolity
284. <i>Lysimachia nummularia</i> L. - Tojeść rozestana
285. <i>Lysimachia thyrsoflora</i> L. - Tojeść bukietowa
286. <i>Lysimachia vulgaris</i> L. - Tojeść pospolita (T. zwyczajna)
287. <i>Lythrum salicaria</i> L. - Krwawnica pospolita
288. <i>Maianthemum bifolium</i> (L.) F. W. SCHMIDT - Konwalijska dwulistna
289. <i>Malus domestica</i> BORKH. - Jabłoń domowa
290. <i>Malus sylvestris</i> MILL. - Jabłoń dzika (J. płonka)
291. <i>Malva alcea</i> L. - Ślaz zygmarek
292. <i>Malva neglecta</i> WALLR. - Ślaz zaniedbany
293. <i>Malva pusilla</i> SM. - Ślaz drobnokwiatowy
294. <i>Matricaria maritima</i> L. subsp. <i>inodora</i> (L.) DOSTÁL = <i>Tripleurospermum inodorum</i> (L.) SCH. BIP. - Maruna bezwonna
295. <i>Medicago falcata</i> L. - Lucerna sierpowata
296. <i>Medicago lupulina</i> L. - Lucerna nerkowata
297. <i>Medicago sativa</i> L. - Lucerna siewna
298. <i>Melampyrum pratense</i> L. - Pszeniec zwyczajny

299. <i>Melandrium album</i> (MILL.) GARCKE - Bniec biały
300. <i>Melandrium rubrum</i> (WEIGEL) GARCKE - Bniec czerwony
301. <i>Melica nutans</i> L. - Perłówka zwisła (P. jednostronna)
302. <i>Melilotus alba</i> MEDIK. - Nostrzyk biały
303. <i>Melilotus officinalis</i> (L.) PALL. - Nostrzyk żółty
304. <i>Mentha aquatica</i> L. - Mięta nadwodna (M. wodna)
305. <i>Mentha arvensis</i> L. - Mięta polna
306. <i>Mercurialis perennis</i> L. - Szczyr trwały
307. <i>Milium effusum</i> L. - Prosownica rozpierzchła
308. <i>Moehringia trinervia</i> (L.) CLAIRV. - Możylinek trójnerwowy
309. <i>Morus alba</i> L. - Morwa biała
310. <i>Mycelis muralis</i> (L.) DUMORT. - Sałatnik leśny
311. <i>Myosotis arvensis</i> (L.) HILL - Niezapominajka polna
312. <i>Myosotis palustris</i> (L.) L. em. RCHB. - Niezapominajka błotna
313. <i>Myosotis stricta</i> LINK ex ROEM. & SCHULT. - Niezapominajka piaszkowa
314. <i>Myosoton aquaticum</i> (L.) MOENCH - Kościenica (Kościeniec) wodna
315. <i>Myosurus minimus</i> L. - Mysiurek drobny
316. <i>Myriophyllum spicatum</i> L. - Wywólcznik kłosowy
317. <i>Nuphar lutea</i> (L.) SIBTH. & SM. - Grażel żółty
318. <i>Nymphaea alba</i> L. - Grzybień białe
319. <i>Odontites serotina</i> (LAM.) RCHB. s. s. - Zagorzałek późny
320. <i>Oenanthe aquatica</i> (L.) POIR. - Kropidło wodne
321. <i>Oenothera biennis</i> L. s. s. - Wiesiołek dwuletni
322. <i>Oxalis acetosella</i> L. - Szczawik zajęczy
323. <i>Oxalis stricta</i> L. - Szczawik żółty
324. <i>Padus avium</i> MILL. - Czeremcha zwyczajna
325. <i>Padus serotina</i> (EHRH.) BORKH. - Czeremcha amerykańska
326. <i>Papaver argemone</i> L. - Mak piaskowy
327. <i>Papaver dubium</i> L. - Mak wąpłiwy
328. <i>Papaver rhoeas</i> L. - Mak polny
329. <i>Paris quadrifolia</i> L. - Czworolist pospolity
330. <i>Pastinaca sativa</i> L. - Pasternak zwyczajny
331. <i>Petrorhagia prolifera</i> (L.) P. W. BALL & HEYWOOD = <i>Tunica prolifera</i> (L.) SCOP. - Goździcznik wycięty
332. <i>Peucedanum oreoselinum</i> (L.) MOENCH - Gorysz pagórkowy
333. <i>Peucedanum palustre</i> (L.) MOENCH - Gorysz błotny
334. <i>Phalaris arundinacea</i> L. - Mozga trzcinowata
335. <i>Philadelphus coronarius</i> L. - Jaśminowiec wonny
336. <i>Phleum pratense</i> L. - Tymotka łąkowa (Brzanka pastewna)
337. <i>Phragmites australis</i> (CAV.) TRIN. ex STEUD. - Trzcina pospolita
338. <i>Picea abies</i> (L.) H. KARST. - Świerk pospolity
339. <i>Picea pungens</i> ENGELM. - Świerk kłujący
340. <i>Picris hieracioides</i> L. - Goryczel jastrzębcowaty (G. jastrzębcowy)
341. <i>Pimpinella saxifraga</i> L. - Biedrzynek mniejszy
342. <i>Pinus sylvestris</i> L. - Sosna zwyczajna
343. <i>Pinus strobus</i> L. - Sosna wejmutka
344. <i>Plantago lanceolata</i> L. - Babka lancetowata
345. <i>Plantago major</i> L. - Babka zwyczajna
346. <i>Plantago media</i> L. - Babka średnia
347. <i>Platanus x hispanica</i> MÜNCHH. - Platan klonolistny
348. <i>Poa annua</i> L. - Wiechlina (Wyklina) roczna
349. <i>Poa compressa</i> L. - Wiechlina (Wyklina) spłaszczona
350. <i>Poa nemoralis</i> L. - Wiechlina (Wyklina) gajowa
351. <i>Poa palustris</i> L. - Wiechlina (Wyklina) błotna
352. <i>Poa pratensis</i> L. - Wiechlina (Wyklina) łąkowa
353. <i>Poa trivialis</i> L. - Wiechlina (Wyklina) zwyczajna
354. <i>Polygonatum multiflorum</i> (L.) ALL. - Kokoryczka wielokwiatowa
355. <i>Polygonum amphibium</i> L. - Rdest ziemnowodny
356. <i>Polygonum aviculare</i> L. - Rdest ptasi
357. <i>Polygonum bistorta</i> L. - Rdest wężownik
358. <i>Polygonum hydropiper</i> L. - Rdest ostrogorzki
359. <i>Polygonum lapathifolium</i> L. - Rdest szczawiolistny

360. <i>Polygonum lapathifolium</i> subsp. <i>lapathifolium</i> - Rdest kolankowy
361. <i>Polygonum lapathifolium</i> subsp. <i>pallidum</i> (WITH.) FR. - Rdest gruczołowaty
362. <i>Polygonum persicaria</i> L. - Rdest plamisty
363. <i>Polypodium vulgare</i> L. - Paprotka zwyczajna
364. <i>Populus alba</i> L. - Topola biała (Białodrzew)
365. <i>Populus nigra</i> L. - Topola czarna (T. nadwiślańska; Sokora)
366. <i>Populus tremula</i> L. - Topola osika (Osika)
367. <i>Potamogeton crispus</i> L. - Rdestnica kędzierzawa
368. <i>Potamogeton natans</i> L. - Rdestnica pływająca
369. <i>Potentilla anserina</i> L. - Pięciornik gęsi
370. <i>Potentilla arenaria</i> BORKH. - Pięciornik piaszkowy
371. <i>Potentilla argentea</i> L. s. s. - Pięciornik srebrny
372. <i>Potentilla erecta</i> (L.) RAEUSCH. - Pięciornik kurze ziele
373. <i>Potentilla reptans</i> L. - Pięciornik rozłogowy
374. <i>Prunella vulgaris</i> L. - Głowienka pospolita
375. <i>Prunus domestica</i> L. - Śliwa domowa
376. <i>Prunus padus</i> L. - Czeremcha zwyczajna.
377. <i>Prunus spinosa</i> L. - Śliwa tarnina (Tarnina)
378. <i>Pseudotsuga taxifolia</i> BRITTON - Jedlica (Daglezja) zielona
379. <i>Pteridium aquilinum</i> (L.) KUHN - Orlica pospolita
380. <i>Pulmonaria obscura</i> DUMORT. - Miodunka ćma
381. <i>Pyrus communis</i> L. - Grusza pospolita
382. <i>Quercus palustris</i> MÜNCHH - Dąb błotny
383. <i>Quercus petraea</i> (MATT.) LIEBL. - Dąb bezszypułkowy
384. <i>Quercus robur</i> L. - Dąb szypułkowy
385. <i>Quercus rubra</i> L. - Dąb czerwony
386. <i>Ranunculus acris</i> L. s. s. - Jaskier ostry
387. <i>Ranunculus auricomus</i> L. S. L. - Jaskier różnolistny
388. <i>Ranunculus bulbosus</i> L. - Jaskier bulwkowy
389. <i>Ranunculus flammula</i> L. - Jaskier płomiennik (J. płomieńczyk)
390. <i>Ranunculus lanuginosus</i> L. - Jaskier kosmaty
391. <i>Ranunculus repens</i> L. - Jaskier rozłogowy (J. rozesłany)
392. <i>Ranunculus sceleratus</i> L. - Jaskier jadowity
393. <i>Raphanus raphanistrum</i> L. - Rzodkiew świrzepa
394. <i>Reseda lutea</i> L. - Rezeda żółta
395. <i>Rhamnus catharticus</i> L. - Szakłak pospolity
396. <i>Rhinanthus serotinus</i> (SCHÖNH.) OBORNÝ - Szeleżnik większy
397. <i>Ribes nigrum</i> L. - Porzeczka czarna
398. <i>Ribes spicatum</i> E. ROBSON - Porzeczka czerwona (P. dzika)
399. <i>Ribes uva-crispa</i> L. - Porzeczka agrest (Agrest)
400. <i>Robinia pseudacacia</i> L. - Robinia (Grochodrzew) akacyjowa (R. grochodrzew; R. akacja)
401. <i>Rorippa amphibia</i> (L.) BESSER - Rzepicha ziemnowodna
402. <i>Rorippa sylvestris</i> (L.) BESSER - Rzepicha leśna
403. <i>Rosa canina</i> L. - Róża dzika
404. <i>Rosa rugosa</i> THUNB. - Róża pomarszczona
405. <i>Rubus caesius</i> L. - Jeżyna popielica
406. <i>Rubus idaeus</i> L. - Malina właściwa
407. <i>Rubus plicatus</i> WEIHE & NEES - Jeżyna fałdowana
408. <i>Rumex acetosa</i> L. - Szczaw zwyczajny
409. <i>Rumex acetosella</i> L. - Szczaw polny
410. <i>Rumex conglomeratus</i> MURRAY - Szczaw skupiony
411. <i>Rumex crispus</i> L. - Szczaw kędzierzawy
412. <i>Rumex hydrolapathum</i> HUDS. - Szczaw lancetowaty
413. <i>Rumex obtusifolius</i> L. - Szczaw tępolistny
414. <i>Sagina nodosa</i> (L.) FENZL - Karmnik kolankowaty
415. <i>Sagina procumbens</i> L. - Karmnik rozesłany
416. <i>Salix alba</i> L. - Wierzba biała
417. <i>Salix caprea</i> L. - Wierzba iwa
418. <i>Salix cinerea</i> L. - Wierzba szara (Łoza)
419. <i>Salix fragilis</i> L. - Wierzba krucha
420. <i>Salix pentandra</i> L. - Wierzba pięciopręcikowa (W. laurowa)

421. <i>Salix viminalis</i> L. - Wierzba wiciowa (Witwa)
422. <i>Sambucus nigra</i> L. - Bez czarny (Dziki bez czarny)
423. <i>Sanguisorba minor</i> SCOP. - Krwiściąg mniejszy
424. <i>Saponaria officinalis</i> L. - Mydlnica lekarska
425. <i>Schoenoplectus lacustris</i> (L.) PALLA - Oczeret jeziorny
426. <i>Scirpus sylvaticus</i> L. - Sitowie leśne
427. <i>Scleranthus annuus</i> L. - Czerwiec roczny
428. <i>Scleranthus perennis</i> L. - Czerwiec trwały
429. <i>Scrophularia nodosa</i> L. - Trędownik bulwiasty
430. <i>Scrophularia umbrosa</i> DUMORT. - Trędownik skrzydlaty (T. oskrzydłony)
431. <i>Scutellaria galericulata</i> L. - Tarczyca pospolita
432. <i>Secale cereale</i> L. – Żyto zwyczajne
433. <i>Sedum acre</i> L. - Rozchodnik ostry
434. <i>Sedum maximum</i> (L.) HOFFM. - Rozchodnik wielki
435. <i>Selinum carvifolia</i> (L.) L. - Olszewnik kminkolistny
436. <i>Senecio jacobaea</i> L. - Starzec Jakubek
437. <i>Senecio vernalis</i> WALDST. & KIT. - Starzec wiosenny
438. <i>Senecio vulgaris</i> L. - Starzec zwyczajny
439. <i>Setaria pumila</i> (POIR.) ROEM. & SCHULT. - Włośnica sina
440. <i>Setaria viridis</i> (L.) P. BEAUV. - Włośnica zielona
441. <i>Silene vulgaris</i> (MOENCH) GARCKE - Lepnica rozdęta
442. <i>Sinapis alba</i> L. - Gorczyca jasna (G. biała)
443. <i>Sinapis arvensis</i> L. - Gorczyca polna (Ognicha)
444. <i>Sisymbrium loeselii</i> L. - Stulisz Loesela
445. <i>Sisymbrium officinale</i> (L.) SCOP. - Stulisz lekarski
446. <i>Sium latifolium</i> L. - Marek szerokolistny
447. <i>Solanum dulcamara</i> L. - Psianka słodkogórz
448. <i>Solanum nigrum</i> L. em. MILL. - Psianka czarna
449. <i>Solanum tuberosum</i> L. - Psianka ziemniak (Ziemniak)
450. <i>Solidago canadensis</i> L. - Nawłóć kanadyjska
451. <i>Solidago gigantea</i> AITON - Nawłóć późna (N. olbrzymia)
452. <i>Solidago virgaurea</i> L. s. s. - Nawłóć pospolita
453. <i>Sonchus arvensis</i> L. - Mlecz polny
454. <i>Sonchus asper</i> (L.) HILL - Mlecz kolczasty
455. <i>Sonchus oleraceus</i> L. - Mlecz zwyczajny (M. warzywny)
456. <i>Sorbus aucuparia</i> L. em. HEDL. - Jarząb pospolity (J. zwyczajny)
457. <i>Sparganium emersum</i> REHMANN - Jeżogłówka pojedyncza
458. <i>Sparganium erectum</i> L. em. RCHB. s. s. - Jeżogłówka gałęzista
459. <i>Spergula arvensis</i> L. - Sporek polny
460. <i>Spergula morisonii</i> BOREAU - Sporek wiosenny
461. <i>Spirodela polyrhiza</i> (L.) SCHLEID. - Spirodela wielkorzeniowa
462. <i>Stachys palustris</i> L. - Czyściec błotny
463. <i>Stachys sylvatica</i> L. - Czyściec leśny
464. <i>Stellaria graminea</i> L. - Gwiazdnica trawiasta
465. <i>Stellaria holostea</i> L. - Gwiazdnica wielkokwiatowa
466. <i>Stellaria media</i> (L.) VILL. - Gwiazdnica pospolita
467. <i>Stellaria palustris</i> RETZ. - Gwiazdnica błotna (G. sina)
468. <i>Stellaria uliginosa</i> MURRAY - Gwiazdnica bagienna (G. bagnowa)
469. <i>Symphoricarpos albus</i> (L.) S. F. BLAKE - Śnieguliczka biała (Ś. białojagodowa)
470. <i>Symphytum officinale</i> L. - Żywokost lekarski
471. <i>Syringa vulgaris</i> L. - Lilak pospolity (Bez)
472. <i>Tanacetum vulgare</i> L. - Wrotycz pospolity
473. <i>Taraxacum officinale</i> F. H. WIGG. - Mniszek pospolity
474. <i>Taxus baccata</i> L. – Cis pospolity
475. <i>Thlaspi arvense</i> L. - Tobołki polne
476. <i>Thuja occidentalis</i> L. – Żywotnik zachodni
477. <i>Thymus pulegioides</i> L. - Macierzanka zwyczajna
478. <i>Thymus serpyllum</i> L. em. FR. - Macierzanka piaskowa
479. <i>Tilia cordata</i> MILL. - Lipa drobnolistna
480. <i>Tilia platyphyllos</i> SCOP. - Lipa szerokolistna (L. wielkolistna)
481. <i>Tilia tomentosa</i> MOENCH - Lipa srebrzysta

482. <i>Torilis japonica</i> (HOULT.) DC. - Kłobuczka pospolita
483. <i>Tragopogon pratensis</i> L. s. s. - Kozibród łąkowy
484. <i>Trifolium arvense</i> L. - Koniczyna polna
485. <i>Trifolium aureum</i> POLLICH - Koniczyna złocistożółta
486. <i>Trifolium campestre</i> SCHREB. - Koniczyna różnoogonkowa
487. <i>Trifolium dubium</i> SIBTH. - Koniczyna drobnogłówkowa
488. <i>Trifolium hybridum</i> L. - Koniczyna białoróżowa
489. <i>Trifolium medium</i> L. - Koniczyna pogięta
490. <i>Trifolium pratense</i> L. - Koniczyna łąkowa
491. <i>Trifolium repens</i> L. - Koniczyna biała (K. rozestłana)
492. <i>Trientalis europaea</i> L. - Siódmaczek leśny (S. europejski)
493. <i>Triticum aestivum</i> L. - Pszenica zwyczajna
494. <i>Tussilago farfara</i> L. - Podbiał pospolity
495. <i>Typha angustifolia</i> L. - Pałka wąskolistna
496. <i>Typha latifolia</i> L. - Pałka szerokolistna
497. <i>Ulmus laevis</i> PALL. - Wiąz szypułkowy (Bimak)
498. <i>Ulmus minor</i> MILL. - Wiąz pospolity (W. polny)
499. <i>Urtica dioica</i> L. - Pokrzywa zwyczajna
500. <i>Urtica urens</i> L. - Pokrzywa żegawka
501. <i>Vaccinium myrtillus</i> L. - Borówka czarna
502. <i>Vaccinium vitis-idaea</i> L. - Borówka brusznica
503. <i>Valeriana officinalis</i> L. - Kozłek lekarski
504. <i>Valerianella dentata</i> (L.) POLLICH - Roszpunka ząbkowana
505. <i>Valerianella locusta</i> LATERR. em. BETCKE - Roszpunka warzywna
506. <i>Valeriana sambuciforme</i> L. - Kozłek bżowy
507. <i>Verbascum nigrum</i> L. - Dziewanna pospolita
508. <i>Verbascum phlomoides</i> L. - Dziewanna kutnerowata
509. <i>Verbascum thapsus</i> L. - Dziewanna drobnokwiatowa
510. <i>Veronica agrestis</i> L. - Przetacznik rolny
511. <i>Veronica arvensis</i> L. - Przetacznik polny
512. <i>Veronica beccabunga</i> L. - Przetacznik bobowniczek
513. <i>Veronica chamaedrys</i> L. - Przetacznik ożankowy
514. <i>Veronica hederifolia</i> L. s. s. - Przetacznik bluszczowy
515. <i>Veronica officinalis</i> L. - Przetacznik leśny
516. <i>Veronica persica</i> POIR. - Przetacznik perski
517. <i>Veronica scutellata</i> L. - Przetacznik błotny (P. bagienny)
518. <i>Veronica serpyllifolia</i> L. - Przetacznik macierzankowy
519. <i>Veronica triphyllos</i> L. - Przetacznik trójlistkowy
520. <i>Viburnum opulus</i> L. - Kalina koralowa
521. <i>Vicia angustifolia</i> L. - Wyka wąskolistna
522. <i>Vicia cracca</i> L. - Wyka ptasia
523. <i>Vicia dasycarpa</i> TEN. - Wyka pstra
524. <i>Vicia faba</i> L. - Wyka bób (Bób)
525. <i>Vicia grandiflora</i> SCOP. - Wyka brudnożółta
526. <i>Vicia hirsuta</i> (L.) S. F. GRAY - Wyka drobnokwiatowa
527. <i>Vicia sativa</i> L. - Wyka siewna
528. <i>Vicia sepium</i> L. - Wyka płotowa
529. <i>Vicia tetrasperma</i> (L.) SCHREB. - Wyka czteronasienna
530. <i>Vicia villosa</i> ROTH - Wyka kosmata
531. <i>Vinca minor</i> L. - Barwinek pospolity
532. <i>Viola arvensis</i> MURRAY - Fiołek polny
533. <i>Viola reichenbachiana</i> JORD. ex BOREAU - Fiołek leśny
534. <i>Viola tricolor</i> L. s. s. - Fiołek trójbarwny
535. <i>Viscum album</i> L. - Jemiola pospolita
536. <i>Zea mays</i> L. - Kukurydza zwyczajna

Załącznik 2.

Zestawienie gatunków rzadkich i narażonych na wyginięcie, których występowanie stwierdzono na obszarze gminy Maszewo w sezonie wegetacyjnym 1999/2000.

Zestawienie gatunków wykonano na podstawie:

A - wykazu wg. Żukowskiego i Jackowiaka (1995) w odn. do Pomorza Zach. rzadkich (R) i narażonych na wyginięcie (V),

B - wykazu wg. Jasnowskiej (1996) w tym chronionych prawnie (Ch),

C - czerwonej listy dla Meklemburgii i Przedpomorza

kategorie zagrożenia

0 – wymarły lub zaginiony

1 – zagrożony wymarciem

2 - silnie narażony na wymarcie

3 – narażony na wymarcie

4 – potencjalnie narażony na wymarcie

Nazwa gatunku	A	B	C
1. <i>Achillea ptarmica</i> - krwawnik kichawiec			3
2. <i>Agrostemma githago</i> - kąkol polny			2
3. <i>Alchemilla gracilis</i> - przywrotnik połyskujący			2
4. <i>Alchemilla monticola</i> - przywrotnik pasterski			1
5. <i>Anthoxanthum aristatum</i> - tomka oścista			2
6. <i>Anthoxanthum odoratum</i> - tomka wonna			3
7. <i>Anthyllis vulneraria</i> - przelot pospolity			3
8. <i>Armeria maritima</i> - zawciąg pospolity			3
9. <i>Avena fatua</i> - owies głuchy			2
10. <i>Briza media</i> - drżączka średnia			2
11. <i>Campanula patula</i> - dzwonek rozpięchły			3
12. <i>Cardamine pratensis</i> - rzeżucha łąkowa			3
13. <i>Carex nigra</i> – turzyca pospolita			3
14. <i>Carex panicea</i> - turzyca prosowata			2
15. <i>Carex rostrata</i> - turzyca dzióbkowata			3
16. <i>Carex vesicaria</i> - turzyca pęcherzykowata			3
17. <i>Carex vulpina</i> - turzyca lisia			3
18. <i>Carum carvi</i> - kminek zwyczajny			2
19. <i>Centaurea cyanus</i> - chaber bławatek			3
20. <i>Chenopodium bonus-henricus</i> - komosa strzałkowata	R		3

21. <i>Conium maculatum</i> - szczywól plamisty	R		
22. <i>Dianthus carthusianorum</i> - goździk kartuzek			3
23. <i>Dianthus deltoides</i> - goździk kropkowany (g. widełkowaty)			3
24. <i>Euphrasia rostkoviana</i> - świetlik łąkowy			1
25. <i>Festuca ovina</i> - kostrzewa owcza			3
26. <i>Gagea pratensis</i> - złoć łąkowa			3
27. <i>Galeopsis pubescens</i> - poziewnik miękkowłosy			2
28. <i>Galium uliginosum</i> - przytulia bagienna			3
29. <i>Genista tinctoria</i> - janowiec barwierski			3
30. <i>Gypsophila muralis</i> - lyszczec polny (Gipsówka)			0
31. <i>Hedera helix</i> – bluszcz pospolity		CH	
32. <i>Holosteum umbellatum</i> - mokrzychnik baldaszkowy			3
33. <i>Hottonia palustris</i> - okrężnica bagienna			3
34. <i>Huperzia selago</i> – widłak wroniec	V	CH	1
35. <i>Hydrocharis morsus-ranae</i> - żabiściek pływający			3
36. <i>Juncus conglomeratus</i> - sit skupiony			3
37. <i>Leontodon hispidus</i> - brodawnik zwyczajny			3
38. <i>Leucanthemum vulgare</i> - jastrun (złocień) właściwy			2
39. <i>Luzula campestris</i> - kosmatka polna			3
40. <i>Lychnis flos-cuculi</i> - firletka poszarpana			2
41. <i>Lycopodium clavatum</i> – widłak goździsty	R	CH	2
42. <i>Plantago media</i> – babka średnia			3
43. <i>Polygonum bistorta</i> - rdest węzownik			2
44. <i>Populus nigra</i> – topola czarna	V		
45. <i>Potentilla arenaria</i> - pięciornik piaskowy			2
46. <i>Potentilla erecta</i> - pięciornik kurze ziele			3
47. <i>Ranunculus flammula</i> - jaskier płomiennik (j. płomieńczyk)			3
48. <i>Sagina nodosa</i> - karmnik kolankowaty			2
49. <i>Sanguisorba minor</i> - krwiściąg mniejszy			3
50. <i>Selinum carvifolia</i> - olszewnik kminkolistny			3
51. <i>Taxus baccata</i> – cis pospolity	R	CH	4
52. <i>Valerianella dentata</i> - rozspunka ząbkowana			2
53. <i>Verbascum phlomoides</i> - dziewanna kutnerowata			2
54. <i>Verbascum thapsus</i> - dziewanna drobnokwiatowa			3
55. <i>Veronica scutellata</i> - przetacznik błotny (p. bagienny)			3
56. <i>Viscum album</i> - jemiola pospolita			3

Załącznik 3

Wykaz drzew przekraczających dolne granice ustalone dla pomników przyrody - Tabela 1.

Wykaz zinwentaryzowanych alej - Tabela 2.

Tabela 1.

Lp	Gatunek	Lokalizacja	Nr fotografii	Pierśnica w [cm]	Obwód w [cm]	Wysokość w [m]	Stan
1	Buk zwyczajny (<i>Fagus sylvatica</i>)	Nadleśnictwo Nowogard, Leśnictwo Maciejewo - oddz. 327h		112	384	30	
2	Buk zwyczajny (<i>Fagus sylvatica</i>)	Nadleśnictwo Nowogard, Leśnictwo Maciejewo - oddz. 69c		-	607	28	
3	Buk zwyczajny (<i>Fagus sylvatica</i>)	Pogrzymie (przy zabudowaniach gospodarskich)	35	114	374	15	1 -(pięna wy
4	Buk zwyczajny (<i>Fagus sylvatica</i>) - 2 drzewa	Nadleśnictwo Nowogard, Leśnictwo Maszewo - oddz. 360c		107 105	365 365	27 27	
5	Buk zwyczajny (<i>Fagus sylvatica</i>)	Radzanek (park podworski)		159	404	25	
6	Buk zwyczajny, forma purpurowa (<i>Fagus sylvatica forma purpurea</i>)	Tarnowo (park podworski)	36	110	390	22	
7	Buk zwyczajny (<i>Fagus sylvatica</i>),	Tarnowo (park podworski)	37	102	380	28	2 (z
8	Dąb czerwony (<i>Quercus rubra</i>)	Tarnowo (park podworski)	38	126	460	26	
9	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	Nadleśnictwo Nowogard, Leśnictwo Maciejewo- oddz. 332l	39	125	495	34	
10	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	Nadleśnictwo Nowogard, Leśnictwo Maciejewo - oddz. 327h		122	479	27	
11	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>) – 2 drzewa	Jenikowo (park przykościelny)	40-42	128 132	415 419	25 25	
12	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	Maciejewo (przystanek PKS)	43	137	505	26	
13	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	Nadleśnictwo Nowogard, Leśnictwo Maciejewo -oddz. 379h		140	403	25	

14	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	Budzieszowice (park podworski)		165	432	26	1 (z
15	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	Budzieszowice (obok kościoła)	44,45	155 144 197	380 383 523	18 20 20	2 (p
16	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	Nadleśnictwo Nowogard, Leśnictwo Maszewo -oddz.369j	46	115	426	26	
17	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	Radzanek (park podworski)	47	134	392	18	
18	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	Radzanek (obok budynku mieszkalnego, dawna szkoła)	48	192	570	28	
19	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	Maszewo (obok kościoła)	49,50	140	506	24	
20	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	Maszewo (cmentarz)	51	130	418	25	
21	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>) -1szt. Lipa szerokolistna (<i>Tilia platyphyllos</i>) - 7 drzew	Maszewo (wokół kaplicy św. Jerzego)	52-56	135 108-140	498 349-478	24 26-29	
22	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	Darż (przy budynkach b.PGR)	57	119	510	30	
23	Grab zwyczajny (<i>Carpinus betulus</i>)	Jenikowo (ogród przy plebanii)	58	88	288	16	1 (ro wys
24	Jesion wyniosły (<i>Fraxinus excelsior</i>)	Korytowo (przy kościele)		87	290	29	
25	Jesion wyniosły (<i>Fraxinus excelsior</i>)	Korytowo (przy drodze w cen- trum wsi)		93	290	29	
26	Jesion wyniosły (<i>Fraxinus excelsior</i>)	Aleja nr 3 (Jenikowo-Dębice)	59	97	311	23	
27	Jesion wyniosły (<i>Fraxinus excelsior</i>)	Maszewo (cmentarz)	60	92	304	28	
28	Jesion wyniosły (<i>Fraxinus excelsior</i>)	Rożnowo Nowogardzkie (krzy- żówka na Dąbrowicę)		98	299	29	
29	Jesion wyniosły (<i>Fraxinus excelsior</i>)	Rożnowo Nowogardzkie (przy- stanek PKS, wyjazd na Darż)	61	85	285	30	
30	Klon jawor (<i>Acer pseudoplatanus</i>)	Aleja nr 9 (Przemocze- Rożnowo Nowogardzkie)		134	392	18	
31	Klon jawor (<i>Acer pseudoplatanus</i>)	Rożnowo Nowogardzkie (początek alei nr 8)		92	293	30	
32	Klon zwyczajny (<i>Acer platanoides</i>)	Aleja nr 5 (Maszewo – Stodólsko)		107	332	30	
33	Klon zwyczajny (<i>Acer platanoides</i>)	Aleja nr 6 (Maszewo-Darż)	62	85	293	28	
34	Lipa drobnolistna	Tarnowo (park podworski)	63	118	440	28	

	<i>(Tilia cordata)</i>						
35	Lipa drobnolistna (<i>Tilia cordata</i>)	Dąbrowica (przy zabudowa- niach gospodarskich)	64,65	145	448	28	
36	Lipa srebrzysta (<i>Tilia tomentosa</i>)	Jenikowo (ogród przy plebanii)	66	136	416	25	
37	Lipa szerokolistna (<i>Tilia platyphyllos</i>)	Korytowo (przy kościele)		110	350	26	
38	Lipa szerokolistna (<i>Tilia platyphyllos</i>)	Tarnowo (park podworski)	67	110	380	26	
39	Lipa szerokolistna (<i>Tilia platyphyllos</i>)	Aleja nr 11 (Przemocze- Tarnowo)		106	366	25	
40	Świerk kłujący (<i>Picea pungens</i>)	Budzieszowice (park podwor- ski)		107	332	24	
41	Topola czarna (<i>Populus nigra</i>)	Aleja nr 1 (Wisławie-Godowo)		143	468	30	
42	Topola czarna (<i>Populus nigra</i>)	Aleja nr 11 (Przemocze- Tarnowo)		123	445	30	
43	Wiąz szypułkowy (<i>Ulmus laevis</i>)	Tarnowo (park podworski)	68	115	402	25	
44	Cis pospolity (<i>Taxus baccata</i>)	Maszewo (cmentarz)	69	47 (u pnia)	-	16	2 (po- zrośn- k

*Stan zdrowotny drzew podano według skali opracowanej przez Pacyniaka i Smólskiego (1973).

Poszczególne cyfry tej skali oznaczają:

- 1 - drzewo zdrowe, bez ubytków i obecności szkodników,
- 2 - drzewo z częściowo obumierającymi cieńszymi gałęziami w wierzchołkowej partii korony, z pojedynczymi szkodnikami,
- 3 - drzewo mające w 50% obumarłą koronę lub pień, w znacznym stopniu zaatakowane przez szkodniki,
- 4 - drzewo mające w 70% obumarłą koronę lub pień, z dużymi ubytkami tkanki drzewnej,
- 5 - drzewo mające w ponad 70% obumarłą koronę lub pień, z licznymi dziuplami oraz martwe.

Tabela 2. Wykaz zinwentaryzowanych alej.

L.p.	Lokalizacja	Nr fotografii	Skład gatunkowy	Długość alei w [m]	Pierśnica drzew w [cm] (od-do)	Obwód drzew w [cm] (od-do)	
1	Droga gminna, Wiślawie-Godowo		lipa drobnolistna (dominuje), topola czarna, klon zwyczajny, jesion wyniosły brzoza brodawkowata	1000	-143	-468	dw
2	Droga gminna, Dębice-Maszewko		lipa szerokolistna (dominuje), brzoza brodawkowata	900			dw
3	Droga krajowa Jenikowo-Dębice		jesion wyniosły (dominuje), brzoza brodawkowata, dąb szypułkowy	2500	-97	-311	dw
4	Droga gminna, Bielice-Stodólsko		klon zwyczajny	1800	-67	-223	dw
5	Droga krajowa nr 144, Stodólsko-Maszewo	16	klon zwyczajny, lipa drobnolistna, jesion wyniosły	2000	41-107	134-332	dw
6	Droga krajowa nr 144, Maszewo-krzyżówka na Darż	17	klon zwyczajny, lipa drobnolistna, jesion wyniosły, brzoza brodawkowata	600	-85 -89 47-82	-293 -295 159-264	dw
7	Droga krajowa nr 144, Maszewo-Stargard Szcz. (od krzyżówki na Darż do granicy gminy)		lipa drobnolistna	900	49-75	159-255	dw
8	Droga krajowa nr 141, Rożnowo Nowogardzkie-Darż	18,19	klon jawor (dominuje), jesion wyniosły, lipa drobnolistna (dominuje), brzoza brodawkowata	2900	28-92 36-64	94-293 122-209	dw kl lip
9	Droga nr 141, Przemocze-Rożnowo Nowog.		klon jawor, klon zwyczajny, jesion wyniosły	1400, przerwa 600, 800	36-114	120-315	dw
10	Droga nr 141,		kasztanowiec zwyczaj-	1200	36-78	116-256	dw

	Przemocze		ny (dominuje), lipa drobnolistna, klon jawor, topola czarna				cz je
11	Droga gminna, Przemocze-Tarnowiec	20-22	lipa szerokolistna, topola czarna, lipa drobnolistna, lipa srebrzysta	1200	do 106 do 123	-366 -445	dw
12	Droga gminna, Tarnówko-Tarnowo	23-26	dąb szypułkowy (domi- nuje), dąb czerwony, lipa szerokolistna, klon jawor, klon zwyczajny	200	-110	-404	dw by łą dw Ta Ta
13	Droga krajowa nr 140, Pogrzynie	27-33	4 klony jawor i 1 klon zwyczajny	50	57-72 65	186-231 209	je
14	Droga krajowa nr 140, Jarosławki- Maszewo	34	klon jawor, klon zwyczajny, lipa drobnolistna	1900	48-91 59-75	165-300 194-246	dw cz str pr
15	Maszewo, odcinek drogi krajowej nr 144		klon zwyczajny, lipa drobnolistna	1300	-93 94-145	-282 302-407	ale str

Załącznik 4

PTAKI

	nazwa polska	Nazwa łacińska	Status	Ochr gat	POLSKA Czerwona Lista	Europejska Czerwona Lista
1	Bażant	<i>Phasianus colchicus</i>	łęgowy	.	.	.
2	Bąk	<i>Botaurus stellaris</i>	łęgowy	chr.	V	.
3	Białorzytka	<i>Oenanthe oenanthe</i>	sporad.	chr.	.	.
4	Bielik	<i>Haliaeetus albicilla</i>	łęgowy	chr.	R	R
5	Błotniak stawowy	<i>Circus aeruginosus</i>	łęgowy	chr.	.	.
6	Błotniak łąkowy	<i>Circus pygargus</i>	łęgowy ?	chr.	V	.
7	Bocian biały	<i>Ciconia ciconia</i>	łęgowy	chr.	.	.
8	Bocian czarny	<i>Ciconia nigra</i>	łęgowy	chr.	R	.
9	Bogatka	<i>Parus major</i>	łęgowy	chr.	.	.
10	Brzegówka	<i>Riparia riparia</i>	łęgowy	chr.	.	.
11	Brzęczka	<i>Locustella luscinioides</i>	łęgowy	chr.	.	.
12	Ciemiówka	<i>Sylvia communis</i>	łęgowy	chr.	.	.
13	Czajka	<i>Vanellus vanellus</i>	łęgowy	chr.	.	.
14	Czapla siwa	<i>Ardea cinerea</i>	zalat.	chr. cz.	.	.
15	Czarnogłówka	<i>Parus montanus</i>	łęgowy	chr.	.	.
16	Czernica	<i>Aythya fuligula</i>	zalat.	.	.	.
17	Czubatka	<i>Parus cristatus</i>	łęgowy	chr.	.	.
18	Czyż	<i>Carduelis spinus</i>	zalat.	chr.	.	.
19	Derkacz	<i>Crex crex</i>	łęgowy?	chr.	.	R
20	Drop	<i>Otis tarda</i>	hist. łęg.	chr.	E	R
21	Drozd śpiewak	<i>Turdus philomelos</i>	łęgowy	chr.	.	.
22	Droździk	<i>Turdus iliacus</i>	łęgowy	chr.	.	.
23	Dymówka	<i>Hirundo rustica</i>	łęgowy	chr.	.	.
24	Dzierlatka	<i>Galerida cristata</i>	łęgowy	chr.	.	.
25	Dzięcioł czarny	<i>Dryocopus martius</i>	łęgowy	chr.	.	.
26	Dzięcioł duży	<i>Dendrocopos major</i>	łęgowy	chr.	.	.
27	Dzięcioł zielony	<i>Picus viridis</i>	łęgowy	chr.	.	.
28	Dzięciołek	<i>Dendrocopos minor</i>	łęgowy	chr.	.	.
29	Dzwoniec	<i>Carduelis chloris</i>	łęgowy	chr.	.	.
30	Gajówka	<i>Sylvia borin</i>	łęgowy	chr.	.	.
31	Gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	hist. łęg.	chr. cz.	.	.
32	Gągoł	<i>Bucephala clangula</i>	łęgowy	chr.	O	.
33	Gąsiorek	<i>Lanius collurio</i>	łęgowy	chr.	.	.
34	Gęgawa	<i>Anser anser</i>	łęgowy	.	.	.
35	Gęś białoczelna	<i>Anser albifrons</i>	zalat.	.	.	.
36	Gęś zbożowa	<i>Anser fabalis</i>	zalat.	.	.	.
37	Gil	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>	zalat.	chr.	.	.

38	Głowienka	<i>Aythya ferina</i>	łęgowy	.	.	.
39	Gołąb skalny	<i>Columba livia</i>	łęgowy	.	.	.
40	Grubodziób	<i>Coccothraustes coccothraustes</i>	łęgowy	chr.	.	.
41	Grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	łęgowy	.	.	.
42	Jarzębatka	<i>Sylvia nissoria</i>	łęgowy	chr.	.	.
43	Jastrząb	<i>Accipiter gentilis</i>	łęgowy	chr.	.	.
44	Jemiołuszka	<i>Bombycilla garrulus</i>	załat.	chr.	.	.
45	Jer	<i>Fringilla montifringilla</i>	załat.	chr.	.	.
46	Jerzyk	<i>Apus apus</i>	łęgowy	chr.	.	.
47	Kania ruda	<i>Milvus milvus</i>	łęgowy?	chr.	O	K
48	Kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	łęgowy	chr.	.	.
49	Kawka	<i>Corvus moendula</i>	łęgowy	chr.	.	.
50	Kokozka wodna	<i>Gallinula chloropus</i>	łęgowy	chr.	.	.
51	Kopciuszek	<i>Phoenicurus ochruros</i>	łęgowy	chr.	.	.
52	Kormoran	<i>Phalacrocorax carbo</i>	załat.	chr. cz.	O	.
53	Kos	<i>Turdus merula</i>	łęgowy	chr.	.	.
54	Kowalik	<i>Sitta europaea</i>	łęgowy	chr.	.	.
55	Krakwa	<i>Anas strepera</i>	załat.	chr.	.	.
56	Krętogłów	<i>Jynx torquilla</i>	łęgowy	chr.	.	.
57	Krogulec	<i>Accipiter nisus</i>	łęgowy?	chr.	.	.
58	Kruk	<i>Corvus corax</i>	łęgowy	chr.	.	.
59	Krzyżówka	<i>Anas platyrhynchos</i>	łęgowy	.	.	.
60	Kszyk	<i>Gallinago gallinago</i>	załat.	chr.	.	.
61	Kukułka	<i>Cuculus canorus</i>	łęgowy	chr.	.	.
62	Kulczyk	<i>Serinus serinus</i>	łęgowy	chr.	.	.
63	Kuropatwa	<i>Perdix perdix</i>	łęgowy	.	.	.
64	Kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	łęgowy	chr.	.	.
65	Lerka	<i>Lullula arborea</i>	łęgowy?	chr.	.	.
66	Łabędź krzykliwy	<i>Cygnus cygnus</i>	załat.	chr.	.	.
67	Łabędź niemy	<i>Cygnus olor</i>	łęgowy	chr.	.	.
68	Łozówka	<i>Acrocephalus palustris</i>	łęgowy	chr.	.	.
69	Łyska	<i>Fulica atra</i>	łęgowy	.	.	.
70	Makolągwa	<i>Carduelis cannabina</i>	łęgowy	chr.	.	.
71	Mazurek	<i>Passer montanus</i>	łęgowy	chr.	.	.
72	Mewa śmieszka	<i>Larus ridibundus</i>	załat.	chr.	.	.
73	Modraszka	<i>Parus coeruleus</i>	łęgowy	chr.	.	.
74	Muchołówka mała	<i>Ficedula parva</i>	łęgowy	chr.	.	.
75	Muchołówka szara	<i>Muscicapa striata</i>	łęgowy	chr.	.	.
76	Muchołówka żałobna	<i>Ficedula hypoleuca</i>	łęgowy	chr.	.	.
77	Mysikrólik	<i>Regulus regulus</i>	łęgowy	chr.	.	.
78	Myszołów	<i>Buteo buteo</i>	łęgowy	chr.	.	.
79	Myszołów włochaty	<i>Buteo lagopus</i>	załat.	chr.	.	.
80	Nurogęs	<i>Mergus merganser</i>	załat.	chr.	.	.
81	Oknówka	<i>Delichon urbica</i>	łęgowy	chr.	.	.
82	Orlik krzykliwy	<i>Aquila pomarina</i>	łęgowy	chr.	R	.
83	Paszkot	<i>Turdus viscivorus</i>	łęgowy	chr.	.	.
84	Pelzacz leśny	<i>Certhia familiaris</i>	łęgowy	chr.	.	.
85	Pelzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	łęgowy	chr.	.	.
86	Perkoz dwuczuby	<i>Podiceps cristatus</i>	łęgowy	chr.	.	.
87	Perkoz rdzawoszyi	<i>Podiceps grisegena</i>	łęgowy	chr.	.	.

88	Perkozek	<i>Tachybaptus ruficolis</i>	łęgowy	chr.	.	.
89	Piecuszek	<i>Phylloscopus trochilus</i>	łęgowy	chr.	.	.
90	Piegża	<i>Sylvia curruca</i>	łęgowy	chr.	.	.
91	Pierwiosnek	<i>Phylloscopus collybita</i>	łęgowy	chr.	.	.
92	Piskliwiec	<i>Actitis hypoleucos</i>	zalat.	chr.	.	.
93	Pleszka	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	łęgowy	chr.	.	.
94	Pliszka siwa	<i>Motacilla alba</i>	łęgowy	chr.	.	.
95	Pliszka żółta	<i>Motacilla flava</i>	łęgowy	chr.	.	.
96	Płomykówka	<i>Tyto alba</i>	łęgowy?	chr.	.	.
97	Pokląskwa	<i>Saxicola rubetra</i>	łęgowy	chr.	.	.
98	Pokrzywnica	<i>Prunella modularis</i>	łęgowy	chr.	.	.
99	Potrzeszcz	<i>Miliaria calandra</i>	łęgowy	chr.	.	.
100	Potrzos	<i>Emberiza schoeniclus</i>	łęgowy	chr.	.	.
101	Pójdźka	<i>Athene noctua</i>	łęgowy	chr.	.	.
102	Przepiórka	<i>Coturnix coturnix</i>	łęgowy	chr.	.	.
103	Puchacz	<i>Bubo bubo</i>	łęgowy	chr.	R	.
104	Pustułka	<i>Falco tinnunculus</i>	łęgowy	chr.	.	.
105	Puszczyk	<i>Strix aluco</i>	łęgowy	chr.	.	.
106	Raniuszek	<i>Aegithalos caudatus</i>	łęgowy	chr.	.	.
107	Rokitniczka	<i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	łęgowy	chr.	.	.
108	Rudzik	<i>Erithacus rubecula</i>	łęgowy	chr.	.	.
109	Rybitwa zwyczajna	<i>Sterna hirundo</i>	zalat.	chr.	.	.
110	Samotnik	<i>Tringa ochropus</i>	zalat.	chr.	.	.
111	Sierpówka	<i>Streptopelia decaocto</i>	łęgowy	chr.	.	.
112	Siewka złota	<i>Pluvialis apricaria</i>	zalat.	chr.	.	.
113	Siewnica	<i>Pluvialis squatarola</i>	zalat	chr.	.	.
114	Siniak	<i>Columba oenas</i>	łęgowy	chr.	.	.
115	Skowronek	<i>Alauda arvensis</i>	łęgowy	chr.	.	.
116	Słonka	<i>Scolopax rusticola</i>	łęgowy	.	.	.
117	Słowik rdzawy	<i>Luscinia megarhynchos</i>	łęgowy	chr.	.	.
118	Słowik szary	<i>Luscinia luscinia</i>	łęgowy	chr.	.	.
119	Sosnówka	<i>Parus ater</i>	łęgowy	chr.	.	.
120	Sowa uszata	<i>Asio otus</i>	łęgowy	chr.	.	.
121	Sójka	<i>Garrulus glandarius</i>	łęgowy	chr.	.	.
122	Sroka	<i>Pica pica</i>	łęgowy	chr. cz.	.	.
123	Srokosz	<i>Lanius excubitor</i>	zimujący	chr.	.	.
124	Strumieniówka	<i>Locustella fluviatilis</i>	łęgowy	chr.	.	.
125	Strzyżyk	<i>Troglodytes troglodytes</i>	łęgowy	chr.	.	.
126	Szarytka	<i>Parus palustris</i>	łęgowy	chr.	.	.
127	Szczygieł	<i>Carduelis carduelis</i>	łęgowy	chr.	.	.
128	Szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	łęgowy	chr.	.	.
129	Świergotek drzewny	<i>Anthus trivialis</i>	łęgowy?	chr.	.	.
130	Świergotek łąkowy	<i>Anthus pratensis</i>	łęgowy?	chr.	.	.
131	Świerszczak	<i>Locustella naevia</i>	łęgowy	chr.	.	.
132	Świstunka	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	łęgowy	chr.	.	.
133	Trzciniak	<i>Acrocephalus arundinaceus</i>	łęgowy	chr.	.	.
134	Trzcinniczek	<i>Acrocephalus scirpaceus</i>	łęgowy	chr.	.	.
135	Trzmielojad	<i>Pernis apivorus</i>	łęgowy?	chr.	.	.
136	Trznadel	<i>Emberiza citrinella</i>	łęgowy	chr.	.	.
137	Turkawka	<i>Streptopelia turtur</i>	łęgowy	chr.	.	.

138	Wilga	<i>Oriolus oriolus</i>	łęgowy	chr.	.	.
139	Wodnik	<i>Rallus aquaticus</i>	łęgowy	chr.	.	.
140	Wrona siwa	<i>Corvus corone</i>	łęgowy	chr. cz.	.	.
141	Wróbel	<i>Passer domesticus</i>	łęgowy	chr.	.	.
142	Zaganiacz	<i>Hippolais icterina</i>	łęgowy	chr.	.	.
143	Zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	łęgowy	chr.	.	.
144	Zimorodek	<i>Alcedo atthis</i>	łęgowy	chr.	.	.
145	Zniczek	<i>Regulus ignicapillus</i>	załat.	chr.	.	.
146	Żuraw	<i>Grus grus</i>	łęgowy	chr.	.	.

Załącznik 5

Wyniki inwentaryzacji bociana białego w gminie Maszewo w latach 1999 / 2000 w odniesieniu do danych zgromadzonych przez Noskiewicza w latach 1962/63.

A - czy gniazdo w 2000 r. było zajęte, B - Liczba gniazd w latach 1962/63

miejsowość	lokalizacja gniazda w latach 1999 - 2000, informacja o posadowieniu gniazda	A	B
<i>Bagna</i>			1
Bagna	słup w sąsiedztwie posesji 16	+	
Bagna	słup przy posesji Sołtysa	+	
Bielice	słup	+	
<i>Budzieszowce</i>			1
Darż	komin przy chlewni PGR (istnieje od co najmniej 15 lat)	+	
Dąbrowica	wieża remizy strażackiej	+	
<i>Dębica</i>			2
Dębice	słup przy drodze nr 144	+	
Dębice	obora	-	
Dobrosławice	stodoła	+	
Dobrosławice	stodoła, od dłuższego czasu nie użytkowane	-	
<i>Godowo</i>			1
Godowo	słup przy kościele	+	
Godowo Ko- lonia	słup	+	
Jenikowo	słup na początku miejscowości w kierunku na Nowogard	+	
Jenikowo	słup na końcu miejscowości w kierunku Jenikowa Kolonii	-	
Jenikowo	stodoła na posesji nr 7	+	
Korytowo	słup na początku miejscowości w kierunku na Nowogard	+	
Korytowo	słup na początku miejscowości w kierunku na Nowogard	+	
Korytowo	komin	+	
Korytowo	słup na końcu miejscowości w kierunku na Nowogard	+	
<i>Maszewo</i>			2
Maszewo	mur obronny przy wjeździe do miasta przy stacji CPN (droga nr 144) - istniało w latach 1985 - 89, potem brak jest informacji, w latach 90. Uległo zniszczeniu (rozebraniu), obecnie w tym miejscu istnieje platforma pod gniazdo	-	
Maszewo Ko- lonia	słup	+	

Maszewko PGR	ferma trzody. W 1985 r. gniazdo istniało i było zajęte. Obecnie nie istnieje	nie istn.	
Maszewko PGR	na końcu zabudowań - osiedla, w 1985 r. gniazdo istniało i było użytkowane	-	
<i>Mokre</i>			2
Mokre	słup	+	
<i>Nastazin</i>			4
Nastazin	ruiny kościoła	+	
<i>Pogrzymie</i>			1
Pogrzymie	budynki gospodarcze w posesji nr 1		
<i>Przemocze</i>			1
Przemocze	słup przy budynku nr 37	+	
Przemocze	stodoła na posesji nr 44	-	
Przemocze	stodoła na posesji nr 47	-	
Przemocze	budynek mieszkalny koło kościoła (szkoła ?)	+	
Przemocze	słup przy posesji nr 61	+	
<i>Radzanek</i>			1
Radzanek	komin w PGR	+	
Radzanek	stodoła w PGR. W 1999 r. było zajęte, w 2000 r. nie	+/-	
<i>Rożnowo</i>			3
Rożnowo Nowogardzkie	komin klubu - remizy strażackiej	+	
Rożnowo Nowogardzkie	stodoła na posesji leżącej na skrzyżowaniu drogi Przemocze - Maszewo i Tarnówko - Dąbrowica	-	
Rożnowo Nowogardzkie	słup przy szkole	+	
Rożnowo Nowogardzkie	słup koło posesji nr 14	+	
Rożnowo Nowogardzkie	słup przy ulicy koło kościoła	+	
Rożnowo Nowogardzkie	słup przy końcu wsi w kierunku na Tarnowo	+	
Sokolniki	słup	+	
Sokolniki	słup	+	
Sokolniki	słup - platforma pod gniazdo. Gniazda brak.	nie ist.	
Tarnowo	komin fermy drobiu	+	
Wątko	słup przy budynku w środku osady	+	
Zagórcze	stodoła na posesji nr 3	-	
Zagórcze	słup przy posesji, pojedynczy bocian rozpoczął budowę w 2000 r. ale potem zaprzestał, był widziany ostatni raz 25. 04.2000	-	
Zagórcze	słup, pojedyncza posesji leżąca w kierunku Rożnowa Now. (chyba leśniczówka)	+	

Załącznik 6.

Najcenniejsze zabytkowe obiekty gminy Maszewo.

BAGNA wieś (owalnica) o średniowiecznej metryce. Gotycki, kamienny kościół z XIV/V w. Blendowany szczyt wschodni. Drewniana wieża-dzwonnica z końca XVII w.

BIELICE neoromańska, ceglana wieża kościelna z końca XIX w.

BUDZIESZOWCE późnogotycki kościół kamienny z XV w. Granitowa, romańska chrzcielnica z XIII w.

DARŻ wieś okolnica, o starym, słowiańskim rodowodzie. Neogotycki kościół z końca XIX w. Dwór neoklasycyzujący z końca XIX w.

GODOWO neoromański, kamienno-ceglany kościół z 1863 r.

JENIKOWO wieś owalnicowa o średniowiecznej metryce. Kościół neogotycki z 1898 r. Barokowa, drewniana dzwonnica wieżowa z 1722 r., pozostałość starszego kościoła. Późnogotycki, spiżowy dzwon z 1568 r. (przeniesiony z kościoła w Korytowie). XVIII-wieczny, barokowy świecznik ołtarzowy z brązu.

KORYTOWO romańska, granitowa chrzcielnica z XIII w. w kościele z 1820 r.

MACIEJEWO neoromański kościół z 1867 r. Eklektyczny pałac rodu von Flemming z 1899 r., neorenesansowe piece i kominek. Park przypałacowy. Średniowieczne grodzisko z relikdami zamku v. Flemmingów.

MASZEWO miasto lokowane na prawie magdeburskim w 1278 r. Czytelny układ urbanistyczny średniowiecznego miasta (szachownicowy układ ulic w obrębie zbliżonym do okręgu). Zabudowa mieszczkańska, w tym m.in. ryglowe domy z XVIII i XIX w.

Kościół z okresu : 4 ćw. XIII w.-poł. XV w., gotycki, halowy, sklepienia z XV w., restaurowany w XVIII i XIX w. Krucyfiks późnogotycki z pocz. XVI w. Późnorenesansowa, drewniana chrzcielnica z 1 poł. XVII w. Barokowa płyta nagrobna Daniela Bergmanna z 1693 r. Dzwony spiżowe: późnogotycki z 1512 r. i klasycystyczny z 1785 r.

Miejskie mury obronne z czatowniami, XIII/XIV w., kamienno-ceglane, zachowane na całym obwodzie. Baszta z XV w., zwana później Francuską.

Kaplica szpitalna św. Jerzego z 1490 r. na przedmieściu stargardzkim. Na terenie dawnego cmentarza wokół kaplicy: osiem lip zw. Apostołami i dąb zw. Judaszem.

Mauzoleum poświęcone pamięci poległych w czasie I wojny światowej.

Wczesnośredniowieczne grodzisko słowiańskie z relikdami średniowiecznego zamku na Górze Zamkowej.

MOKRE późnogotycki, kamienny kościół z XV w. Wieża-dzwonnica drewniana z XVII/ XVIII w. Późnogotycki, spiżowy dzwon z XV/XVI w. Średniowieczne grodzisko.

NASTAZIN kamienno-ceglana wieża, pozostałość po późnogotyckim XVI wiecznym kościele. Dekoracja blendowa ścian.

PRZEMOCZE wieś owalnicowa o średniowiecznej metryce. Kamienno-ceglany kościół gotycki z końca XV w. Dekoracja blendowa szczytu wschodniego i wieży.

RADZANEK eklektyczny kościół z końca XIX w. Rozległy park podworski, swobodny, krajobrazowy.

ROŹNOWO NOWOGARDZKIE kościół gotycki, kamienny z poł. XV w. pod koniec XVIII w. wzniesiono drewnianą wieżę-dzwonnicę nad zach. partią kościoła, barokowy dzwon z 1763 r.

SOKOLNIKI gotycki kościół z XV/XVI w., szczyt zdobiony blendami. Przebudowany pod koniec XIX w. Późnorenesansowa ambona z 1 poł. XVII w. Późnogotyckie sakramentarium ścienne z pocz. XVI w. Gotycki, spiżowy dzwon z 1485 r.

Załącznik 7

Podział obszaru gminy Maszewo na mikroregiony krajobrazowe

Biorąc pod uwagę budowę geologiczną i geomorfologiczną obszaru gminy, oraz rzeźbę terenu, jego pokrycie i sposób użytkowania autor opracowania "Inwentaryzacja w zakresie przyrody nieożywionej" - Piotr Szczepaniak wydzielił następujące mikroregiony:

1. **dolina Iny (fragment)**
2. **równina rożnowska,**
3. **stoki przemockie**
4. **równina Darża**
5. **równina burowska**
6. **rynna jez. Lechickiego**
7. **równina maciejewska**
8. **rynna maszewsko-tychowska**
9. **równina maszewsko-godowska**
10. **równina nastazińska**
11. **równina jeníkowska**
12. **równina Kani**

1. **dolina Iny (fragment)** W granicach gminy znajduje się niewielki fragment łąk leżący na zach. od Przemocza należący do doliny Iny. Jest to najniższej położony obszar gminy o wys. 17-18m n.p.m. Są to użytki zielone z zadrzewieniami o charakterze łągowym.
2. **stoki przemockie** obejmują niewielki 2,5km odcinek krawędzi wysoczyzny moreny dennej. Różnica poziomów pomiędzy doliną Iny a wysoczyzną sięga 20m. Stoki są stosunkowo łagodnie pochylone, słabo urzeźbione, użytkowane rolniczo.
3. **równina rożnowska** obejmuje płat wysoczyzny dennomorenowej ograniczony od zach. stokami doliny Iny, od północy doliną Wisielki, a od wsch. doliną Małki. Powierzchnia równiny położona jest na wys. 40-55m n.p.m. w części wschodniej wokół Rożnowa Nowogardzkiego występuje grupa kilku rozległych obniżzeń wytopiskowych. Ich długość waha się od 1 do 2km. Są to podmokłe łąki, częściowo zmeliorowane z zadrzewieniami i zakrzaczeniami. Miejscami trzcinowiska i łąkowiska. Obiekty te stanowią istotny, cenny element krajobrazu gminy. Zachodnia część równiny ma charakter rolniczy. W obrębie równiny szereg miejscowości: Rożnowo, Przemocz-Tarnowo, Dąbrowice i in.
4. **równina Darża** położona jest na płd-zach od Maszewa. Jej płat wyznaczają dolina Małki, dolina Stepnicy, oraz rynna maszewsko-tychowska. Równina wnosi się na wysokość ponad 65m n.p.m. W jej centralnym punkcie leży wieś Darż z zachowanym okolicowym układem osiedleńczym. Powierzchnia równiny ma charakter wybitnie rolniczy.

5. **równina burowska.** Jest to niewielki płat wysoczyzny położony przy płn-zach. granicy gminy. Znajduje się pomiędzy rynną jez. Lechickiego, a doliną Gowienicy. Powierzchnia wysoczyzny wznosi się na wysokość ponad 50m n.p.m. Na jej krawędziach występują zjawiska stokowe. Cały teren równiny znajdujący się w granicach gminy pokrywają lasy należące do Puszczy Bukowej.
6. **rynną jez. Lechickiego** Jest to wyraźna i dobrze wykształcona rynna polodowcowa należąca do systemu rynien Równiny Nowogardzkiej. Jej zasadniczy przebieg jest południkowy z wyjątkiem części południowej skręcającej na wsch, gdzie łączy się z rynną maszewsko-tychowską. Głębokość rynny sięga 20m, szerokość dochodzi do 300 m. Dno rynny zajmują dwa największe jeziora gminy Lechickie i Budzieszowce, oraz użytki zielone. Zbocza rynny w większości pokrywają lasy. Nad jez. Lechickim położony jest pensjonat Maciejewo. W obrębie rynny lub jej stoków leżą również Budzieszowice i Jarosławki.
7. **równina maciejewska** położona jest pomiędzy rynną maszewsko-tychowską i rynną jez. Lechickiego. Powierzchnia równiny leży na wysokości 60-70 m n.p.m, przecinają ją niewielkie ciek wodne, oraz występują oczka wodne. Południowa część równiny ma charakter rolniczy, w części północnej występują lasy.
8. **rynną maszewsko-tychowską** jest jedną z ważniejszych tego typu obiektów w granicach Równiny Nowogardzkiej. Rozciąga się od jez. Długiego na płn. od Maszewa do doliny Iny w okolicy Tychowa i Krąpieli w gminie Stargard. Rynna ma przebieg południkowy. W obniżeniach rynny powstał szereg zbiorników wodnych wśród których są jeziora parlińskie i maszewskie. W granicach gminy rynna charakteryzuje się znacznymi przegłębieniami i licznymi progami. Deniwelacje w stosunku do wysoczyzny sięgają 20-25 m. Ściany rynny są miejscami strome. W obrębie dna rynny przeważają użytki zielone, na skarpach użytki zielone, pola uprawne i zadrzewienia. Rynna stanowi jeden z ciekawszych elementów krajobrazowych gminy. Na jej krawędzi położone jest miasto Maszewo.
9. **równina maszewsko-godowska** obejmuje największy, środkowy fragment gminy, wyznaczony rynną maszewsko-tychowską na zachodzie i doliną rzek Bukowiny i Sokoli na wschodzie. Powierzchnia równiny oscyluje w okolicy 70-75 m n.p.m. Część południowa ma charakter wybitnie rolniczy z otwartymi powierzchniami pól uprawnej. W części północnej występuje kompleks lasów. Przez środkową część równiny przepływa rzeka Leśnica. W okolicach Bielicy i Wisławia występują obniżenia wytopiskowe. W granicach równiny leżą Godowo, Maszewo, Dębice i Bielice.
10. **równina nastazińska** obejmuje fragment wysoczyzny położony pomiędzy doliną Bukowiny i Sokoli, a doliną Kani. Na północy sięga okolic wsi Bagna. Charakteryzuje się występowaniem szeregu obniżzeń powytopiskowych jednak o mniejszych rozmiarach i zagęszczeniu niż w okolicy Rożnowa. Wśród fragmentów pól i łąk położonych w obniżeniach występują porozrzucane małe fragmenty lasów i zadrzewień. Wysokość powierzchni równiny zróżnicowana od 65 do ponad 80 m n.p.m.
11. **równina jenikowska** położona jest na północ od równiny nastazińskiej. Od zach. wyznacza ją dolina Bukowiny, od wschodu dolina Sapólnej. Obszar ten ma charakter rolniczy z kompleksami łąk wzdłuż cieków wodnych. Miejscami niewielkie płyty lasów. Wyniesienie ponad poziom morza wynosi tu od 70 do 85 m. Leżą tu miejscowości Jenikowo i Korytowo.
12. **równina Kani** (przy wschodniej granicy gminy) stanowi najwyżej położony obszar w gminie. Jej wysokość sięga 88 m n.p.m. Jej granice wyznacza dolina Kani oraz dolina Okry (poza granicami gminy). W granicach gminy równina ta ma charakter rolniczy, z wsią Mokre nad rzeką Kanią.